

การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
ในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว นารีگانต์ พราหมนิก

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0792-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MEDIA EXPOSURE, KNOWLEDGE, AWARENESS OF HOTELS' EXECUTIVES AND PARTICIPATION IN
ENVIRONMENTAL CONSERVATION OF HOTELS IN BANGKOK

Miss Nareekan Pramnok

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0792-2

นารีกานต์ พรหมนง : การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร (MEDIA EXPOSURE, KNOWLEDGE, AWARENESS OF HOTELS' EXECUTIVES AND PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL CONSERVATION OF HOTELS IN BANGKOK) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. พัทณี เชนจรรยา, 205 หน้า ISBN 974-03-0792-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 288 คน จาก 72 โรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวน การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ซึ่งประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows.

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

- 1.ผู้บริหารโรงแรมส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง มีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับสูงและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับสูง
- 2.การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร
- 3.การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร
- 4.การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
- 5.ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร
- 6.ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
- 7.ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
8. โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
- 9.ระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรมเป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์.....
 สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
 ปีการศึกษา 2544.....

ลายมือชื่อ.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4385149328 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : MEDIA EXPOSURE / KNOWLEDGE / AWARENESS AND PARTICIPATION

NAREEKAN PRAMNOK : MEDIA EXPOSURE, KNOWLEDGE, AWARENESS OF HOTELS' EXECUTIVES
AND PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL CONSERVATION OF HOTELS IN BANGKOK.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. PATCHANEE CHEYJUNYA. 205 PP. ISBN 974-03-0792-2

The purpose of this study is to examine the hotel executives' media exposure, knowledge about, awareness on and participation in environmental conservation and to investigate the relationships among media exposure, knowledge, awareness and participation in environmental conservation. Questionnaires were used to collect data from a total of 288 samples from 72 hotels in Bangkok area. Frequency distribution, percentage, mean, One-way ANOVA, Pearson's product moment correlation coefficient and Multiple regression analysis were employed for analysis of data. SPSS for Window program was used for data processing.

The results of the study are as follows :

1. Most hotels' executives were exposed to media about environmental conservation at low level. Knowledge about environmental conservation was at the middle level. Awareness on and participation in environmental conservation were at the high level.
2. Exposure to environmental conservation information does not correlate with knowledge about environmental conservation.
3. Exposure to environmental conservation information does not correlate with awareness on environmental conservation.
4. Exposure to environmental conservation information is positively correlated with participation in environmental conservation.
5. Knowledge about environmental conservation is positively correlated with awareness on environmental conservation of executives.
6. Knowledge about environmental conservation is not correlated with participation in environmental conservation.
7. Awareness on environmental conservation is positively correlated with participation in environmental conservation.
8. Participation in environmental conservation is significantly correlated with sizes and service standard.
9. Service standard of the hotels is best to explain participation in environmental conservation.

Department Public Relations..... Student's signature.....

Field of study Development Communication..... Advisor's signature

Academic year 2001..... Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากคณาจารย์หลายท่าน ซึ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์ พัทณี เขยจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

นอกจากนั้นผู้เขียนต้องขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิเทศศาสตร์พัฒนาการทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือผู้เขียนในช่วงเวลาที่ผ่านมาเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อนที่แสนดีและน่ารักทั้ง 10 คน ซึ่งจะกล่าวเป็นรายนามดังต่อไปนี้ ขอขอบคุณสำหรับคำแนะนำต่างๆ ขอขอบคุณที่โหมกกับแป้นที่ช่วยเก็บข้อมูลและมีเวลาให้ผู้เขียนได้รบกวนอย่างสม่ำเสมอ ขอขอบคุณแอนสำหรับความช่วยเหลือมากมายหลายอย่าง ที่สำคัญผู้เขียนต้องขอขอบคุณ ฝน เจน ยู เบิร์ด ต้อย พีจีป สำหรับความรัก ความห่วงใย ความปรารถนาดีและมิตรภาพที่ดีที่มีให้ผู้เขียนตลอดมา ขอขอบคุณมากนะคะ

ต่อไปเป็นบุคคลสำคัญที่สุด ซึ่งผู้เขียนมิอาจลืมและขาดได้ ขอขอบคุณพี่หมู (เจมส์) สำหรับความรัก ความห่วงใย ความเอาใจใส่ กำลังใจ รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ยูมอบให้กับไอล ตลอดเวลา (Thank you for your love, care, attention, courage and everything that you have given to me all the time.)

สุดท้ายเป็นบุคคลที่สำคัญต่อผู้เขียนมากที่สุดอีกคนหนึ่ง ซึ่งจะเป็นใครไปไม่ได้ นอกจาก ป้ากับแม่ที่ทำให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จและมีชีวิตที่สดใสเฉกเช่นทุกวันนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ป้ากับแม่เป็นอย่างสูง สำหรับความรัก ความห่วงใย รวมทั้งร่างกายแรงใจที่ป้ากับแม่ต้องสูญเสียไปกับการทำงานที่เหน็ดเหนื่อย เพื่อแลกกับอนาคตที่ดีของลูก นอกจากนี้แล้วผู้เขียนยังต้องขอขอบคุณพี่ชายพี่สาว อี๊ด เอ๋ อู๊ด ที่ดูแลและสนับสนุนผู้เขียนเป็นอย่างดีในเกือบจะทุกด้าน รวมทั้ง เล็ก อู๋และอีน้องเล็ก ที่ช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานของแม่ ดังนั้นใบปริญญาใบนี้ผู้เขียนจึงขอมอบให้ป้ากับแม่และครอบครัว เพื่อตอบแทนกับความเหนื่อยยากและเม็ดเงินที่เสียไปของป้ากับแม่ เช่นเดียวกับใบปริญญาใบแรก

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
สมมติฐานของการวิจัย.....	11
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	18
ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล.....	29
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วม.....	38
แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	54
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ระเบียบวิธีวิจัย.....	67
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	67
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	67
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	67
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
เกณฑ์การให้คะแนน.....	72
การตรวจสอบเครื่องมือ.....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
การประมวลผลข้อมูล.....	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	82
ข้อมูลส่วนตัว.....	82
การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	89
ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	94
ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	97
การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	100
ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน.....	104
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	120
สรุปผลการวิจัย.....	122
อภิปรายผล.....	126

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ข้อเสนอแนะ.....	148
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	148
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย.....	151
รายการอ้างอิง.....	153
ภาคผนวก.....	164
ภาคผนวก ก.....	165
ภาคผนวก ข.....	177
ภาคผนวก ค.....	183
ภาคผนวก ง.....	194
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	205

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	82
2.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	83
3.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	84
4.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การงาน.....	85
5.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุการทำงาน.....	86
6.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงแรม.....	87
7.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับมาตรฐานการบริการ ของโรงแรม.....	88
8.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับ ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน.....	89
9.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับ ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล.....	90
10.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน.....	91
11.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล.....	92
12.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมทุกสื่อ.....	93
13.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสามารถในการตอบ คำถามความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	94
14.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้เรื่องการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม.....	96
15.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความตระหนักในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม.....	97
16.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความตระหนัก ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม.....100
18.	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม.....103
19.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนกับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม.....104
20.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง การเปิดรับข่าวสารด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลกับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม.....105
21.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อต่างๆกับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม.....106
22.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม.....107
23.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม.....108
24.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อต่างๆกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม.....109
25.	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม.....110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
26. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วม ร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม.....	111
27. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อต่างๆของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม.....	112
28. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของผู้บริหารโรงแรม.....	113
29. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของโรงแรม.....	114
30. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของโรงแรม.....	115
31. แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามขนาดของโรงแรม.....	116
32. แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนกตามระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรม.....	117
33. แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อให้การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นตัวแปรตามและเลือกใช้ตัวพยากรณ์เฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ.....	118

สารบัญแผนภาพ

ภาพประกอบ		หน้า
แผนภาพที่ 1	แสดงแบบจำลองกระบวนการสื่อสารตามแนวคิดของโรเจอร์ส.....	17
แผนภาพที่ 2	แสดงกระบวนการในการเลือกรับข่าวสารของผู้รับสาร.....	22
แผนภาพที่ 3	แสดงการเปรียบเทียบระหว่างสื่อบุคคลกับสื่อมวลชน.....	36

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งแวดล้อม คือ สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา ซึ่งสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน จะพบว่ามีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากจนเกินขีดความสามารถที่สิ่งแวดล้อมนั้นๆ จะสามารถรองรับได้ ก่อให้เกิดความสูญเสียด้านและเสียหาย กลายเป็นสภาวะทางมลพิษ อันเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์ และเป็นเรื่องยากที่จะฟื้นฟูให้กลับคืนมาเหมือนดังเดิมตามธรรมชาติได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ในขั้นวิกฤตเกือบทุกสภาพแวดล้อมและนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมากที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแล้วจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีอยู่หลายด้าน สามารถจำแนกให้เห็นได้ดังต่อไปนี้

1. **ทรัพยากรป่าไม้** ปัจจุบันมีเนื้อที่ป่าไม้เหลือเพียง 25.62 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ประเทศ (กรมป่าไม้, 2540) หรือคิดเป็นพื้นที่เหลือเพียง 82 ล้านไร่ ทำให้เกิดปัญหาสภาวะแวดล้อมอื่นๆ ตามมา เช่น การเกิดอุทกภัยรุนแรงเพิ่มขึ้นในฤดูฝน ภาวะความแห้งแล้งอย่างหนักและกระจายทั่วประเทศ การขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ทุกๆ พื้นที่ของประเทศ เป็นต้น การที่พื้นที่ป่าไม้ของประเทศถูกบุกรุกทำลายจนมีจำนวนลดน้อยลงมีสาเหตุสำคัญ คือ ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ของประชาชน ปัญหาด้านด้านระเบียบกฎหมายและนโยบาย เช่น ปัญหาการยอมรับสถานภาพของประชาชนที่เข้าไปบุกรุกทำลายป่า และปัญหาการหลีกเลี่ยงกฎหมายของผู้กระทำผิด

2. **ทรัพยากรดิน** ปัจจุบันที่ดินเกษตรกรรมแม้ว่ายังมีอย่างพอเพียง แต่ทุกๆ แห่งกำลังอยู่ในขั้นเผชิญปัญหาดินจืด ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินทรายจัด ดินถูกชะล้างพังทลาย ดินเสื่อมค่าและถูกทับถมด้วย กรวด ทราย หิน นอกจากนี้ดินที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมโดยเฉพาะการปลูกพืช ได้ถูกคุกคามโดยโครงการจัดที่อยู่อาศัย เช่น กรุงเทพมหานครจะคุกคามดินนาข้าวปีละไม่น้อยด้วยการสร้างที่อยู่อาศัย ก่อให้เกิดดินแน่นตัว การใช้ยาฆ่าแมลงและยาปราบวัชพืชมากเกินไปและไม่เหมาะสม ทำให้สิ่งมีชีวิตในดินตายและไม่มีกิจกรรมเท่ากับเป็นการทำให้ดินเสื่อมคุณภาพไป

3. ทรัพยากรน้ำและมลพิษทางน้ำ ความต้องการการใช้น้ำของชุมชนต่างๆ เพื่อการอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและอื่นๆ เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกับการใช้น้ำเพื่อเกษตรและชลประทานรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากการตัดไม้ทำลายป่าในแหล่งต้นน้ำลำธาร ทำให้แหล่งน้ำธรรมชาติลดลงทุกปี นำไปสู่ปัญหาความแห้งแล้งและการขาดแคลนน้ำ ซึ่งรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบัน ในขณะที่การเกิดมลพิษทางน้ำเกิดจากการเน่าเสียของแม่น้ำที่ไหลผ่านเขตชุมชนต่างๆ เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง โดยเฉพาะกรณีน้ำเน่าเสียในแม่น้ำ พอง ซี มูล ซึ่งเกิดจากการระบายน้ำเสียของโรงงานบริเวณใกล้เคียง ปัญหาการเน่าเสียของแม่น้ำเหล่านี้มีผลกระทบต่อการผลิตน้ำประปา เพื่อใช้ในชุมชนต่างๆ มาก ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำใช้ในเมืองใหญ่ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร เป็นต้น

4. มลพิษทางอากาศ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี 2533 เป็นต้นมา ที่รุนแรงมากคือ ปี 2534 ที่มีภาวะอากาศในกรุงเทพมหานครเป็นพิษ พบสารตะกั่วในบรรยากาศสูง (กรมควบคุมมลพิษ, 2538) จนทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจราจรต้องหาทางป้องกัน นอกจากนี้แล้วโรงงานอุตสาหกรรมยังมีกรปล่อยสารพิษออกมา รวมทั้งกากของเสียต่างๆ ด้วย เช่น การปล่อยก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ มลพิษทางอากาศจะเห็นได้ชัดในเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล รวมทั้งเขตชุมชนขนาดใหญ่ที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและการคมนาคมขนส่ง ซึ่งสาเหตุของมลพิษทางอากาศเกิดจากยานพาหนะที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ขณะที่พื้นที่การจราจรมีเท่าเดิมและเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมกิจกรรมก่อสร้างต่างๆ ประกอบกับการปรับปรุงจราจร เป็นต้น

5. มลพิษทางเสียง ก่อให้เกิดโรคประสาทมีปัญหามากมายหลายๆ แห่ง หลายอาชีพ มลพิษทางเสียงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในเขตชุมชนเมือง พื้นที่ริมทางการจราจรและพื้นที่อุตสาหกรรม สาเหตุมลพิษทางเสียงเกิดจากยานพาหนะประเภทต่างๆ การก่อสร้าง การประกอบกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรม

6. พลังงาน การผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานที่สำคัญ 2 แหล่ง คือ ถ่านหินและพลังน้ำมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมาก และถูกคัดค้านจากประชาชนฝ่ายต่างๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน ตัวอย่างสำคัญในเรื่องของโรงไฟฟ้าพลังความร้อนจากถ่านหิน ได้แก่ กรณีแม่เมาะ ส่วนกรณีโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ได้แก่ เขื่อนปากมูล เนื่องจากความต้องการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในเขตเมืองใหญ่และในเขตอุตสาหกรรมต่างๆ การวางแผนผลิตและการควบคุมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญ

7. **ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล** ซึ่งมีจำนวนมากขึ้นทุกวัน ยากต่อการทำลาย สร้างปัญหาทั้งด้านปริมาณและกลิ่นที่กระจายไปทั่วชุมชนต่างๆ จากข้อมูลรวบรวมโดยสำนักรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นว่า ปี 2542 กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีประชากรประมาณ 5.5 ล้านคน มีปริมาณขยะมูลฝอย 8 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 56.3 ของปริมาณขยะทั้งประเทศ

ปัญหาสภาวะสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นยังมีอีกมากมาย ที่กล่าวมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ซึ่งนับวันยิ่งมีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ โดยปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ดังกล่าวเกิดจากสาเหตุหลัก 4 ประการ ดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542)

1. **การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากร** ในปี พ.ศ.2481 ประเทศไทยมีจำนวนประชากรเพียง 18 ล้านคน และได้เพิ่มเป็น 60 ล้านคนในปี พ.ศ.2539 นับว่าได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 3 เท่าตัวในระยะ 58 ปี ทำให้มีความต้องการในเรื่องอาหารและที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น เป็นผลทำให้มีการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรที่ดิน ทรัพยากรน้ำและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น อากาศ เสียง เป็นต้น ตัวอย่างที่มองเห็นได้ชัดเจน คือ การขยายตัวของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทำให้เกิดปัญหาการตกค้างของขยะมูลฝอย

2. **ความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยี** ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการใช้วัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สลายตัวยากและเป็นพิษเพิ่มมากขึ้น เช่น สารเคมี พลาสติก ยากำจัดศัตรูพืชและปุ๋ยเคมี เป็นต้น ซึ่งเป็นผลต่อการทำลายสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงและจะส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในเวลาต่อไป

3. **ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ** ทำให้เกิดการขยายตัวในการปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างสาธารณูปโภค ถนน เป็นจำนวนมาก ซึ่งบางครั้งถนนที่สร้างขึ้นก็ปิดกั้นการไหลของน้ำที่จะไปสู่ทะเล แม่น้ำ ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมขังบางแห่ง

4. **การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไม่ระมัดระวัง** ทำให้ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ลดลงจากประมาณร้อยละ 54 ของพื้นที่ในประเทศ เหลือเพียงร้อยละ 25 ในปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่าในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตด้านอุตสาหกรรมค่อนข้างสูง อัตราความเจริญก้าวหน้าเช่นนี้ทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีอัตราการความเจริญเติบโตที่ค่อนข้างสูงด้วยเช่นกัน สาเหตุที่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจในภาค

อุตสาหกรรมที่สูงขึ้นมากขึ้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่แล้วมาที่ต่างเน้นการพัฒนาเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศเพิ่มมากขึ้น มีการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รวมถึงการดึงเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยให้มากที่สุด ซึ่งจากการกำหนดนโยบายดังกล่าวมีผลให้เกิดการพัฒนาด้านต่างๆ มากมาย เช่น การส่งเสริมการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การสร้างแหล่งพลังงานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ รวมทั้งการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยได้เปลี่ยนจากลักษณะของประเทศเกษตรกรรมที่เคยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นประเทศอุตสาหกรรมที่เปิดโอกาสให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือยและไม่มีประสิทธิภาพ มีการสร้างระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเพื่อรองรับการพัฒนาต่างๆ มากมาย

จากการที่ประเทศไทยนั้นเป็นดินแดนที่อุดมไปด้วยมรดกทางวัฒนธรรม มีทั้งประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ที่น่าสนใจ อีกทั้งมีศิลปวัตถุและโบราณสถานที่มีชื่อเสียงมากมาย นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ประกอบกับวิถีชีวิตและความเป็นมิตรไมตรีของคนไทยจนได้รับสมญานามว่า "ดินแดนสยามเมืองยิ้ม หรือ The Land of Smiles" ซึ่งช่วยสร้างความประทับใจให้กับผู้มาเยือน จึงทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วโลก

ประเทศไทยได้เริ่มพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 เมื่อเริ่มก่อตั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยขึ้นจนถึงในปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวจากประเทศต่าง ๆ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมากทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เพราะสามารถนำรายได้เข้ามาสู่ประเทศไทยอย่างมหาศาล แม้กระทั่งในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมารัฐบาลก็ยังได้ประกาศใช้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นกลยุทธ์หลักในการแก้ไขปัญหา (เกรียงศักดิ์ หัสนิษิ, 2543)

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว	%	ล้านบาท
2534	5,086,899	-4.00	100,004
2535	5,136,443	+0.97	123,135
2536	5,760,533	+12.15	127,802
2537	6,166,496	+7.05	145,211
2538	6,951,566	+12.73	190,765
2539	7,192,145	+3.46	219,364
2540	7,221,345	+0.41	220,754
2541	7,764,930	+7.53	242,177
2542	8,580,332	+10.50	253,018
2543	9,578,8326	+10.72	285,272

สถิติจำนวนนักท่องเที่ยว ต่างชาติ-รายได้ ปี 2534-2543
(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543)

จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศได้มากเป็นอันดับ 2 เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าส่งออกหลักอื่น ๆ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2542) จึงนับได้ว่าประเทศไทยเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศอาเซียนรวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียง นอกจากนี้ยังเป็นหนึ่งประเทศในภูมิภาคเอเชียที่สามารถรักษาอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ธุรกิจบริการอื่น ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเจริญเติบโตไปด้วยเช่นกัน อาทิ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจการโรงแรม ธุรกิจการขนส่งหรือร้านค้าของที่ระลึก เป็นต้น

ธุรกิจการโรงแรมเป็นธุรกิจบริการที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพราะโรงแรมนั้นจะเป็นที่พักอาศัยให้กับชาวต่างประเทศในระหว่างที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยหรืออาจกล่าวได้ว่าโรงแรมอาจเปรียบเสมือนกับบ้านหลังที่สองของนักท่องเที่ยว จึงทำให้การขยายตัวของธุรกิจการโรงแรมมีอัตราเพิ่มขึ้นภายในเวลาอันรวดเร็ว

ปี	จำนวนห้องพัก (ห้อง)		ผู้เข้าพักแรม (คน)
	รวมทั้งประเทศ	รวมในกรุงเทพฯ	
2538	255,573	48,807	7,486,881
2539	265,542	45,569	7,611,342
2540	272,993	46,150	7,552,429
2541	279,070	55,381	8,295,827
2542	279,943	55,845	8,780,029

การขยายตัวจำนวนห้องพักของโรงแรมในกรุงเทพมหานคร ปี 2538-2542
(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542)

การขยายตัวของจำนวนห้องพักตามสถานที่พักแรมทั่วประเทศในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีอัตราการเติบโตร้อยละ 1.84 ต่อปี คือ จากจำนวนสถานพักแรมปี 2538 ซึ่งมีจำนวน 255,573 ห้อง เพิ่มขึ้นเป็น 279,973 ห้อง ในปี 2542 และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของจำนวนห้องพักในรายภูมิภาคพบว่า กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีจำนวนห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวมากที่สุด จำนวน 55,845 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 27.25 ของจำนวนห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวหลักทั้งหมด จำนวน 204,939 ห้อง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าธุรกิจโรงแรมก็มีส่วนทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของประเทศไทยเจริญเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่มุ่งขายบริการเกี่ยวกับที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม ความบันเทิง และการบริการอื่นๆ ที่ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่โรงแรมต่างๆ จะต้องดำเนินการเพื่อบริการให้แก่ผู้ใช้บริการอย่างเต็มที่ บริการบางอย่างจัดให้โดยไม่คิดค่าบริการ ในขณะที่การบริการบางอย่างถือว่าเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องและให้ผู้อื่นมาดำเนินการโดยโรงแรมให้เช่าสถานที่ ได้แก่ ไนท์คลับ บริการนำเที่ยวหรือร้านอาหารจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น ธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่ไม่เหมือนกับธุรกิจประเภทอื่น ในแง่ที่ว่าธุรกิจโรงแรมเป็นการขายสินค้าที่ผู้บริโภคต้องเดินทางมาบริโภคด้วยตนเอง จัดว่าเป็นสินค้าส่งออกที่ไม่ต้องส่งไปขายตามตลาดต่าง ๆ จึงทำให้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่ง แต่จัดว่าเป็นสินค้าที่เสียง่าย ถ้าไม่มีผู้มาใช้บริการห้องพักในแต่ละคืน ห้องพักก็จะว่างทำให้ขาดรายได้

นอกจากนี้ธุรกิจโรงแรมยังเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ที่มีอารมณ์และความต้องการที่แตกต่างกันและจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่มากกระทบ การทำงานจึงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการบริการที่จะสนองตอบความต้องการของผู้มาใช้บริการ โดยคำนึงถึงความพอใจของผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ และมีความเจริญก้าวหน้า (พวงนุหงา ภูมิพานิช, 2539)

ดังนั้นในธุรกิจการโรงแรม ผู้ใช้บริการหรือแขกจึงถือว่าเป็นบุคคลสำคัญและเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการให้มากที่สุด โรงแรมจึงได้พยายามเสนอบริการที่ดีที่สุดต่อแขกไม่ว่าจะเป็นห้องพักหรือห้องอาหารที่ได้รับการตกแต่งอย่างสวยงามและมีความสะดวกสบาย พร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น โทรทัศน์ ตู้เย็น หรือคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้บริการเกิดความประทับใจแล้วกลับมาใช้บริการอีกซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายหลักของการดำเนินธุรกิจโรงแรม นอกจากนั้นแล้วยังต้องนำมาใช้กับเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ในการบริหารงานภายในโรงแรมด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้โรงแรมมีความจำเป็นที่จะต้องใช้พลังงานทั้งไฟฟ้าและน้ำ รวมทั้งทรัพยากรอื่นๆ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงแรม

เป็นที่ทราบกันว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นสามารถทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตขึ้น แต่อย่างไรก็ตามก็สามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน รวมทั้งธุรกิจการโรงแรมที่เป็นธุรกิจการบริการ ซึ่งจะอยู่ในรูปของการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่าและไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดสิ่งปฏิกูล ขยะ หรือของเสียต่างๆ ในปริมาณที่สูงเช่นกัน รวมทั้งการทำลายมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้จากสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของไทยหลายแห่งได้กลายสภาพไปเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม เช่น พัทธยา หาดป่าตอง ภูเก็ต และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นต้น

ธุรกิจการโรงแรมนั้นจะมีการใช้พลังงานจำนวนมากในรูปของความร้อนและกำลังงาน ซึ่งการใช้พลังงานส่วนใหญ่จะได้แก่ การให้ความร้อน การระบายอากาศ และการปรับอากาศ, การซักผ้า และซักแห้ง, การให้แสงสว่าง, สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สระว่ายน้ำ, การทำอาหารและการแช่แข็ง, การใช้เชื้อเพลิงสำหรับยานพาหนะ จากการศึกษาหลายแห่งพบว่าโรงแรมส่วนมากใช้พลังงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2539)

นอกจากพลังงานแล้วโรงแรมยังต้องมีการใช้น้ำเป็นจำนวนมากด้วยและความต้องการใช้ก็ยังคงมีมากขึ้นอย่างต่อเนื่องประมาณ 66-220 ลูกบาศก์เมตรต่อห้องต่อปี ขึ้นอยู่กับสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2539) และตัวเลขต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นถึงปริมาณการใช้น้ำในโรงแรมที่มีขนาดต่าง ๆ กันดังนี้ (โรงแรมดุสิต รีสอร์ท, 2538)

โรงแรมขนาดที่มีจำนวนห้องพัก 150-200 ห้อง ใช้น้ำปีละ 50,000-100,000 ลูกบาศก์เมตร

โรงแรมขนาดที่มีจำนวนห้องพัก 200-300 ห้อง ใช้น้ำปีละ 120,000-180,000 ลูกบาศก์เมตร

โรงแรมขนาดที่มีจำนวนห้องพัก 300-400 ห้อง ใช้น้ำปีละ 180,000-250,000 ลูกบาศก์เมตร

โรงแรมขนาดที่มีจำนวนห้องพัก 400 ห้องขึ้นไป ใช้น้ำปีละ 300,000-500,000 ลูกบาศก์เมตร

ส่วนที่มีการใช้น้ำมาก คือ การใช้ชักล้างของแขก การทำความสะอาด การปรุงอาหาร การซักรีด การรดน้ำต้นไม้และสระว่ายน้ำ แต่อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าโรงแรมมักจะไม่ค่อยให้ความสำคัญในการอนุรักษ์น้ำมากนัก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2539)

นอกจากนั้นแล้วการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงแรม ก็ทำให้เกิดของเสียในปริมาณที่สูงทั้งในรูปของเหลวได้แก่ น้ำเสียที่ไม่ได้บำบัด ในรูปของแข็งได้แก่ ขยะจากครัวและสวน, ขวดกระป๋อง, เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์เก่า ฯลฯ หรือในรูปของแก๊สได้แก่ แก๊สจากการเผาผลาญเชื้อเพลิง สาร CFC จากตู้เย็นและระบบปรับอากาศ, กลิ่นจากห้องครัวและห้องซักฟอก, การทิ้งเศษเชื้อเพลิงหรือสารเคมีมีพิษลงบนดินหรือน้ำ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ถ้าไม่ได้มีการกำจัดอย่างถูกต้องก็จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางดิน น้ำและอากาศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2539)

นอกจากนี้ทรัพยากรหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ใช้กันในโรงแรมก็มีผลทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การส่ง การใช้และทิ้งด้วย ถ้าหากผลิตภัณฑ์ที่ซื้อมานั้นมีการบรรจุหีบห่อที่เป็นผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นผลิตภัณฑ์ที่ประกอบด้วยสารที่เป็นอันตราย เช่น สาร CFC ซึ่งพบมากในสเปรย์ต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าโรงแรมมีความจำเป็นต้องใช้พลังงาน น้ำ ทรัพยากรหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ เป็นจำนวนมาก พร้อมกันนั้นก็ทำให้เกิดของเสียและขยะในปริมาณที่สูงด้วยเช่นกัน ถ้าหากทางโรงแรมขาดระบบการจัดการที่ดีเกี่ยวกับการใช้พลังงาน การใช้น้ำ การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และการกำจัดของเสียหรือขยะ ก็จะทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้ ได้แก่ ปัญหาน้ำ

เสีย อากาศเป็นพิษ ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและปัญหาการสิ้นเปลืองพลังงาน ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกประเทศที่กำลังพัฒนารวมถึงประเทศไทยซึ่งกำลังอยู่ในขั้นวิกฤต ดังนั้นเพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนรวมทั้งองค์กรธุรกิจในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นปัญหาของคนทั้งประเทศ ทุกคนจึงควรร่วมกันรับผิดชอบ

โดยภาพรวมแล้ว สถานการณ์สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยอยู่ในขั้นวิกฤตเกือบทุกสภาพสิ่งแวดล้อม สาเหตุสำคัญคือการขาดความรู้ของประชาชนหรือรู้แต่ละเลยไม่ปฏิบัติตาม เพราะขาดความตระหนักหรือขาดจิตสำนึก อีกทั้งกฎหมายไม่มีประสิทธิภาพและนโยบายของรัฐบาลไม่แน่นอนพอที่จะดำเนินการให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี การสร้างมาตรการการป้องกันจึงเป็นเรื่องที่มีการพูดคุยกันมากทั้งมาตรการทางบวกและทางลบ แต่ก็ยังไม่เกิดผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เป็นเพราะประชากรของประเทศได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพิ่มขึ้นประมาณปีละหนึ่งล้านคน ทำให้มาตรการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (พันธวิศ สัมพันธ์พานิช, 2540)

ดังนั้นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้ประชาชนรับทราบถึงสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในขณะนี้ ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสามารถสร้างจิตสำนึกรวมทั้งความตระหนักถึงปัญหา แล้วจะนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ในที่สุด

สิ่งแวดล้อมนับเป็นสิ่งที่ควบคู่กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเอื้อต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรวมทั้งธุรกิจโรงแรม หากประเทศไทยรักษาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ยังคงความบริสุทธิ์สวยงาม ก็ย่อมจะนำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเพราะสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ตั้งใจให้นักท่องเที่ยวให้เลือกมาเยือน "โรงแรม" ก็เป็นธุรกิจบริการด้านหนึ่งที่มีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรจะปฏิบัติ ซึ่งผลที่ได้จะเอื้ออำนวยให้สิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพที่ดีขึ้นและทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

จากสถานการณ์ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน ทำให้รัฐบาลเห็นความสำคัญของการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงได้กำหนดนโยบายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 ในข้อ 5.3 เรื่องแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยมีสาระสำคัญดังนี้ (ทวิวงศ์ ศรีบุรี, 2542)

5.3.3(4) “ ให้มีการผนึกกำลังร่วมกันทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชนและประชาชนในการป้องกันและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม...”

5.3.4 “ ปรับปรุงระบบบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

(1) สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมกับรัฐบาล ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการส่งเสริมองค์กรประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชน ทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทในการกำหนดโครงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการติดตามและการประเมินผลความสำเร็จของโครงการดังกล่าว ”

นอกจากนี้ยังกำหนดให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมกำหนดวัตถุประสงค์หลักของกระทรวงว่า “ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนและภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง “

จากนโยบายของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้นทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การดำเนินงานเพื่อคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยโดยอาศัยกลไกภาครัฐไม่เพียงพอ ยังต้องการความร่วมมือจากองค์กรเอกชนและประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับต่างๆ ของแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศและจังหวัดต่อไป

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่มาของการทำวิจัยเรื่อง "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม" เพื่อศึกษาว่าการเปิดรับข่าวสารจะมีความสัมพันธ์ต่อความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
2. เพื่อศึกษาความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
4. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด

สมมติฐานของการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
2. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
3. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
4. ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
5. ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
6. ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
7. โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
8. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะองค์กรธุรกิจการโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมไทย (Thai Hotels Association) เท่านั้นและผู้วิจัยได้เลือกผู้บริหารระดับปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายช่าง ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จัดการแผนกต้อนรับส่วนหน้า ผู้จัดการแผนกแม่บ้านของกลุ่มโรงแรมตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากการปฏิบัติงานของฝ่ายและแผนกต่างๆเหล่านี้เกี่ยวข้องกับงานด้านการบริการจึงจำเป็นต้องมีการใช้พลังงานและน้ำ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ต่างๆเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นผู้จัดการฝ่ายหรือแผนกดังกล่าวมาล้วนเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการบริหารงานของโรงแรมและเป็นผู้ควบคุมนโยบายนำไปปฏิบัติและมีอำนาจสั่งการกับพนักงานในการปฏิบัติงานต่างๆ ดังนั้นกลุ่มบุคคลเหล่านี้จึงรับทราบนโยบายการจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมและรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขององค์กร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เลือกผู้จัดการฝ่ายและแผนกต่างๆดังกล่าวเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง การเปิดรับสื่อมวลชนและการเปิดรับสื่อบุคคลด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การเปิดรับสื่อมวลชน หมายถึง ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารจากการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ และอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือวารสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การเปิดรับสื่อบุคคล หมายถึง ความบ่อยครั้งในการสนทนา พูดคุย การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้หรือการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ เกี่ยวกับกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวเราทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ หรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อาคาร บ้านเรือน ถนน เป็นต้น

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การดูแลรักษาและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่ก่อให้เกิดพิษภัยต่อสังคมส่วนรวม รวมทั้งหาทางป้องกันและกำจัดมลภาวะหรือสิ่งแวดล้อมเป็นพิษให้ลดน้อยลงหรือมิให้เกิดขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะเรื่องการจัดการของเสีย การจัดการการใช้พลังงานและน้ำและการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์

การจัดการของเสีย หมายถึง การทิ้งหรือทำลายขยะและสิ่งปฏิกูลอย่างถูกวิธีและไม่ทำให้เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการลดปริมาณของเสียด้วยวิธีการลด การนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำไปแปรรูป

การจัดการการใช้พลังงานและน้ำ หมายถึง การใช้พลังงานและการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการลดความต้องการในการใช้สอยพลังงานและน้ำ เพื่อช่วยประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ

การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ หมายถึง การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ดีมีคุณภาพ สามารถใช้งานได้ยาวนาน และไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การรับรู้และเข้าใจสภาพเรื่องราวข้อเท็จจริง ตลอดจนสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา รวมทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทของตนเองหรือองค์กรเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง ความเข้าใจและมองเห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม รวมถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนมีจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดีต่อไป

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การปฏิบัติ การให้ความร่วมมือหรือ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเรื่องการจัดการของเสีย การจัดการการใช้พลังงานและน้ำและการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์

ผู้บริหารโรงแรม หมายถึง ผู้บริหารระดับปฏิบัติการของโรงแรมได้แก่ ผู้จัดการระดับหัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าแผนกต่างๆ ซึ่งมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการบริหารของโรงแรม และเป็นผู้ควบคุมนำนโยบายไปปฏิบัติตามที่ได้วางไว้ให้สำเร็จ ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ผู้จัดการฝ่ายช่าง ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จัดการแผนกต้อนรับส่วนหน้าและผู้จัดการแผนกแม่บ้าน

โรงแรม หมายถึง องค์การที่ดำเนินธุรกิจแบบที่มีสถานประกอบการจัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่หาที่อยู่หรือที่พัก มีบริการอาหาร เครื่องดื่มไว้บริการคนเดินทางอย่างมีแบบแผน มีมาตรการควบคุมข้อบ่งชี้ของการบริการนั้น ๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครและเป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการเปิดรับข่าวสารของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนรณรงค์เผยแพร่ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้กับองค์กรธุรกิจการโรงแรม ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมกรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง รวมทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ปรับปรุงและส่งเสริมแผนงานประชาสัมพันธ์ เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วม
5. แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสารนั้นจัดได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งในชีวิตของมนุษย์ นอกเหนือจากปัจจัยที่เป็นความจำเป็นเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค แม้การสื่อสารจะไม่ได้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับความตายของมนุษย์เหมือนกับปัจจัยข้างต้น แต่การที่จะให้ได้มาซึ่งปัจจัยทั้งสี่นั้นย่อมต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือที่แน่นอน มนุษย์อาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของตนและเพื่ออยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม การสื่อสารเป็นพื้นฐานของการติดต่อของมนุษย์และเป็นเครื่องมือสำคัญของสังคม (ปรมะ สตะเวทิน, 2540)

การสื่อสาร คือ กระบวนการการถ่ายทอดข่าวสารจากบุคคลหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสารไปยังอีกบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้รับสาร โดยผ่านสื่อ (ปรมะ, 2540) กระบวนการสื่อสารจึงประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อและผู้รับสาร

จอร์จ เกร็บเนอร์ (George Gerber, 1956) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีปฏิสัมพันธ์กันในสภาพทางสังคมเฉพาะ

การสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการ หมายถึง การมีลักษณะที่ต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ไม่มีจุดเริ่มต้นและไม่มีจุดสิ้นสุด ไม่มีการหยุดนิ่งหรือกล่าวได้ว่าจะมีการกระทำโต้ตอบกลับไปกลับมาระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารตลอดเวลา ผู้ส่งสารกลายเป็นผู้รับสารและผู้รับสารกลายเป็นผู้ส่งสารในเวลาเดียวกันได้

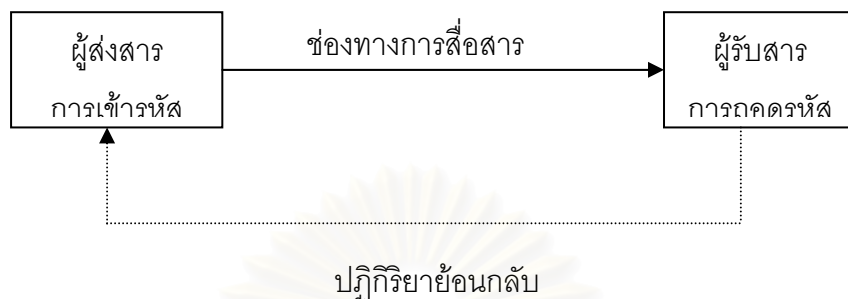
การติดต่อสื่อสารมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ เฮอริเบิร์ต เอ. ซีมอน (Herbert A. Simon, 1960) กล่าวว่า ถ้าองค์การหรือสังคมขาดการติดต่อสื่อสารก็จะอยู่ไม่ได้ เนื่องจากการติดต่อสื่อสารเป็นเรื่องของการทำความเข้าใจระหว่างบุคคล องค์การหรือสังคม จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการติดต่อหรือส่งข่าวสารคือ

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อถือหรือรับรู้ (Cognitive Material) ได้แก่ เรื่องราวต่างๆ (Information) ข้อเท็จจริง (Fact) หรือปัญหาต่างๆ
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจและอารมณ์ (Motivational and Emotional Material) ได้แก่ บรรยากาศที่เกี่ยวกับอารมณ์ ทศนคติและปฏิกิริยา ความจงรักภักดีหรือท่าทีที่เป็นศัตรู ความรู้สึกสนับสนุนหรือไม่เห็นด้วยและวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการ (Rensis Likert, 1961)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อหรือส่งข่าวสารนั้น จะมีผลกระทบต่อตัวบุคคลและต่อการรับรู้เรื่องราวต่างๆ อยู่เป็นอันมากเพราะการติดต่อสื่อสาร (Communication) เป็นศิลปะการถ่ายทอดข่าวสาร ความคิดเห็นและทัศนคติจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง

เอฟเวอเรทท์ เอ็ม โรเจอร์ส (Everett M. Rogers, 1973) กล่าวว่า กระบวนการสื่อสาร คือ กระบวนการที่ความคิดหรือข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสาร (Source) ไปยังผู้รับสาร (Receiver) ด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างของผู้รับสาร

แผนภาพที่ 1 แสดง แบบจำลองกระบวนการสื่อสารตามแนวคิดของโรเจอร์ส

กระบวนการสื่อสารจะเกิดขึ้นเมื่อผู้รับสารแปลงเนื้อหาสารให้เป็นรหัส (Encode) คือแปลงข่าวสาร ความคิดเห็น ทักษะหรือความรู้ใดๆ ให้อยู่ในลักษณะที่สามารถถ่ายทอดไปยังผู้อื่นได้ แล้วส่งเนื้อหาที่แปลงนี้ออกไปสู่ผู้รับโดยผ่านช่องทางการสื่อสาร กระบวนการสื่อสารจะสมบูรณ์เมื่อเนื้อหาสารที่ส่งเป็นรหัสไปสู่ผู้รับนั้นได้ถูกถอดออก (Decode) และผู้รับได้รับรู้เนื้อหาสารที่ส่งไปนั้น แต่การที่จะตรงตามที่ต้องการหรือไม่ก็แล้วแต่ประสบการณ์เดิมของผู้รับสาร (Field of Experience) ในกระบวนการสื่อสารปฏิกริยาย้อนกลับ (Feedback) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อข่าวสารของผู้รับสาร ซึ่งสามารถนำมาพิจารณาว่าการสื่อสารบรรลุผลสำเร็จหรือไม่

องค์ประกอบที่สำคัญทั้ง 4 ประการ ซึ่งได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร สื่อและผู้รับสารของกระบวนการสื่อสารนั้น ช่องทางการสื่อสารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดว่า ช่องทางการสื่อสารใดที่ผู้ส่งสารจะใช้เพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จอันจะทำให้เกิดความรู้ ทักษะและพฤติกรรมแก่ผู้รับสารในทางที่ตนปรารถนาได้

ช่องทางการสื่อสาร (Channel) เป็นวิธีการที่ผู้ส่งสารจะนำข่าวสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. **ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Media Channel)** เป็นการถ่ายทอดข่าวสารโดยผ่านสื่อมวลชน ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และนิตยสาร แหล่งข่าวสารอาจเป็นบุคคลเดียวหรือสองสามคนที่จะส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว เพื่อเพิ่มพูนความรู้และแพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งเปลี่ยนทัศนคติที่บุคคลมีอยู่เดิมได้

2. **ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channel)** เป็นการสื่อสารระหว่างสื่อบุคคลต่อบุคคล เพื่อที่จะถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โรเจอร์สและชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงอันอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่คนเราได้มีการติดต่อกับผู้อื่น เช่น ผู้นำความคิดเห็น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ การติดต่อกับญาติ เพื่อนฝูงหรือเจ้าหน้าที่ราชการ โรเจอร์สกล่าวว่า สื่อมวลชนมีความสำคัญในการให้ความรู้ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

การสื่อสารจึงมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการมีปฏิกริยาของมนุษย์ มนุษย์เราสามารถศึกษาว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง เมื่อมีการกระทำทางการสื่อสารหรือในกระบวนการสื่อสารมีองค์ประกอบอะไรบ้างและในองค์ประกอบเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ดังนั้นทฤษฎีทางการสื่อสารจะช่วยทำหน้าที่เป็นตัวเปรียบเทียบกับสิ่งที่กำลังศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจให้แจ่มชัดขึ้น เพราะจะสามารถลดความเป็นนามธรรมน้อยลง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

ข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตมนุษย์ ข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าไร ความต้องการข่าวสารก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น (วุฒิชัย จำนง, 2523)

ชาร์ล เค อัทคิน (Charles K. Atkin, 1973) กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากยิ่งมีหูตากว้างไกล มีความรู้ ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและเป็นคนที่ทันสมัย ทันทต่อเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

ซามูเอล แอล เบคเคอร์ (Samuel L. Becker, 1972) ได้ให้ความหมายของการเปิดรับข่าวสาร โดยจำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารไว้ดังนี้

1. **การแสวงหาข้อมูล (Information Seeking)** กล่าวคือ บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเพื่อต้องการให้มีความคล้อยคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเรื่องทั่ว ๆ ไป

2. การเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ อยากรู้ เช่น การเปิดดูโทรทัศน์เฉพาะรายการที่สนใจหรือมีผู้แนะนำมา หรือขณะอ่านหนังสือพิมพ์หรือดูโทรทัศน์ หากมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตนเองก็จะให้ความเอาใจใส่ อ่านหรือดูเป็นพิเศษ

3. การเปิดรับประสบการณ์ (Experience Receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

ในการเปิดรับข่าวสารนั้นผู้รับสารจะมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งมีปัจจัยหลายประการในการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคลแต่ละคน เมอริลและโลเวนสไตน์ (Merill and Lowenstein, 1971) กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารดังต่อไปนี้

1. ความเหงา เป็นเหตุผลทางจิตวิทยาโดยตรง เชื่อว่าปกติคนเราไม่ชอบอยู่ตามลำพังคนเดียว เนื่องจากเกิดความรู้สึกสับสน วิตกกังวล กลัวการปฏิเสธจากสังคม ด้วยเหตุนี้จึงพยายามที่จะรวมกลุ่ม มีการสนทนากัน รวมทั้งการเปิดรับสารเพื่อสร้างสังคมให้ตัวเอง

2. ความอยากรู้อยากเห็น เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของมนุษย์ ตามปกติแล้วคนเราจะอยากรู้อยากเห็นสิ่งที่ใกล้ตัวหรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อม สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดพฤติกรรมในการเปิดรับสาร

3. ผลประโยชน์ของตนเอง ในฐานะที่เป็นผู้รับสารจึงต้องแสวงหาและใช้ประโยชน์จากข่าวสาร เพื่อให้เกิดคุณค่าในทางปฏิบัติและจรรโลงใจ ในแง่ของการช่วยให้ความคิดตนเองบรรลุขีดอุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้งการประสบผลสำเร็จในชีวิต

4. ลักษณะของสื่อ นอกจากลักษณะทางประชากร เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมหรือองค์ประกอบอื่นที่ไม่สามารถเห็นเด่นชัด เช่น ทัศนคติ ความคาดหวัง ความกลัว ฯลฯ ของผู้รับสารจะมีอิทธิพลต่อการเปิดรับข่าวสารแล้ว สื่อแต่ละประเภทก็มีอิทธิพลต่อการเลือกรับเช่นกัน คนแต่ละคนจะเปิดรับสื่อที่สามารถสนองความต้องการและความพึงพอใจของตนเอง

การศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานั้นประกอบด้วย การเปิดรับ
ข่าวสาร 2 ลักษณะ

1. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

โดยที่ผู้รับสารมีความคาดหวังจากสื่อมวลชนว่า การบริโภคข่าวสารจากสื่อมวลชนจะช่วย
ตอบสนองความต้องการของเขาได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือเปลี่ยนลักษณะ
นิสัยและพฤติกรรมบางอย่างได้ โดยที่การเลือกบริโภคสื่อมวลชนนั้นจะขึ้นอยู่กับความต้องการ
หรือแรงจูงใจของผู้รับสารเอง เพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีวัตถุประสงค์และความตั้งใจในการใช้
ประโยชน์จากสื่อมวลชนด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน

2. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล

สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลผู้ซึ่งนำพาข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งโดย
อาศัยการติดต่อระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) ที่จะมีปฏิริยาโต้ตอบระหว่าง
กัน โรเจอร์ส และ ชูเมกเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971) กล่าวว่า ในกรณีที่ต้องการให้
บุคคลใดๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอออกไปหรือจะทำการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อให้
มีการยอมรับสารนั้น ควรที่จะใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลโดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร
สื่อบุคคลนี้จะมีประโยชน์มาก ในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับ
ทัศนคติและพฤติกรรมในการรับสาร นอกจากนี้ยังเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัด
และตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามบุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้
เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตน แรงผลักดันที่ทำให้บุคคลหนึ่งๆ ได้มีการเลือกรับสื่อที่นั้นเกิด
จากคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสารในด้านต่างๆ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ เช่น กระบวนการเลือกรับข่าวสาร การเลือกรับรู้ตาม
ทัศนคติและประสบการณ์เดิมของตน
2. องค์ประกอบทางด้านสังคม สภาพแวดล้อม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณี
ลักษณะทางประชากร เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ การศึกษา ตลอดจนสถานภาพทางสังคม

การเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารจากสื่อมวลชนนั้นจะเกิดจากปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสาร ซึ่งได้มีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับสารดังนี้

1. กระบวนการเลือกสรรข่าวสาร

กระบวนการเลือกสรรข่าวสาร จะเป็นปัจจัยในการกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการส่งสารไปยังผู้รับสาร ข่าวสารต่างๆแม้ว่าจะได้รับการเตรียมมาอย่างพิถีพิถัน ใช้ผู้ถ่ายทอดที่มีความสามารถและความน่าเชื่อถือสูงหรือใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพมากก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ก็มิได้ประกันความสำเร็จของการสื่อสารตามที่ผู้ส่งสารต้องการร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เพราะผู้รับสารจะมีกระบวนการเลือกรับรู้ข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อทัศนคติ ฯลฯ ที่ไม่เหมือนกัน

ในการเปิดรับข่าวสารนั้น ผู้รับสารอาจเปิดรับสารโดยผ่านกระบวนการในการเลือกรับข่าวสาร (Selective Process) ซึ่งมีขั้นตอนต่างๆ คือ (Klapper, 1960)

1. การเลือกรับหรือการเลือกใช้ (Selective Exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารต่าง ๆ ตามความสนใจและความต้องการของตนเอง ซึ่งโดยทั่วไปในการเปิดรับสื่อของผู้รับสื่อมักจะเลือกรับสิ่งที่สนับสนุนความคิดเดิมของตนเสมอ นอกจากนั้นการเลือกรับสื่อยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (เช่น ระดับการศึกษา วิทยอาชีพ รายได้ ฯลฯ) รวมทั้งศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมด้วย

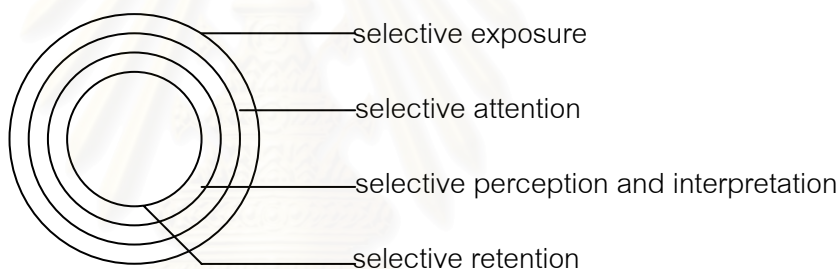
2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อสื่อที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องหรือเข้ากันได้กับทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของบุคคลนั้นๆ ในขณะที่เดียวกันก็พยายามหลีกเลี่ยงการรับสื่อที่ขัดต่อทัศนคติหรือความคิดดั้งเดิม ทั้งนี้เพราะการได้รับสื่อที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึกละจะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจอันก่อให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุล (Cognitive Dissonance) และสับสนได้

3. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Selective Interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับสื่อจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสื่ออาจจะมีการเลือกรับรู้และเลือกตีความที่ได้รับด้วยตามประสบการณ์ของแต่ละคน เพราะความหมายของสื่อที่ส่งไปถึงมิได้

อยู่ที่ตัวอักษร รูปภาพหรือคำพูดเท่านั้น แต่อยู่ที่ผู้รับสื่อจะมีการตีความสื่อที่ได้รับมาตามความเข้าใจของตนเองหรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ สภาวะอารมณ์และแรงจูงใจของตนในขณะนั้น

4. **การเลือกจดจำ (Selective Retention)** หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจเลือกรับรู้และตีความสื่อไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสื่อในส่วนที่ต้องการจำเข้าไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็มักจะลืมสื่อที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติหรือความเชื่อเดิมของผู้รับสื่อมั่นคงยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 2 แสดง กระบวนการเลือกรับข่าวสารของผู้รับสาร

ขั้นตอนในการรับสื่อนี้ ชแรมม์อธิบายว่า ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารจะมีแนวโน้มที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการเปิดรับสื่อมวลชนไว้ต่างกัันดังนี้

แม็คคอมบ์ส และ เบ็คเคอร์ (McCombs and Becker, 1979) ได้ให้ความเห็นว่า บุคคลเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ คือ

1. **เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance)** โดยการติดตามความเคลื่อนไหวและสังเกตการณ์สิ่งต่างๆ รอบตัวจากสื่อมวลชนเพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ ทันสมัยและรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรรู้

2. เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัวได้
3. เพื่อการพูดคุยสนทนา (Discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่นได้
4. เพื่อความต้องการมีส่วนร่วม (Participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบ ๆ ตัว

โรเจอร์สและสเวนนิ่ง (Rogers and Sevenning, 1969) ให้คำนิยามว่า สื่อมวลชนนั้นครอบคลุมถึงสื่อ 5 ประเภทคือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและภาพยนตร์ ดัชนีในการวัดการเปิดรับสื่อมวลชนในความหมายของเธอ จึงประกอบด้วยจำนวนรายการที่รับฟังต่อสัปดาห์ การอ่านหนังสือพิมพ์ต่อสัปดาห์ ภาพยนตร์ที่ดูต่อปีและอื่นๆ

โรเจอร์ส (Rogers : อ้างถึงในเสถียร เศษประทับ, 2530) เป็นคนแรกที่เสนอแนะว่า สื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นตัวแปรสอดแทรกได้ โรเจอร์สได้ใช้วิธีการทางสถิติแบบ Partial Correlation เมื่อทดสอบผลแทรกของการเปิดรับสื่อมวลชนระหว่างตัวแปรที่มีมาก่อนและตัวแปรที่เป็นผลขึ้นแรก โรเจอร์สหาค่าสหสัมพันธ์ด้วย Zero-Order Correlation ระหว่างตัวแปรที่มีมาก่อนกับตัวแปรที่เป็นผลสืบต่อ หลังจากนั้นก็หาค่าสหสัมพันธ์ด้วยวิธี First-Order Correlation สำหรับตัวแปรเหล่านี้ ในขณะที่ควบคุมอิทธิพลที่เกิดจากการเปิดรับสื่อมวลชน ความแตกต่างยิ่งมากขึ้นเท่าไรระหว่างค่าของ Zero-Order Correlation และ First-Order Partial Scores ก็ยิ่งแสดงถึงผลสอดแทรกของตัวแปรที่ถูกควบคุมมากขึ้นเท่านั้น

สำหรับเหตุผลในการที่มนุษย์เลือกสนใจหรือตั้งใจรับข่าวสารอย่างไรจากสื่อเหล่านั้น นักวิชาการหลายท่านที่มีความเห็นสอดคล้องกันดังนี้

ไฟรด์สัน (Friedson) ไรเลย์ (Riley) และ ฟลาวเวอร์แมน (Flowerman ,1951) มีความเห็นแนวเดียวกันว่า แรงจูงใจที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของสมาชิกภายในสังคมจะเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดความสนใจเปิดรับสื่อจากสื่อต่างๆก็เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งปรากฏการณ์นี้ เมอร์ตัน (Merton) ไรท์ (Wright) และ วาบเลส (Waples) เรียกว่า “พฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสาร” นักวิชาการเหล่านี้ มีความเห็นตรงกันว่า ผู้รับสื่อจะเลือกรับสื่อจากสื่อใดนั้นย่อมเป็นไปตาม

บทบาทและสถานภาพสังคมของผู้รับสื่อและเหตุผลในการรับสื่อก็เป็นไปตามหัวข้อในการสนทนา ซึ่งจะทำให้ผู้รับสื่อรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

วิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Schramm, 1973) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญต่อการเลือกสรรของมนุษย์

1. ประสบการณ์ ประสบการณ์ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารแตกต่างกัน
 1. การประเมินสาระประโยชน์ของข่าวสาร ผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองจุดประสงค์ของตนอย่างใดอย่างหนึ่ง
 2. ภูมิหลังที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลมีความสนใจต่างกัน
 3. การศึกษาและสภาพแวดล้อม ทำให้มีความแตกต่างในพฤติกรรมการเลือกรับข่าวสารของบุคคลแตกต่างกัน
 4. ความสามารถในการรับข่าวสาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับสภาพร่างกายและจิตใจ ทำให้พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของบุคคลแตกต่างกัน
 5. บุคลิกภาพทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจและพฤติกรรมของผู้รับสาร
 6. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารจะทำให้ผู้รับเข้าใจความหมายของข่าวสารหรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของข่าวสารได้
 7. ทัศนคติ จะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้พบ

อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่เป็นตัวกำหนดให้เกิดความแตกต่างในการเลือกสรรรับข่าวสารของมนุษย์ ซึ่งงานการศึกษาของ เดอเฟลอร์ (Dafleur, M.L., 1966) ได้เสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับตัวแปรแทรก (Interventing Variables) ที่มีอิทธิพลในกระบวนการสื่อสารมวลชนระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยเน้นให้เห็นว่าข่าวสารมิได้ไหลผ่านจากสื่อมวลชนถึงผู้รับและเกิดผลโดยตรงทันที แต่มีปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคน เช่น จิตวิทยาและสังคม ตลอดจนอิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นสังกัดอยู่ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารนั้น ๆ ทำให้เกิดผลไม่เหมือนกันหรือไม่เป็นไปตามเจตคติของผู้รับสาร

2. การแสวงหาข่าวสาร

การแสวงหาข่าวสารมุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกบริโภคหรือแสวงหาข่าวสารจากสื่อมวลชน โดยชี้ให้เห็นว่าบุคคลเป็นผู้เลือกใช้สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจต่าง ๆ ของตนเอง

การแสวงหาข่าวสาร คือ กิจกรรมที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสารนิเทศข้อมูลและข่าวสารที่จะสนองความต้องการของตนทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสนใจส่วนตัว หน้าที่การงานและการเรียนรู้ พฤติกรรมเช่นนี้เริ่มขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องการรู้ ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งและพบว่าความรู้ที่ตนมีอยู่นั้นไม่เพียงพอจึงต้องการความรู้เพิ่มเติม

ชาร์ลส์ แอตคิน (Charles Atkin ,1973) กล่าวว่า บุคคลเลือกรับสื่อใดจากสื่อมวลชนนั้นขึ้นอยู่กับ การคาดคะเนเปรียบเทียบระหว่างผลรางวัลตอบแทน (Reward Value) กับการลงทุนลงแรง (Expenditures) และพันธะผูกพัน (Liabilities) ที่จะตามมา ถ้าผลตอบแทนหรือประโยชน์ที่จะได้รับสูงกว่าการลงทุนหรือการต้องใช้ความพยายามที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจแล้ว บุคคลย่อมแสวงหาสื่อ นั้น (Information Seeking) แต่ถ้าผลประโยชน์น้อยกว่าบุคคลก็อาจจะเฉยเมยต่อข่าว นั้น (Information Ignoring) หรือในกรณีที่บุคคลเห็นว่าสื่อ นั้นจะก่อให้เกิดภาวะผูกพันก็จะหลีกเลี่ยงสื่อ นั้น (Information Avoidance) และในบางครั้งก็ต้องยอมรับสื่อ ทั้ง ๆ ที่ไม่เต็มใจ (Information Yielding) เพื่อหลีกเลี่ยงในการลงทุนลงแรง ในการรับสื่อ นั้น ๆ

ชาร์ลส์ แอตคิน (Charles Atkin,1973) ชี้ให้เห็นว่า การแสวงหาข่าวสารหรือความต้องการ สื่อสารมวลชนของปัจเจกบุคคลนั้น คือ ต้องการได้รับข่าวสาร (Information) และความบันเทิง (Entertainment)

ความต้องการข่าวสารนั้นเกิดจากความไม่รู้หรือไม่แน่ใจ (Uncertainty) ของบุคคลที่มา จาก

1. การมองเห็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างระดับความรู้ของปัจเจกบุคคลขณะนั้น กับระดับความต้องการที่อยากรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Extrinsic Uncertainty) ยิ่งเป็นเรื่องที่ สำคัญก็ยิ่งอยากมีความรู้ความแน่ใจสูง

2. การมองเห็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างความรู้ที่มีอยู่ของปัจเจกบุคคลนั้นกับความรู้อื่นตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งกำหนดโดยระดับความสนใจส่วนบุคคลของปัจเจกบุคคลนั้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Intrinsic Uncertainty)

สำหรับความต้องการได้รับความบันเทิงของปัจเจกบุคคลนั้นมาจากการกระตุ้นอารมณ์แห่งความรื่นเริงบันเทิงใจที่เกิดจากการมองเห็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างสภาวะที่เป็นอยู่ของปัจเจกบุคคลขณะนั้นกับระดับความสนุกสนานที่คาดหวังไว้ (Intrinsic Desire)

ข่าวสารที่ลดความไม่รู้หรือความไม่แน่ใจที่เกี่ยวข้องกับความสนใจภายในส่วนบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและที่เกี่ยวกับความบันเทิง สนุกสนานส่วนตัวนั้น ชาร์ลส์ แอตคิน เรียกว่า “ข่าวสารที่ให้ความพึงพอใจทันทีในเชิงบริโภค” ส่วนข่าวสารที่ลดความไม่รู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอกนั้นให้เชื่อว่า “ข่าวสารที่ใช้ประโยชน์เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ความคิด และแก้ไขปัญหาต่างๆ”

การเปิดรับข่าวสารของบุคคลนั้นจะเกิดจากการแสวงหาข่าวสารและการเลือกรับข่าวสารซึ่งวิธีการดังกล่าวนั้นนอกเหนือจากเพื่อสนับสนุนทัศนคติหรือค่านิยมและความเข้าใจที่มีอยู่เดิมแล้วยังเป็นการแสวงหาเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในทางอื่น ๆ เช่น เพื่อให้มีความรู้ ใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งเพื่อสนองความสนใจส่วนบุคคลและเพื่อความบันเทิงใจด้วย นอกจากนี้การที่บุคคลใดจะตัดสินใจแสวงหาข่าวสาร เฉยเมยต่อข่าวสารหรือหลีกเลี่ยงการเปิดรับข่าวสารนั้นก็ขึ้นอยู่กับการประเมินเปรียบเทียบถึงความพยายามที่ใช้และผลตอบแทนในการที่จะรับรู้ข่าวสารใด ๆ ด้วย

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ควรนำมาศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารคือมวลชนที่แตกต่างกันในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ ประเภทธุรกิจและขนาดของกิจการ

ความสำเร็จในการบริหารการสื่อสารเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในความสำเร็จของการบริหารองค์กร ซึ่งนอกจากจะมีปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การสื่อสารในแต่ละองค์กรแตกต่างกัน คือ ภูมิหลังของปัจเจกชนและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกแล้ว ยังประกอบด้วยปัจจัยสำคัญคือ ระบบองค์การที่แตกต่างกันตามประเภทธุรกิจและขนาดของกิจการ

ดั่งที่ โจน แฮริงตัน (Jon Harington, 1991) ได้พบว่า ตัวแปรที่มีผลทำให้แต่ละองค์กรมีลักษณะแตกต่างกันที่สำคัญนั้นประกอบด้วย ข่าวสาร (Information) และขนาดขององค์กร (Organization Size) ซึ่งจากการสำรวจวิจัย (Survey Research) ของ NBS พบว่า บริษัทที่ประสบความสำเร็จในด้านการบริหารการจัดการ (Managerial-style Firm) จะถือเอาข้อมูลข่าวสารเปรียบเสมือนทรัพยากรสำคัญของบริษัท ในขณะที่องค์กรที่ประสบความสำเร็จในด้านการค้าจะถือเอาข้อมูลข่าวสารเปรียบเสมือนแหล่งความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการค้า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกันที่มีผลต่อโครงสร้างขององค์กรในลักษณะที่แตกต่างกัน

บลูม (Bloom, 1969 : อ้างถึงในเสถียร เขยประทับ, 2525) ได้กล่าวถึงระบบของการติดต่อโดยกลุ่มว่า สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มต่างชนิดกัน ส่วนใหญ่ชีวิตที่รวมกันอยู่ทั้งหมดจะประกอบกันเป็นแบบแผนปฏิบัติและมีพฤติกรรมร่วมของบุคคล เมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งไปสู่ทิศทางใดบุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะมีใจมุ่งไปในทางนั้นด้วย

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร (2533) ได้จัดแบ่งการสื่อสารเป็น 5 ระดับ คือ

1. การสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) เป็นการสื่อสารเฉพาะคนว่ามีกระบวนการรับรู้ กระบวนการทางความคิดและทัศนคติเป็นอย่างไร แต่ยังขาดส่วนที่เป็นอันตรกิริยา (Interaction) ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญของการสื่อสาร

2. การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสื่อสารที่มีผู้สื่อสารมากกว่า 1 คน แต่ก็ไม่ใช่ว่าจำนวนมาก โดยบุคคลเหล่านั้นสามารถจะมีอันตรกิริยาต่อกันแบบซึ่งหน้า การสื่อสารระหว่างบุคคลจึงเป็นพฤติกรรมของบุคคลอันเป็นผลพวงของการรับรู้และทัศนคติของบุคคลนั้นๆ ที่มีอันตรกิริยาต่อกันในกระบวนการสื่อสาร ไม่ว่าจะครบวงจรหรือไม่ก็ตาม

3. การสื่อสารในกลุ่มเล็ก (Small Group Communication) หมายถึง การสื่อสารที่บุคคลหนึ่งสามารถจะมีอันตรกิริยาในแบบซึ่งหน้ากับบุคคลอื่นในจำนวนมากที่สุดตามความสามารถของมนุษย์โดยเฉลี่ย ดังนั้นการสื่อสารในกลุ่มย่อยจึงมักมีผู้สื่อสารในกลุ่มไม่เกินขนาดห้องเรียนปกติ และในองค์การการสื่อสารกลุ่มย่อยอาจเป็นการสื่อสารที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการและไม่ประจักษ์หน้า เช่น การสื่อสารระหว่างบุคคล

4. การสื่อสารในกลุ่มใหญ่ (Large Group Communication) เป็นกระบวนการสื่อสารเพื่อคนกลุ่มใหญ่ มีจำนวนผู้รับสารมาก แต่ผู้รับสารไม่มีจำนวนมากอย่างการสื่อสารมวลชน การที่มีจำนวนผู้รับสารมากขึ้นจึงทำให้กระบวนการสื่อสารซับซ้อนขึ้นและจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีหรือเครื่องมือทางการสื่อสารช่วยในการสื่อสาร

5. การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นกระบวนการสื่อสารที่สำคัญต่อผู้รับสารทั้งประเทศที่สามารถเลือกเปิดรับแหล่งสารหรือผู้ส่งสารได้ การเน้นผู้รับสารที่เป็นประชาชนทำให้การสื่อสารมวลชนต้องให้ความสำคัญกับช่องทางการสื่อสารที่สามารถไปถึงจำนวนคนมหาศาลได้

จากการแบ่งระดับการสื่อสารดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของขนาดของกลุ่มที่มีผลต่อกระบวนการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม的开ปรับสื่อมวลชนเป็นอย่างดี เนื่องจากพฤติกรรม的开ปรับสื่อมวลชนนั้น นอกจากจะแตกต่างกันตามลักษณะประชากรศาสตร์แล้ว ยังมีปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้พฤติกรรม的开ปรับสื่อแตกต่างกันอีกปัจจัยหนึ่งคือ ประเภทธุรกิจและขนาดของกิจการ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการตัดสินใจและตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ซึ่งแต่ละคนก็จะมี的开ปรับข่าวสารที่แตกต่างกันตามความพึงพอใจของตน รวมทั้งประเภทของธุรกิจและขนาดขององค์กรที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่ โดยผ่านกระบวนการเลือกสรรข่าวสาร ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารจึงมีความสำคัญ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นกรอบอ้างอิงในการศึกษาเพื่ออธิบายถึงการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารของโรงแรมได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

ในกระบวนการสื่อสารจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบของการสื่อสารที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. ผู้ส่งสาร (Source)
2. สาร (Message)
3. สื่อ (Media)
4. ผู้รับสาร (Receiver)

องค์ประกอบทั้ง 4 นี้ จะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดความสำเร็จของการสื่อสารที่จะทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติและพฤติกรรมไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารปรารถนา (Rogers and Svenning, 1969)

สื่อ (Media) เป็นหนทางหรือวิถีทางที่จะนำข่าวสารไปสู่ผู้รับ (สนั่น ปัทมะทิน, 2520) หรืออาจกล่าวได้ว่า สื่อคือพาหนะที่นำพาข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สื่อมวลชน (Mass Media) และสื่อบุคคล (Personal Media) (เสถียร เขยประทับ, 2528)

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่ทำให้ผู้รับสาร ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลที่สามารถส่งข่าวสารข้อมูลไปยังผู้รับเป้าหมายจำนวนมากและอยู่กันอย่างกระจัดกระจายได้ในเวลาอันรวดเร็ว สื่อมวลชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือวารสาร

คุณลักษณะของสื่อมวลชน คือ

1. สามารถเข้าถึงผู้รับหรือกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้ในเวลาอันรวดเร็ว
2. สามารถให้ความรู้และข่าวสารได้ดี
3. สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ไม่ฝืนรากลึกได้

สื่อมวลชนในกระบวนการสื่อสารมวลชนเป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารซึ่งมีลักษณะโดยทั่วไปที่แตกต่างจากการสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ 2 ประการ คือ

1. กลุ่มผู้รับสารจะต้องเป็นกลุ่มชนขนาดใหญ่ ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่อยู่ในสังคมหรือมีประสบการณ์ร่วมกัน แต่เป็นกลุ่มชนที่มีความหลากหลายและมีลักษณะที่แตกต่างกันไป ไม่จำเป็นต้องรู้จักหรือมีประสบการณ์คล้ายคลึงกันมาก่อน

2. สื่อที่ใช้ในการสื่อสารมวลชนจะเป็นประเภทสื่อที่สัมผัสได้ด้วยการมองเห็น (Visual Transmitter or Visual Media) เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สื่อที่สัมผัสได้ด้วยการฟัง (Audio Transmitter) เช่น วิทยุ และสื่อที่สัมผัสได้ด้วยการมองเห็นและการฟัง (Audio-Visual Transmitter) ได้แก่ โทรทัศน์ เป็นต้น

โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper, 1960) กล่าวถึง อิทธิพลของการสื่อสารมวลชนต่อบุคคลในสังคมว่า เป็นเพียงแรงเสริมในกระบวนการโน้มน้าวใจต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติที่มีอยู่แล้ว สื่อสารมวลชนมิได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อบุคคล จึงต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการสื่อสารร่วมด้วยจึงจะมีอิทธิพลต่อบุคคลได้ซึ่งได้แก่ อุปนิสัย บรรทัดฐานของกลุ่ม กระบวนการเลือกรับสาร การเผยแพร่ข่าวสาร โดยบุคคลหรือผู้นำความคิดเห็น ระบบการปกครองและระบบการสื่อสารมวลชน

แคทซ์ และ ลาซาร์สเฟลด์ (Katz and Lazarsfeld, 1955) ก็เห็นพ้องต้องกันว่า สื่อมวลชนจะมีความสำคัญกว่าในขั้นของการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและอาจมีผลบ้างในการสร้างทัศนคติในเรื่องที่บุคคลยังไม่เคยรับรู้มาก่อน

อิทธิพลของสื่อมวลชน

โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper, 1960) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของประชาชน ไว้ดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนนั้นไม่ใช่อิทธิพลโดยตรงแต่เป็นอิทธิพลโดยอ้อม เพราะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่กั้นอิทธิพลของสื่อมวลชน ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่

1.1 ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (Predispositions) ประชาชนจะมีความคิดเห็น ค่านิยมและมีความโน้มเอียงที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ก่อน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมกับคนอื่นและสถาบันสังคมที่ตนเป็นสมาชิก เมื่อบุคคลผู้นั้นสัมผัสกับสื่อมวลชนก็จะนำเอาทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมเหล่านี้ติดตัวมาด้วย

1.2 การเลือกของผู้รับสาร (Selective Processes) ประชาชนจะเลือกรับสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นและความสนใจของตนและจะหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับสารที่ไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคิดเห็นและความสนใจของตน ประชาชนจะพยายามตีความสารตามความเชื่อและค่านิยมที่ตนมีอยู่เดิมและจะเลือกจดจำเฉพาะสิ่งที่สนับสนุนความคิด และความเชื่อของตน

1.3 อิทธิพลของบุคคล (Personal Influence) ข่าวสารจากสื่อมวลชนอาจไม่ได้ไปถึงประชาชนทั่วไปในทันที แต่จะผ่านสื่อบุคคลหรือผู้นำความคิดเห็นก่อนจะไปถึงประชาชน ผู้นำความคิดเห็นมักสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปด้วย ผู้นำความคิดเห็นมักจะเป็นคนที่ได้รับความเชื่อถือเลื่อมใสและไว้วางใจจากประชาชนทั่วไป จึงเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นและการตัดสินใจของประชาชน

1.4 ลักษณะของธุรกิจด้านสื่อมวลชน (Economic Aspects) การดำเนินธุรกิจด้านสื่อมวลชนในสังคมเสรีนิยมซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนั้น สื่อมวลชนสามารถแข่งขันกันกันได้โดยเสรี ต่างฝ่ายต่างเสนอความคิดเห็นและค่านิยมที่แตกต่างกันออกไป และประชาชนก็มีเสรีภาพในการที่จะเลือกเชื่อถือความคิดเห็นใดความคิดเห็นหนึ่งได้และตัดสินใจว่าจะเชื่อสื่อมวลชนไหนดี

2. อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชนเป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น คือ สื่อมวลชนจะสนับสนุนทัศนคติ รสนิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งขึ้นและพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมาเมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอหรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสม

3. สื่อมวลชนอาจทำหน้าที่เป็นผู้เปลี่ยนแปลงประชาชนได้เช่นกัน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว หากสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของเขา เขาก็จะเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมได้ สื่อมวลชนจึงทำหน้าที่เป็นเพียงผู้เสนอหนทางในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเท่านั้น

4. สื่อมวลชนสามารถสร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ให้เกิดแก่ประชาชนได้ในกรณีที่บุคคลนั้น ๆ ไม่เคยมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นมาก่อน ทัศนคติและค่านิยมใหม่นี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นรับสารที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อย ๆ เป็นอิทธิพลในลักษณะสะสมมิใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดผลได้ทันทีทันใดหรือในระยะเวลาดำเนินสั้น

ซิมบารโดและไลพ์ (Zimbardo and Leippe, 1991) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของการเสนอข่าวสารบ่อย ๆ ครั้งไว้ในทฤษฎีเกี่ยวกับ Familiarity ไว้ว่า การที่สารนั้น ๆ มีการเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ซ้ำกันบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกับข่าวสาร อันจะก่อให้เกิดความสนใจ ความเข้าใจและการยอมรับ ซึ่งนับว่าเป็นขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปตามเนื้อหาที่นำเสนอ นั้น ๆ หากเป็นเนื้อหาในทางดีมีการโน้มน้าวใจให้เกิดการกระทำตาม ก็จะมีการปฏิบัติตามคำแนะนำนั้น ๆ ในที่สุด

บอลล์-โรคิชและเดอเฟลอร์ (Ball-Rokeach, S.J. and DeFleur, M.L., 1976) กล่าวว่า การสื่อสารมวลชนที่จะมีผลต่อผู้รับสารหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของตัวแปร 3 ตัว คือ ระบบสื่อมวลชน ผู้รับสารและระบบสังคม การที่ข่าวสารจากสื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อและการกระทำของผู้รับสารเมื่อใดนั้นขึ้นอยู่กับการพึ่งพา (Dependency) ของผู้รับสารที่มีต่อสารจากสื่อมวลชน

นอกจากนั้นเดอเฟลอร์ (DeFleur, 1970) ยังได้เสนอกรอบแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล โดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นตัวแปรแทรก (Intervening Variables) ระหว่างสื่อที่เป็นตัวกระตุ้น (Stimulus) กับพฤติกรรมการตอบสนอง (Response) โดยแยกเป็นทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

1. **ทฤษฎีความแตกต่างของแต่ละบุคคล (The Individual Differences Theory)**
ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การที่มนุษย์เรียนรู้และมีสภาพแวดล้อมที่เติบโตขึ้นมาต่างกัน เป็นผลให้เกิดรูปแบบทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ประกอบกันเป็นบุคลิกภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน โครงสร้างทางบุคลิกภาพเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรม แบบของการรับรู้หรือการเรียนรู้ของมนุษย์ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการรับข่าวสารที่แตกต่างกัน ตามทฤษฎีนี้สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลในแง่การสร้าง การเรียนรู้หรือการย้ำในสิ่งที่เขาารู้อยู่แล้ว

2. **ทฤษฎีการจัดประเภททางสังคม** (The Social Categories Theory) ทฤษฎีนี้ได้แยกแยะบุคคลในสังคมออกเป็นกลุ่ม โดยยึดถือเพศ อายุ รายได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมารวมเข้าไว้ในกลุ่มเดียวกันและถือว่ามีโครงสร้างทางสังคมใกล้เคียงกัน ตัวแปรเหล่านี้มีผลต่อการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน รวมทั้งเป็นตัวแปรแทรกระหว่างพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารและปฏิกิริยาตอบสนองที่คล้ายๆ กัน ฉะนั้นสื่อมวลชนจะมีอิทธิพลต่อกลุ่มคนเหล่านี้ก็ต่อเมื่อส่งมาในลักษณะที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของกลุ่ม

3. **ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม** (The Social Relationship Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงความสัมพันธ์ภายในกลุ่มว่ามีอิทธิพลต่อการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำความคิดเห็นในสังคมจะเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการแพร่กระจายข่าวสาร ความคิดและการตัดสินใจยอมรับของบุคคลในสังคมนั้น

4. **ทฤษฎีบรรทัดฐานทางวัฒนธรรม** (The Cultural Norms Theory) ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมและเหตุการณ์แวดล้อมในสังคมว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เพราะโดยปกติแล้วบุคคลย่อมประพฤติตามแนวบรรทัดฐานของสังคมและสภาพแวดล้อม สิ่งที่มีเนื้อหาสาระเป็นไปตามบรรทัดฐานอย่างใดอย่างหนึ่งจะมีผลให้บุคคลคล้อยตามหรือถ้าสื่อมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคม สื่อมวลชนอาจเพียงย้ำบรรทัดฐานเดิมและสร้างบรรทัดฐานใหม่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนทำหน้าที่ทางอ้อม 3 ประการ คือ

1. สื่อมวลชนจะส่งเสริมสนับสนุนหรือย้ำบรรทัดฐานทางสังคมให้ดำรงอยู่ตลอดไป
2. สื่อมวลชนจะสามารถสร้างความรับผิดชอบร่วมกันให้เกิดขึ้นในสังคม
3. สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงแบบอย่างการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมของบุคคล โดยช่วยให้เกิดพฤติกรรมใหม่ แต่ต้องใช้ระยะเวลา

เออร์วิน พี เบททิงฮอส (Ervin P. Bettinghaus, 1968) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคมไว้ว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อและทัศนคติที่มีอยู่เดิมให้ฝังแน่นมากกว่าจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติอย่างสิ้นเชิง แต่อาจเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตจำกัดของประสบการณ์ สิ่งที่สื่อมวลชนเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุดคือ อารมณ์ ส่วนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมยังไม่ปรากฏผลจากการวิจัยแน่นอนว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมแต่อย่างใด กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการสื่อสารระหว่างบุคคลทั้งสิ้น

วิลเบอร์ ชรามม์ (Wilbur Schramm, 1973) ได้กล่าวว่า การสื่อสารเข้ามามีอิทธิพลต่อการพัฒนาได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ประชาชนต้องได้รับสารเกี่ยวกับการพัฒนา
2. ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง
3. ทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการอบรมสั่งสอน เช่น เด็กต้องได้รับการศึกษา ผู้ประกอบการอาชีพต่างๆ ต้องได้รับการอบรม เรียนรู้ในการปรับปรุงอาชีพของตนให้ก้าวหน้า

สื่อบุคคล (Personal Media)

สื่อบุคคล หมายถึง ตัวบุคคลผู้ให้นำข่าวสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง โดยอาศัยการติดต่อสื่อสารแบบตัวต่อตัวระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่า 2 คนขึ้นไป

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication)

ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล โรเจอร์สและชูเมคเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1971) ได้กล่าวไว้ว่า ในกรณีที่ต้องการให้บุคคลใด ๆ เกิดการยอมรับในสารที่เสนอไปหรือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สุดที่ใช้ในการกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจยอมรับสารนั้น ควรใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลโดยใช้สื่อบุคคลเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสาร สื่อบุคคลนั้นจะเป็นประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในการยอมรับสารนั้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัดต่อสารและตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจยิ่งขึ้นด้วย

ประสิทธิภาพของสื่อบุคคล

การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นการสื่อสารแบบสองทาง ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถซักถามทำความเข้าใจและมีปฏิกิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกันได้โดยทันที จัดเป็นลักษณะที่เป็นประโยชน์มากในการใช้เป็นเครื่องมือชักจูงโน้มน้าวใจผู้รับสาร ดังที่เสถียร เขยประทับ (2525) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของสื่อบุคคลไว้ดังนี้

1. สามารถทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารแบบบุคคลวิधि ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจก็สามารถไต่ถามหรือขอข่าวสารเพิ่มเติมจากผู้ส่งสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว ส่วนผู้ส่งสารก็สามารถปรับปรุงแก้ไขสารที่ส่งออกไปให้เข้ากับความต้องการและความเข้าใจของผู้รับสารได้ในเวลาอันรวดเร็วเช่น

กัน การที่ข้อสารที่เป็นสื่อระหว่างบุคคลมีระดับปฏิริยาตอบสนองหรือปฏิริยาสะท้อนกลับสูง สามารถทำให้ลดอุปสรรคของการสื่อสารที่เกิดจากการเลือกรับสาร การเลือกแปลหรือตีความสาร และการเลือกจำสารได้

2. สามารถจูงใจบุคคลให้เปลี่ยนแปลงทัศนคติฝังรากลึกได้

การสื่อสารระหว่างบุคคลนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้ (เสถียร เขยประทับ, 2525)

1. การติดต่อโดยตรง (Direct Contact) การติดต่อโดยตรงนี้ใช้สื่อบุคคลในการเผยแพร่ข่าวสารโดยวิธีเยี่ยมบ้าน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับประชาชน วิธีนี้หากประชาชนหรือผู้รับสารสงสัยไม่เข้าใจก็สามารถซักถามทำความเข้าใจได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้เผยแพร่ข่าวสารยังสามารถสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้รับสารได้ด้วย ฉะนั้นในกิจกรรมการเผยแพร่ข่าวสารสร้างความเข้าใจหรือชักจูงใจ โนมิน่าวใจจึงนิยมใช้การติดต่อสื่อสารโดยตรง แต่มีข้อจำกัดคือ การสื่อสารประเภทนี้ต้องใช้สื่อบุคคลเป็นจำนวนมาก สิ้นเปลืองเวลาและแรงงานในการเผยแพร่ข่าวสาร

2. การติดต่อโดยกลุ่ม (Group Contact of Community Public) คือ การติดต่อโดยผ่านกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลส่วนรวม กลุ่มต่าง ๆ ช่วยให้การสื่อสารของบุคคลบรรลุเป้าหมายได้

ดังที่บลูมเมอร์ (Blummer,1969) กล่าวว่า สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มที่ต่างชนิดกัน ส่วนใหญ่ชีวิตที่ร่วมกันอยู่ทั้งหมดจะประกอบกันเป็นแบบแผนปฏิบัติและมีพฤติกรรมร่วมของบุคคล เมื่อกลุ่มมีความสนใจมุ่งไปสู่ทิศทางใด บุคคลส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะมีใจสนใจไปในทางนั้นด้วย

การติดต่อโดยกลุ่มนี้อาจทำได้โดยการประชุม อภิปรายและสนทนาภายในกลุ่ม คือ จัดกลุ่มคนที่มีความสนใจกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปให้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิริยาโต้ตอบกัน ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธข่าวสาร

สำหรับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลนั้น นักวิชาการทางการสื่อสารส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องต้องกันว่า สื่อมวลชนจะมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อบุคคลในการให้ข่าวสารแก่คน

จำนวนมาก เพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างถูกต้อง ส่วนสื่อบุคคลจะมีประสิทธิภาพมากกว่าในการชักจูงใจให้บุคคลมีทัศนคติต่อเรื่องนั้น ๆ ตามแนวทางที่มุ่งหวัง

แผนภาพที่ 3 แสดง การเปรียบเทียบระหว่างสื่อบุคคลกับสื่อมวลชน

คุณสมบัติในการสื่อสาร	สื่อบุคคล	สื่อมวลชน
1. ลักษณะของการสื่อสาร	เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication)	เป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication)
2. ความรวดเร็วในการส่งสารไปยังคนจำนวนมาก	ช้า	เร็ว
3. ความถูกต้องของสารเมื่อส่งไปยังคนจำนวนมาก	น้อย	มาก
4. ความสามารถในการเลือกผู้รับสาร	มาก	น้อย
5. ความสามารถในการที่จะจัดการเลือกของผู้รับสาร (Selectivity Processes)	มาก	น้อย
6. โอกาสที่จะได้รับการสื่อสารกลับ (Feedback)	มาก	น้อย
7. ผล (Effect)	เปลี่ยนทัศนคติของผู้รับสาร	เพิ่มพูนความรู้แก่ผู้รับสาร

โรเจอร์ส (Rogers, 1978) ได้กล่าวเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไว้ว่า ผลจากการวิจัยต่าง ๆ พบว่า สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ซึ่งหมายถึงการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีประสิทธิภาพมากกว่าเมื่อวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ เพราะข่าวสารที่ถ่ายทอดออกจากสื่อมวลชนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังแน่นหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

สอดคล้องกับคำกล่าวของเบตติงฮอส (Bettinghaus, 1968) ที่ว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อและทัศนคติที่มีอยู่เดิมให้ฝังแน่นมากกว่าจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติอย่างสิ้นเชิง แต่อาจเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตจำกัดของประสบการณ์ ฉะนั้นสื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิดและเป็นผู้วางแนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์นั้นเป็นผลจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าเห็นตากันทั้งสิ้น

แคทซ์และลาซาร์สเฟลด์ (Katz and Lazarsfeld, 1955) ก็เห็นพ้องต้องกันว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด ฉะนั้นสื่อบุคคลจึงมีความสำคัญมากกว่าสื่อมวลชนในชั้นที่กึ่งใจ ส่วนสื่อมวลชนจะมีความสำคัญกว่าในชั้นของการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และอาจมีผลบ้างในการสร้างทัศนคติในเรื่องที่บุคคลยังไม่เคยรับรู้มาก่อน

สำหรับปัจจัยที่ทำให้การติดต่อสื่อสารโดยผ่านสื่อบุคคลมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลมากกว่าการติดต่อสื่อสารโดยผ่านสื่อมวลชนตามแนวความคิดของลาซาร์สเฟลด์และคณะมี 5 ประการคือ (Lazarsfeld and Menzel, 1968)

1. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถจัดการเลือกรับสารของผู้ฟังได้ เนื่องจาก การหลีกเลี่ยงการสนทนาหรือรับฟังเป็นไปได้อย่างยากกว่าการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนนั้น ผู้รับสารอาจหลีกเลี่ยงไม่รับฟังเนื้อหาที่ขัดแย้งกับทัศนคติและความเชื่อของตนหรือเรื่องที่ไม่สนใจได้ง่าย
2. การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้าเปิดโอกาสให้ผู้ส่งสารสามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่ใช้สนทนากันได้ในเวลาอันรวดเร็ว ถ้าหากเนื้อหาที่สนทนานั้นได้รับการต่อต้านจากคู่สนทนา
3. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นจะมีลักษณะง่าย ๆ เป็นกันเอง จึงง่ายต่อการชักจูงใจให้คล้อยตาม
4. ผู้รับสารส่วนใหญ่มักจะเชื่อถือในข้อตัดสินใจและความคิดเห็นของผู้ที่เขารู้จักและนับถือมากกว่าบุคคลที่เขาไม่เคยรู้จักมาก่อน แล้วมาติดต่อสื่อสารด้วย
5. ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น บางครั้งผู้ทำการสื่อสารอาจประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของตน โดยไม่ได้มีการชักจูงใจให้ผู้ฟังยอมรับทัศนะของเขา

นอกจากนี้ทฤษฎีการสื่อสารแบบหลายขั้นตอน (Multi-Step Flow of Communication) ยังได้กล่าวไว้ว่า ข่าวสารส่วนใหญ่ที่เผยแพร่จากสื่อมวลชนไปยังประชาชนเป้าหมายนั้น มักจะผ่านผู้นำความคิดเห็น (Opinion Leader) หรือผู้ที่เข้าถึงสื่อมากกว่าเสียก่อน แล้วบุคคลเหล่านี้จะนำเอาข่าวสารข้อมูลที่ได้รับไปเผยแพร่แก่ประชาชนเป้าหมายคนอื่นต่อไป ซึ่งในการถ่ายทอดข่าวสารแต่ละครั้งผู้ถ่ายทอดมักจะสอดแทรกทัศนคติหรือความคิดเห็นของตนลงไป ทำให้ผู้รับสารคนท้าย ๆ ได้รับข่าวสารที่มีทัศนคติของคู่สนทนาแทรกมาด้วย ซึ่งมีผลไม่น้อยที่จะทำให้ผู้รับสารคล้อยตาม (Katz, 1955)

การนำเอาสื่อมวลชนมาใช้ควบคู่กับสื่อระหว่างบุคคลสามารถลดอุปสรรคของการสื่อสารที่เกิดจากการเลือกรับสาร (Selective Exposure) ได้ สื่อระหว่างบุคคลจะทำหน้าที่สนับสนุนผลหรืออิทธิพลที่เกิดจากสารของสื่อมวลชน และ Media Forums จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของสารที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสาร โดยช่วยลดอุปสรรคของการสื่อสารอันอาจเกิดจากการเลือกรับสาร (Selective Exposure) และการตีความสาร (Selective Perception) (เสถียร เขยประทับ, 2525)

สรุปได้ว่าข้อมูลข่าวสารที่ถูกนำเสนอผ่านทางสื่อมวลชนและสื่อบุคคลล้วนมีอิทธิพลต่อมนุษย์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นทฤษฎีประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลจึงเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการเปิดรับข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมสามารถทำให้ผู้บริหารโรงแรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้อง รวมทั้งช่วยให้เกิดความตระหนักหรือจิตสำนึกต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ แล้วจะทำให้เกิดพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วม

การศึกษาเรื่องความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วม สามารถศึกษาได้จากแนวคิดและทฤษฎีดังนี้

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับ ความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม (KAP)

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัวคือ ความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และการยอมรับปฏิบัติ (Practice) ของผู้รับสารอันอาจจะมีผลกระทบต่อสังคมต่อไป

จากการรับสารนั้น ๆ ทฤษฎีนี้อธิบายการสื่อสารหรือสื่อมวลชนว่าเป็นตัวแปรต้นที่สามารถเป็นตัวนำการพัฒนาเข้าไปสู่ชนบทได้ ด้วยการอาศัย KAP เป็นตัวแปรที่วัดความสำเร็จของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533)

ความรู้ (Knowledge) เป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์ โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองสิ่งเร้า (S-R) แล้วจัดระบบโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยาด้วย เหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำเป็นที่เลือกสรรซึ่งสอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเอง ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายใน อย่างไรก็ตามความรู้อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้

ทัศนคติ (Attitude) เป็นดัชนีชี้ว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดยทัศนคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าและเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่งๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสาร อันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533)

การยอมรับปฏิบัติหรือพฤติกรรม (Practice) เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานจากความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกัน ความแตกต่างของความรู้และทัศนคติเกิดขึ้นเพราะความแตกต่างในการแปลสารที่ตนได้รับจึงก่อให้เกิดประสบการณ์สะสมที่แตกต่างกันอันมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยทั่วไปการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวพฤติกรรมสามารถเกิดขึ้นได้ทุกระดับ ตั้งแต่ปัจเจกชน คนข้างเคียง (กลุ่ม) ไปจนถึงระดับสังคม (สถานการณ์) การโน้มน้าวพฤติกรรมในทุกระดับของการสื่อสารสังคม (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533)

จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการนำข่าวสารต่าง ๆ ไปเผยแพร่เพื่อให้ประชาชนในสังคมได้รับทราบว่าในขณะนี้ในสังคมมีปัญหาอะไร เมื่อประชาชนได้รับทราบข่าวสารนั้น ๆ ย่อมก่อให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมต่อไป ซึ่งมีลักษณะสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่ เป็นที่ยอมรับว่าการสื่อสารมีบทบาทสำคัญในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ การส่งเสริมให้ประชาชนก็ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ สร้าง

ทัศนคติที่ดีและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม โดยผ่านสื่อชนิดต่าง ๆ ไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมาย (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533)

ทฤษฎีช่องว่างของความรู้ ทัศนคติและการยอมรับปฏิบัติ (KAP-Gap)

โรเจอร์ส (Rogers, 1971) ได้อธิบายช่องว่างของความรู้ ทัศนคติและการยอมรับปฏิบัติว่า ความรู้ ทัศนคติกับพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งที่เผยแพร่แล้ว แต่ในขั้นของการยอมรับปฏิบัติหรือพฤติกรรมอาจมีผลในทางตรงข้ามกันได้ ถึงแม้ว่าโดยส่วนใหญ่เมื่อบุคคลมีทัศนคติอย่างไรแล้ว จะมีความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติ แต่พฤติกรรมเช่นนี้อาจไม่เกิดขึ้นเสมอไป ทั้งนี้เพราะในบางกรณีอาจเกิด KAP-Gap ขึ้นได้ กล่าวโดยสรุปก็คือ ในกรณีทั่วไปเมื่อบุคคลมีความรู้ ทัศนคติ เช่นไร จะแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้และทัศนคติที่มีอยู่นั้น คือ K (Knowledge) A (Attitude) P (Practice) จะเกิดขึ้นอย่างสอดคล้องกันหรือสัมพันธ์กัน แต่จะไม่เกิดขึ้นเสมอในทุกกรณีไป

ในการปิดช่องว่างของความรู้ ทัศนคติและการยอมรับปฏิบัติหรือพฤติกรรม KAP-Gap นี้ โรเจอร์ส (Rogers, 1983) ได้เสนอวิธีแก้ไข 4 วิธีการ ดังนี้

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ให้มากขึ้น กล่าวคือ ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจอย่างแท้จริงถึงวิธีการใช้หรือการปฏิบัติต่อสิ่งที่เผยแพร่
2. ให้คำแนะนำในการปฏิบัติ ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเข้าไปติดต่อกับสมาชิกที่ต้องการรับนวัตกรรม โดยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด
3. โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ยอมรับนวัตกรรมหรือยอมรับปฏิบัติเพื่อเป็นการจูงใจแก่สมาชิกอื่นๆ ที่ยังไม่ยอมรับ
4. การใช้กลยุทธ์ในการโน้มน้าวใจ โดยวิธีการใช้สื่อบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมผู้นำทางความคิดเข้าไปติดต่อกับสมาชิกหรือกลุ่มเพื่อนฝูง เพื่อโน้มน้าวใจสมาชิกให้เกิดการยอมรับปฏิบัติอีกต่อหนึ่ง

โดยสรุป KAP หรือ KAP-Gap เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้รับสาร อันเนื่องมาจากผู้รับสารนั้นเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมกับการสื่อสาร หากการส่งสารและการกระจายนวัตกรรมจำเป็นต้องผ่านการสื่อสารสังคมและผลของการส่งสารและการกระจายนวัตกรรม ก็สามารถวัดได้จากการสำรวจ KAP ซึ่งนิยมกระทำกันมากและงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาถึงการเปิดรับข่าวสารด้าน

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม ซึ่งเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย ทฤษฎี KAP และ ทฤษฎี KAP-Gap จึงสามารถอธิบายในส่วนของการศึกษาความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมหรือมีจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางกรอบแนวทางเพื่อการอธิบายตัวแปรต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้คือ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วม

2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge)

แพทริค เมอร์ดิทท์ (Patrick Meredith ,1961) กล่าวถึงองค์ประกอบของความรู้ไว้ 2 ประการคือ ความเข้าใจ (Understanding)และการคงอยู่ (Retaining) เพราะความรู้หมายถึงความสามารถจดจำได้ในบางสิ่งบางอย่างที่เคยเข้าใจมาแล้ว

เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom, 1971) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงในเฉพาะเรื่องหรือเรื่องทั่วไป ระลึกถึงวิธี กระบวนการหรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V.Good,1973) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นข้อเท็จจริง (Fact)ความจริง (Truth) กฎเกณฑ์และข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากมวลประสบการณ์ต่างๆ

บิคฮาร์ด เอช มาร์ค (Bickhard H. Mark, 1980) ได้ให้คำจำกัดความว่า “ความรู้” หมายถึงความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ โดยแบ่งเป็นความรู้ต่อสถานการณ์หรือความรู้ในระดับกว้าง

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2523) กล่าวว่า “ความรู้” เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนสามารถจดจำได้หรือระลึกได้ โดยการมองเห็น ได้ยิน ความรู้ในที่นี้คือ ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ คำจำกัดความ เป็นต้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2536) กล่าวว่า “ความรู้” เป็นพฤติกรรมขั้นต้นซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้ อาจจะได้โดยการนึกได้หรือโดยการมองเห็นหรือได้ยิน จำได้ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ข้อเท็จจริง ทฤษฎี รูปแบบ กฎ โครงสร้างและวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้

จากการให้ความหมายความรู้ของนักวิชาการหลายๆท่าน จึงอาจสรุปความหมายของ “ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” ได้ว่าเป็นการระลึก นึกได้หรือจำได้ในความหมาย ข้อเท็จจริง ความจริงเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยได้มาจากการมองเห็น ได้ยิน สังเกตและประสบการณ์ที่สะสมมาตลอด

ความรู้จึงเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง (Facts) หรือ ความคิด (Idea) ความหยั่งรู้หยั่งเห็น (Insight) หรือสามารถเชื่อมโยงความคิดเข้ากับเหตุการณ์

ความรู้ทำให้ผู้เรียนได้รู้ถึงความสามารถในการจำ ระลึกถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ที่เคยพบมาแล้ว แบ่งได้ดังนี้

- ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้าง

แหล่งที่มาของความรู้ อาจแบ่งได้เป็น 5 แหล่ง (กิตติยา ปรีดาติลก, 2520 : อ้างถึงใน อธิสา วีรพัฒน์กุล, 2540) ดังนี้

1. ความรู้ที่พระเจ้าเป็นผู้ให้ (Revealed Knowledge) เป็นความรู้อมตะ เป็นที่เชื่อกันว่าความรู้ประเภทนี้จะทำให้คนเป็นนักปราชญ์ได้ ได้แก่ ความรู้ที่ได้จากคำสอนของศาสนาต่างๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าเป็นความจริง เพราะความเชื่อ ใครจะดัดแปลงไม่ได้
2. ความรู้ที่ได้มาจากผู้เชี่ยวชาญ (Authoritative Knowledge) เช่น หนังสือพจนานุกรม การวิจัย เป็นต้น
3. ความรู้ที่เกิดจากการหยั่งรู้ (Intuitive Knowledge) เป็นความรู้ที่แสดงความเป็นจริงอยู่ในตัวเอง ปัจจัยที่ทำให้การคิดหาเหตุผลไม่ถูกต้องคือ ความลำเอียง ความสนใจและความชอบ
4. ความรู้ที่ได้จากการคิดหาเหตุผล (Rational Knowledge) เป็นความรู้ที่แสดงความเป็นจริงอยู่ในตนเอง ปัจจัยที่ทำให้การคิดหาเหตุผลไม่ถูกต้องคือ ความลำเอียง ความสนใจและความชอบ

5. ความรู้ที่ได้จากประสาทสัมผัส (Empirical Knowledge) ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การได้จับต้องและการสังเกต

การศึกษาหาความรู้ มีอยู่ 3 ระยะ คือ

1. ความรู้แท้ (Knowledge) เรียนรู้ว่าเป็นอะไร เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ของเรื่องนั้น
2. การประยุกต์เพื่อนำมาใช้ (Application of Knowledge) นำความรู้ไปใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์ขึ้น
3. การทำให้งามเป็นศิลปะ (Art) นำความรู้ไปใช้จนเกิดความชำนาญ เชี่ยวชาญ

ระดับความรู้ ความรู้แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ความรู้ระดับต่ำ ได้แก่ ความรู้อันเกิดจากการเดาหรือภาพลวงตาทางประสาทสัมผัส
2. ความรู้ระดับธรรมดา ได้แก่ ความรู้ทางประสาทสัมผัสหรือความเชื่อถือที่สูงกว่า แต่ยังไม่แน่นอน เป็นเพียงขั้นอาจเป็นไปได้
3. ระดับสมมติฐาน ได้แก่ ความรู้ที่เกิดจากความคิดหรือความเข้าใจ ซึ่งไม่ได้เกิดจากประสาทสัมผัส เช่น ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ความรู้ขั้นนี้เป็นขั้นสมมติฐาน เพราะเกิดจากค่านิยมและสมมติฐานที่ไม่ได้พิสูจน์
4. ระดับเหตุผล ได้แก่ ความรู้จากตรรกวิทยา เป็นความรู้ที่ทำให้มองเห็นรูปหรือมโนภาพว่าเป็นเอกภาพ

การวัดความรู้

เนื่องจากความรู้ คือ ความสามารถทางพุทธิปัญญา ซึ่งแบ่งได้หลายระดับดังกล่าว ดังนั้น การวัดความรู้ จึงควรวัดความสามารถในทุกระดับ

เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้จะต้องอาศัยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ซึ่งจะเป็น การวัดความสามารถทางปัญญาและทักษะต่างๆ ตลอดจนสมรรถภาพด้านต่างๆ ที่ได้รับจากการ เรียนรู้ในอดีต ยกเว้นการวัดด้านร่างกาย (วิเชียร เกตุสิงห์, 2523)

การประเมินด้านความรู้ หมายถึง การประเมินการเปลี่ยนแปลงความรู้ในเนื้อหาและทักษะในการใช้เนื้อหาความรู้ ตามที่บลูม (Bloom, 1971) และคณะได้แยกระดับความรู้ไว้ 6 ระดับ คือ

1. ระดับระลึกได้ (Recall) หมายถึง การเรียนรู้ในลักษณะที่จำเรื่องเฉพาะปฏิบัติ กระบวนการและแบบแผนได้ ความสำเร็จในระดับนี้คือ ความสามารถในการดึงข้อมูลจากความจำออกมาได้ ได้แก่

- ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา
- ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีและการดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวคิดและโครงสร้าง

2. ระดับความรู้ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง บุคคลสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความเหล่านั้นได้ด้วยถ้อยคำของตนเอง สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพ ให้ความหมายแปลความ และเปรียบเทียบความคิดอื่น ๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้ ได้แก่

- การแปลความหมาย คือ แปลจากบทหนึ่งสู่อีกบทหนึ่งโดยรักษาความหมายได้ถูกต้อง
- การตีความหมาย คือ ขยายออกนอกจากเนื้อหาเดิม ด้วยการสร้างขึ้นในรูปแบบใหม่

3. ระดับการนำไปใช้ (Application) หมายถึง ความสามารถนำเอาข้อเท็จจริง และความคิดที่เป็นนามธรรม (Abstract) ปฏิบัติจริงเป็นรูปธรรมได้

4. ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยหรือเป็นการหาความสำคัญ ความสัมพันธ์และหลักการหรือทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุของเรื่องราวต่างๆได้

5. ระดับการนำไปใช้ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราวหรือส่วนประกอบย่อยๆ มาผูกสัมพันธ์กันเป็นเรื่องเดียวกัน โดยมีการดัดแปลง วิเคราะห์สร้างสรรค์ ทำการปรับปรุงให้ดีขึ้น

6. ระดับการประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง การวินิจฉัยหรือการตีราคาอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการตัดสินใจว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดีอย่างไร โดยใช้หลักเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

อย่างไรก็ตามการเกิดความรู้ไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดซึ่งเชื่อมโยงกับสภาพจิตใจในบุคคลต่างกัน อันเป็นปัจจัยมาจากประสบการณ์ที่สั่งสมมา และสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีความคิดและแสดงออกตามความคิด ความรู้สึกของตน ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายในที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลได้และยังมีผลกระทบต่อผู้รับสารในเชิงทฤษฎีการสื่อสาร โดยมีสาเหตุ 5 ประการคือ

1. การตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resoiution) การสื่อสารมักจะสร้างความสับสนให้กับสมาชิกในสังคม ผู้รับสารจึงมักแสวงหาสารสนเทศ โดยการอาศัยสื่อทั้งหลายเพื่อตอบสนองข้อสงสัยและความสับสนของตน

2. การสร้างทัศนคติ (Attitude Formation) ผลกระทบเชิงความรู้ต่อการปลูกฝังทัศนคตินั้น ส่วนมากนิยมใช้กับสารสนเทศที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างทัศนคติให้คนยอมรับการแพร่ นวัตกรรมนั้น ๆ ในฐานะความรู้

3. การกำหนดวาระ (Agenda Setting) เป็นผลกระทบเชิงความรู้ที่สื่อกระจายออกไป เพื่อให้ประชาชนตระหนักและผูกพันกับประเด็นวาระที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับภูมิหลังของปัจเจกชนและค่านิยมของสังคมแล้ว ผู้รับสารก็จะเลือกสารสนเทศนั้น

4. การพอกพูนระบบความเชื่อ (Expansion of Belief System) การสื่อสารสังคมมักจะกระจายความเชื่อ ค่านิยมและอุดมการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน จึงทำให้ผู้รับสารรับทราบระบบความเชื่อที่หลากหลายและลึกซึ้งไว้ในความเชื่อของตนมากขึ้นไปเรื่อย ๆ

5. การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value Clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมและอุดมการณ์เป็นภาวะของสังคม สื่อมวลชนที่นำเสนอข้อเท็จจริงในประเด็นเหล่านี้ย่อมทำให้ประชาชนผู้รับสารเข้าใจถึงค่านิยมเหล่านั้นชัดเจนยิ่งขึ้น

ความสำคัญของความรู้ต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะสามารถส่งผลต่อทัศนคติหรือทำให้ประชาชนเกิดความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์ต่อไปในที่สุด ดังนั้นการส่งเสริมพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความรู้แก่บุคคลต่างๆ ในเนื้อหาที่ถูกต้องอยู่บนพื้นฐานในความเป็นจริง สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้บุคคลเกิดความรู้ ความเข้าใจในการส่งเสริมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏ รวมทั้งฝึกทักษะและปลูกฝังค่านิยมในการที่จะร่วมกันรับผิดชอบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก (Awareness)

ดาโกเบิร์ต ดี รูนส์ (Dagobert D. Runes, 1971) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึง การกระทำที่เกิดจากความสำนึกในเรื่องหรือเหตุการณ์นั้น

เบนจามิน บีโวลแมน (Wolman, 1973) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึง ภาวะการณ์ที่บุคคลเข้าใจหรือสำนึกถึงบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ ประสบการณ์หรือวัตถุสิ่งของนั้น ๆ

เบนจามิน เอส บลูม (Benjamin S. Bloom, 1973) กล่าวถึงความตระหนัก (Awareness) ว่า ความตระหนักเป็นขั้นต่ำสุดของจิตตพิสัย ความตระหนักเกือบคล้ายความรู้ตรงที่ทั้งความรู้และความตระหนักไม่เน้นที่ลักษณะของสิ่งเร้า แต่ความตระหนักต่างกับความรู้ตรงที่ว่าความตระหนักไม่จำเป็นต้องเน้นปรากฏการณ์หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความตระหนักเกิดขึ้นได้เมื่อมีสิ่งเร้าทำให้เกิดความตระหนัก

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good, 1973) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงถึงการเกิดความรู้ของบุคคลหรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

จะเห็นได้ว่าความตระหนักนั้นเป็นเรื่องของการมองเห็นถึงความสำคัญในปัญหาหรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น รวมถึงความพร้อมที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหานั้นให้เป็นที่ไปในทางที่ดีขึ้น

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ความตระหนัก หมายถึง ลักษณะอาการที่แสดงถึงการรับรู้ คิดได้ รู้สึกสำนึกและมองเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

เบรคเลอร์ (S.W. Breckler, 1986 : อ้างถึงในสุวารีย์ วงศ์วัฒนา, 2536) กล่าวว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้า อันได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มเอียงหรือที่จะสนองตอบในทางบวกหรือทางลบเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์

องค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักมี 3 ประการคือ

1. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) จะเริ่มต้นจากระดับง่ายและมีการพัฒนามากขึ้นตามลำดับ
2. อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติ ค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ
3. พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทาง ที่มีต่อสิ่งเร้าหรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ ดังนั้นบุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม การเรียนรู้และประสบการณ์ จึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก โดยมีความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรม เป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความตระหนัก

จากแนวคิดของเบรคเลอร์นำมาอธิบายถึงความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ว่า เมื่อผู้บริหารได้รับสิ่งเร้าคือ ข่าวสาร ความรู้ต่างๆเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยผ่านสื่อต่างๆ แล้วจะเกิดอารมณ์ ความรู้สึก ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยองค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก จะทำหน้าที่ในการประเมินคุณค่าการยอมรับหรือไม่และให้ความสำคัญต่อสิ่งเร้านั้นน้อยเพียงใด

ความตระหนักเป็นความสัมพันธ์ของความสำนึก (Consciousness) และทัศนคติ (Attitudes) เป็นภาวะของจิตใจซึ่งไม่อาจแยกเป็นความรู้สึกหรือความคิดเพียงอย่างเดียวโดย เด็ดชาด (Eysenck, 1972)

การวัดความตระหนัก

ความตระหนักเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการรู้สำนึกว่ามีสิ่งนั้นอยู่ จำแนกและรับรู้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ละเอียดอ่อนทางด้านความรู้และอารมณ์ ดังนั้นการที่จะวัดและประเมินความตระหนักจึงต้องมีหลักการ วิธีการ เทคนิคเฉพาะ จึงจะสามารถวัดความรู้สึกและอารมณ์ดังกล่าวออกมาให้เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้สึกและอารมณ์มีหลายประเภทด้วยกัน คือ

1. การสัมภาษณ์ อาจเป็นการสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง โดยสร้างคำถามและมีคำตอบให้เลือกเหมือน ๆ กัน แบบสอบถามชนิดเลือกตอบและคำถามจะต้องเรียงลำดับก่อนหลังไว้ให้ดี หรือแบบไม่มีโครงสร้าง ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่มีแต่หัวข้อใหญ่ ๆ ให้ผู้ตอบมีเสรีภาพในการตอบ
2. แบบสอบถาม อาจเป็นชนิดปลายเปิด-ปลายปิดหรือจะเป็นแบบผสมระหว่างเปิดกับปิดก็ได้
3. แบบตรวจสอบรายการ เป็นเครื่องวัดชนิดที่ให้ตรวจสอบว่าเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือมี/ไม่มี กำหนดตามรายการ อาจอยู่ในรูปของการทำเครื่องหมายหรือเลือกว่าใช่/ไม่ใช่ก็ได้
4. มาตราวัดอันดับคุณภาพ เหมาะสำหรับวัดอารมณ์และความรู้สึกที่ต้องการทราบความเข้มว่ามีมากน้อยเพียงใด

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวัดความตระหนักของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาว่าผู้บริหารของโรงแรมมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับความตระหนัก

จากความหมายของความรู้และความตระหนักที่นักวิชาการได้ให้ความหมายมาแล้วในข้างต้น พบว่า ความรู้เป็นสิ่งที่เกิดจากข้อเท็จจริง ประสบการณ์ การสัมผัสและการใช้จิตไตร่ตรองคิดหาเหตุผล แต่ความตระหนักเป็นเรื่องของการได้สัมผัสจากสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อม การใช้จิตไตร่ตรอง แล้วจึงเกิดความสำนึกต่อปรากฏการณ์หรือสถานการณ์นั้น ๆ ขึ้น ความตระหนักจะไม่เกี่ยวข้องกับความจำ เพียงแต่รู้สึกว่ามีสิ่งนั้นอยู่ จำแนกและรับรู้ลักษณะของสิ่งของนั้น ๆ เป็นสิ่งเร้าออกมาว่ามีลักษณะเป็นเช่นไรหรืออาจจะกล่าวโดยสรุปแล้วว่า ความรู้สึกหรือการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักนั่นเอง

ดังนั้นความรู้และความตระหนักจึงมีความสัมพันธ์กัน เพราะต่างก็เกี่ยวข้องกับการสัมผัสและการใช้จิตไตร่ตรองทั้งสิ้น โดยความรู้เป็นเรื่องของข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ ฯลฯ ซึ่งได้จากการสังเกตและรับรู้ที่ต้องอาศัยเวลา ส่วนความตระหนักเป็นเรื่องของความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะจิตที่ไม่เน้นความสามารถในการจำ ระลึกได้ อย่างไรก็ตามการที่จะเกิดความตระหนักขึ้นได้จะต้องผ่านการมีความรู้มาก่อนเป็นเบื้องต้น (จิราพร จักไพลวงศ์, 2530 : อ้างถึงในสุวารีย์ วงศ์วัฒนา, 2536)

ความสำคัญของความตระหนักต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม นอกจากกระบวนการให้ความรู้ความเข้าใจแล้ว การปลูกฝังจิตสำนึกและการพัฒนาความรู้สึกซาบซึ้งต่อสิ่งแวดล้อมในทางที่ถูกต้องนับเป็นความจำเป็นอีกประการหนึ่งเช่นกัน เมื่อมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมแล้ว การทำลายสิ่งแวดล้อมก็จะลดลง

การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านความรู้สึก อารมณ์นั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลแต่ละคน ดังนั้นในการปลูกฝังเรื่องอารมณ์ ความรู้สึก จึงควรจะทำตลอดเวลาที่มีโอกาสทำได้ แม้ว่าจะไม่ได้เห็นผลของพฤติกรรมในทันทีทันใดก็ตาม แต่ในอนาคตต่อไปถ้าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามที่มุ่งหวังก็จะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ นั้น เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยที่มนุษย์เริ่มอยู่กันเป็นชุมชน ซึ่งเกิดได้หลายลักษณะ หลายรูปแบบและหลายวัตถุประสงค์ จึงไม่มีนักวิชาการคนใดสามารถให้คำนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมได้อย่างครอบคลุมและถูกต้อง นอกจากนี้ขอบข่ายเนื้อหาของการมีส่วนร่วมยังไม่กระจ่างชัดเท่าที่ควรอีกด้วย อย่างไรก็ตามนักวิชาการจำนวนหลายท่านได้ให้คำนิยามว่า “การมีส่วนร่วม” ตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่เน้นเฉพาะตามความสนใจของตน

องค์การสหประชาชาติ (United Nation, 1978 อ้างถึงในสุวารีย์ วงศ์วัฒนา, 2536) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นกระบวนการในการพัฒนาว่าเป็น การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ในกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น
- ในการปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ โดยความสมัครใจ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (อ้างถึงในทวีทอง พงษ์วิวัฒน์, 2527)กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสภาพการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของคนในการจัดการและควบคุมการใช้ กระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้มีการพัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเอง

จากความหมายของคำว่า “การมีส่วนร่วม” ที่ยกมาทั้งหมดนี้ การมีส่วนร่วมจึงประกอบไปด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ เป็นการเกี่ยวข้องทั้งทางร่างกายและจิตใจ ไม่ใช่เฉพาะแต่ด้านกำลังกายหรือทักษะ กล่าวคือ ผู้มีส่วนร่วมจะมีส่วนเกี่ยวข้องทางจิตใจ ไม่ใช่แต่เฉพาะด้านการกระทำเท่านั้น

2. การกระทำการให้ เมื่อผู้มีส่วนร่วมมีความเกี่ยวข้องทั้งด้านการกระทำและจิตใจ ก็เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระทำการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม (Group Goal) โดยเหตุนี้การมีส่วนร่วมจึงเป็นมากกว่าการยินยอมที่จะกระทำตามคำสั่ง ซึ่งเป็นการกระทำโดยปราศจากการยินยอมพร้อมใจและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมี

ส่วนร่วมจึงเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์และจิตใจแบบ “ยุคลวดี” คือ มีการติดต่อสื่อสารทั้งไปและกลับระหว่างบุคคลและกลุ่ม

3. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ เมื่อเกิดการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์และได้กระทำการให้แก่สถานการณ์กลุ่มนั้นแล้ว ผู้มีส่วนร่วมจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกับกลุ่มนั้นด้วย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมที่บุคคลไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มและต้องการเห็นผลสำเร็จของการทำงานนั้น ๆ ด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนจะนำมาซึ่งโอกาสที่ทำให้สมาชิกของชุมชนและสังคมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและมีอิทธิพลในกระบวนการพัฒนา รวมทั้งการแบ่งสรรผลของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม ซึ่งหมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันในประเด็นของ

1. การสนับสนุนกระบวนการพัฒนา
2. การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม
3. การตัดสินใจในรูปของการกำหนดเป้าหมาย การวางนโยบาย การวางแผนและการปฏิบัติตามแผน ทั้งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (Department of International Economic and Social Affairs, 1981)

แนวความคิดเกี่ยวกับการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนั้นได้บังเกิดขึ้นกับชุมชนต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งการมีส่วนร่วม เกิดจากแนวคิด 3 ประการคือ (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ อ้างถึงในทวิทอง พงษ์วิวัฒน์, 2527)

1. ความสนใจและความกังวลร่วมกันของบุคคล ซึ่งกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของสังคม
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ลงมือกระทำร่วมกัน
3. การตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่ปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่ม กระทำการที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

เงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

การพัฒนาจะต้องเริ่มจากประชาชนและประชาชนต้องช่วยตนเอง ซึ่งก็หมายความว่า การที่ประชาชนจะริเริ่มและช่วยตนเองได้นั้น ประชาชนต้องมีโอกาสที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาเสียก่อน กล่าวคือ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญอย่างน้อย 3 ประการดังนี้

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

ซึ่งถ้าหากขาดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนก็จะไม่เกิดขึ้นเลย

นอกจากนี้เงื่อนไขทั้ง 3 ประการที่กล่าวมาแล้ว ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้ คือ (บุญชัย เกิดปัญญาวัดฉนวน, 2535)

1. ประชาชนต้องมีเวลา ที่จะมีส่วนร่วมก่อนเริ่มกิจกรรม การมีส่วนร่วมไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน
2. ประชาชนต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในการมีส่วนร่วมมากเกินไปเขาประเมินผลตอบแทนที่จะได้รับ
3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารกันรู้เรื่องทั้งสองฝ่าย
5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกระทอบกระเทือนต่อตำแหน่ง หน้าที่หรือสถานภาพทางสังคม หากจะมีส่วนร่วม

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

รูปแบบของการมีส่วนร่วมนั้นอาจจำแนกออกได้ 3 ประการ ตามลักษณะของการมีส่วนร่วมดังนี้

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน เช่น การรวมตัวของกลุ่มชาวบ้านจัดโครงการทอดผ้าป่าต้นไม้
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม โดยผ่านองค์กรผู้แทนประชาชน เช่น กรรมการกลุ่ม กรรมการหมู่บ้าน

3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อใดก็ได้

แบบอย่างของผู้มีส่วนร่วม

เราอาจแบ่งผู้มีส่วนร่วมออกเป็น 3 แบบ คือ

1. เป็นผู้กระทำการ คือ ผู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งขึ้นมา
2. เป็นผู้รับผลการกระทำ คือ ผู้ที่ได้รับผลจากกิจกรรมโดยตรง
3. เป็นสาธารณะทั่วไป คือ ประชาชนทั่วไปที่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง แต่ทว่ามีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับโครงการพัฒนาต่าง ๆ สามารถแบ่งเป็นลำดับได้ดังนี้

1. การโน้มน้าวจิตใจ เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชน แต่ไม่ได้ให้ประชาชนเข้าร่วมในการวางแผนหรือในกระบวนการตัดสินใจ
2. การให้การศึกษา การให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจในโครงการ
3. การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เจ้าหน้าที่แจ้งจุดยืนของตนในโครงการนั้น ๆ ให้ประชาชนทราบและขอให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนั้น ๆ
4. การปรึกษาหารือ ทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่และประชาชนหันมาปรึกษาหารือกัน
5. การร่วมมือกัน ประชาชนมีตัวแทนอยู่ในคณะกรรมการและมีสิทธิออกเสียง ขึ้นการตัดสินใจ ประเด็นจะต้องเข้าใจได้ โดยตัวแทนประชาชนจากพื้นที่นั้น ๆ
6. การมอบหมายอำนาจหน้าที่ การส่งมอบความรับผิดชอบให้กับสาธารณชนหรือรัฐบาลท้องถิ่นที่มีความชำนาญเฉพาะเรื่องนั้น ๆ
7. การให้ประชาชนตัดสินใจเอง

การมีส่วนร่วมถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป้าหมายอย่างจริงจังในการเข้าร่วมพัฒนาตามโครงการต่าง ๆ นั้น ถือเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จเพราะเป้าหมายของการพัฒนามีการได้รับความร่วมมือในทางปฏิบัติจากกลุ่มเป้าหมายนั่นเอง

กล่าวโดยสรุปในเรื่องของความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมนั้นสอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้โดยตรง เพราะเป็นการศึกษาการเปิดรับข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรมที่โรงแรมจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ ผู้บริหารของโรงแรมจะต้องมีความรู้ ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเสียก่อนและการที่จะมีความรู้และความตระหนักได้นั้น องค์กรโรงแรมจำเป็นต้องได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากสื่อต่าง ๆ โดยที่การถ่ายทอดข่าวสารความรู้จากสื่ออื่นนั้น ควรจะเป็นไปอย่างถูกต้องและแม่นยำ ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะก่อให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้ในที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อม (Environment) มาจากรากศัพท์เคมีภาษาฝรั่งเศสว่า “environ” ซึ่งหมายถึงถึงสิ่งรอบ ๆ หรือปัจจัยภายนอกทุกสิ่งทุกอย่าง อันอาจมีอิทธิพลต่อโอกาสที่สิ่งมีชีวิตตัวใดตัวหนึ่งจะมีชีวิตรอดและเจริญพันธุ์สืบต่อไป (สุมาลี พิตรากุล, 2532) คำว่า “สิ่งแวดล้อม” ได้มีผู้ให้นิยามคำจำกัดความไว้หลายท่านด้วยกัน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2530) ได้สรุปความหมาย “สิ่งแวดล้อม” ว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ล้วนแต่มีอิทธิพลเชื่อมโยงถึงกันเป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ สิ่งแวดล้อมเป็นวงจรและวัฏจักรที่เกี่ยวข้องกันไปทั้งระบบ

ทรงกลด ประพิตรภา (2532) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราไม่ว่าสิ่งเหล่านั้นจะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่

เป็นรูปธรรมและนามธรรม ต่างมีอิทธิพลเกี่ยวโยงถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนและก่อให้เกิดผลกระทบซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีผลเกี่ยวข้องกับตัวเราไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

ศุภวิทย์ เปี่ยมพงศ์สานต์ (2533) ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมไว้ว่า สิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่แวดล้อมตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งมีได้มีแต่สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีทั้งสิ่งแวดล้อมทางด้านชีวภาพ (Biophysical Environment) และสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (Socioculture Environment)

สรุปได้ว่า “สิ่งแวดล้อม” คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่เองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวโยงรวมทั้งมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

สิ่งแวดล้อมสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่แวดล้อมตัวมนุษย์อยู่ เป็นทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เช่น ต้นไม้ ภูเขา แม่น้ำ สัตว์ป่า ฯลฯ
2. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ อาจเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้หรือไม่สามารถมองเห็นได้ อาจแบ่งย่อยได้ 2 ประเภทคือ

2.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ใช้ความรู้ ความสามารถ สร้างขึ้นมา เช่น อาคารบ้านเรือน รถยนต์ ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่มนุษย์สร้างสิ่งแวดล้อมเหล่านี้โดยขาดการศึกษาถึงความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติแล้ว สิ่งที่สร้างมาจะเข้าไปรบกวนสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในที่ของมันได้

2.2 สิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นนามธรรม หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีตัวตน ไม่มีรูปร่าง เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา กฎระเบียบต่าง ๆ

คุณสมบัติเฉพาะตัวของสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมทั้งหลายมีคุณสมบัติเฉพาะตัว พอสรุปได้ดังนี้ (เกษม จันทร์แก้ว, 2530)

1. สิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทนั้น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการแสดงให้เห็นว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งแวดล้อม เช่น ต้นไม้ น้ำ ดิน มนุษย์ สัตว์ วัฒนธรรม ฯลฯ
2. สิ่งแวดล้อมนั้นจะไม่อยู่โดดเดี่ยวในธรรมชาติ แต่จะมีสิ่งแวดล้อมอื่นอยู่ด้วยเสมอ เช่น มนุษย์กับที่อยู่อาศัย ต้นไม้กับดิน น้ำกับปลา ฯลฯ
3. สิ่งแวดล้อมประเภทหนึ่ง มีความต้องการสิ่งแวดล้อมอื่นเสมอ เช่น ปลาต้องการน้ำ มนุษย์ต้องการที่อยู่อาศัย ฯลฯ
4. สิ่งแวดล้อมจะอยู่กันเป็นกลุ่ม ซึ่งเรียกกลุ่มของสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ว่าระบบนิเวศน์หรือระบบสิ่งแวดล้อม ซึ่งภายในระบบนี้มีองค์ประกอบหลายชนิดของสิ่งแวดล้อม แต่ละชนิดจะมีหน้าที่เฉพาะและทำหน้าที่ของตนภายในระบบนิเวศน์นั้น ๆ
5. สิ่งแวดล้อมทั้งหลายมักมีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์ต่อกันและกันเป็นลูกโซ่ ดังนั้นเมื่อทำลายสิ่งแวดล้อมหนึ่งแล้ว จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เป็นลูกโซ่เสมอ เช่น การตัดไม้ทำลายป่าจะส่งผลกระทบต่อสภาพของดิน เมื่อดินขาดความอุดมสมบูรณ์ก็เกิดอุทกภัย สูญเสียทรัพยากรและชีวิต ฯลฯ
6. สิ่งแวดล้อมแต่ละประเภทจะมีลักษณะทนทานและความเปราะต่อการถูกกระทบได้แตกต่างกัน บางชนิดจะมีความคงทนได้ดี บางชนิดเปราะง่าย เช่น ดินมักถูกชะล้างได้ง่าย
7. สิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาที่เปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวหรือถาวรก็ได้ เช่น เมืองทุกเมืองจะค่อย ๆ เติบโต การทำลายป่าแล้วเผาจะมีพืชค่อย ๆ ขึ้นทดแทน เป็นต้น

หน้าที่ของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (ศุภวิทย์ เปี่ยมพงศ์สานต์, 2533)

สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติมีหน้าที่สำคัญอยู่ 4 ประการคือ

1. เป็นแหล่งที่มาของทรัพยากรธรรมชาติหรือวัตถุดิบสำหรับภาคเศรษฐกิจ
2. เป็นที่รองรับระบบต่าง ๆ ที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ (Life Support System)
3. ทำหน้าที่รองรับ ดูดกลืนและย่อยสลายของเหลือ (Residuals) เศษจากการผลิตและการบริโภค

4. เป็นฝ่ายให้สิ่งที่เราอาจเรียกได้ว่า ทรัพย์สินธรรมชาติ (Natural Goods) เช่น ทิวทัศน์ ภูมิประเทศ ความงามของธรรมชาติ สภาพป่าตามธรรมชาติ หรือที่เรียกกันในภาษาอังกฤษว่า Amonitics ซึ่งหมายถึงบริการต่าง ๆ ที่ทำให้ชีวิตมีความรื่นรมย์

ศุภวิทย์ เปี่ยมพงศ์สานต์ (2531) ได้เสนอแนวความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

1. บริการต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ช่วยให้ผู้มนุษย์สามารถอยู่รอดได้และมีส่วนทำให้ความอยู่ดีกินดีของมนุษย์พัฒนาดีขึ้นเรื่อย ๆ หากมนุษย์รู้จักการจัดการและการใช้สิ่งเหล่านี้อย่างฉลาด
2. สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ มีขีดจำกัด ในการรองรับของเหลือ เศษอันเกิดจากการผลิตและการอุปโภคบริโภคทั้งหลาย
3. ระบบนิเวศน์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถที่จะปรับตัวเพื่อคืนสู่สภาวะสมดุลได้ หากการรบกวนจากภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษย์เป็นไปอย่างเหมาะสม ไม่รุนแรงจนเกินไป
4. การดูแลและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติจะช่วยให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืนในระยะยาว รวมทั้งมีการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศน์ต่าง ๆ ได้ตลอดไป อีกทั้งยังเป็นการป้องกันมนุษย์ สัตว์ และพืชมิให้ได้รับผลกระทบต่าง ๆ ทางด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ในปัจจุบันความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์กำลังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแทบทุกแห่งบนโลกนี้ โดยความรุนแรงของปัญหาจะแตกต่างกันไปตามระดับการพัฒนาประเทศและความหนาแน่นของชุมชนและอุตสาหกรรม ทำให้ในขณะนี้ประเทศต่าง ๆ ล้วนหันมาให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งหาทางป้องกัน แก้ไขเพื่อให้สิ่งแวดล้อมคงอยู่ต่อไป ก่อให้เกิดแนวคิดเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขึ้น

การอนุรักษ์

อัลเลน (Allen, 1959) ได้นิยามคำจำกัดความของการอนุรักษ์ (Conservation) ว่า หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนให้มากที่สุดและใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุด ทั้งนี้จะต้องสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด

นิวัต เรื่องพานิช (2528) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุดและใช้ได้เป็นเวลานานที่สุด ทั้งนี้ต้องสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุดและจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกัน

เกษม จันทรแก้ว (2530) ให้คำนิยามว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การเก็บรักษา สงวน ซ่อมแซม ปรับปรุงและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อจะได้เอื้ออำนวยให้คุณภาพสูงในการสนองความเป็นอยู่ของมนุษย์ตลอดไปหรืออีกทางความหมายหนึ่ง คือ เป็นการใช้อย่างถูกต้องและประหยัดไว้ เพื่อใช้ในอนาคต

“Conservation, the protection of resources need for the existence and pleasure of human being. Conservation is the wise use as opposed to either boarding or wasting of such resources in order to benefit the largest number of person in present and future.” (New Standard Encyclopedia : 528)

“Conservation is the use of natural resources for the greatest number for the longest time.” (B.J. Lonsdale, and Edward F. Doloder อ้างใน บุญลือ ศุภเสนีย์, 2532:27)

การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environment Conservation) หมายถึง การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างฉลาดไม่เกิดผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ดำรงไว้ซึ่งสภาพเดิมของสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งการหาทางกำจัดและป้องกันมลภาวะหรือสิ่งแวดล้อมเป็นพิษไม่ให้เกิดขึ้นต่อสังคมมนุษย์

นิวัต เรื่องพานิช (2528) ได้ให้แนวคิดในการจะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลนั้นมีแนวคิดการอนุรักษ์ 10 ประการ ดังนี้

1. ในการที่จะใช้ทรัพยากรธรรมชาติจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่จะให้ต่อมนุษย์ทุกแห่งทุกมุม กล่าวคือ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่จะมีผลต่อสิ่งแวดล้อมและจะให้ประโยชน์และโทษต่อมนุษย์ ซึ่งอยู่ในแต่ละสิ่งแวดล้อมนั้น อย่างน้อยต้องคำนึงถึงการสูญเสียเปล่า อันอาจจะเกิดจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

2. รักษาทรัพยากรที่จำเป็นและหายากด้วยความระมัดระวัง พร้อมทั้งประโยชน์และการทำให้อยู่ในสภาพที่เพิ่มพูนทั้งด้านกายภาพและเศรษฐกิจเท่าที่จะทำได้ รวมทั้งที่จะต้องตระหนักว่าการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป จะไม่เป็นการปลอดภัยต่อสภาวะแวดล้อม

3. ต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่ทดแทนได้นั้นโดยอาศัยอัตราการผลิต (เพิ่มพูน) เท่ากับอัตราการใช้หรืออัตราเกิดเท่ากับอัตราตาย

4. ประชากรเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประมาณอัตราเกิดและการเปลี่ยนแปลงของพลเมืองตลอดเวลา โดยพิจารณาความต้องการในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสำคัญ

5. หาทางปรับปรุงวิธีการใหม่ ๆ ในการที่จะผลิตและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งพยายามค้นคว้าสิ่งใหม่ ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ใช้อย่างเพียงพอ

6. การให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อเข้าใจถึงความสำคัญในการรักษาความสมดุลธรรมชาติ ซึ่งจะต้องทำให้สิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพที่ดี การให้การศึกษาอาจเป็นทั้งในและนอกระบบโรงเรียนและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น วัยและคุณวุฒิเพื่อให้ประชาชนเข้าใจในหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามกาลเทศะ

8. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องคำนึงถึงทรัพยากรอย่างอื่นในเวลาเดียวกันด้วย ไม่ควรแยกพิจารณาเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะทรัพยากรธรรมชาติทุกอย่างมีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

9. ในการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดนั้น จะต้องไม่แยกมนุษย์ออกจากสภาพแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมหรือสภาวะแวดล้อมตามธรรมชาติ เพราะว่าวัฒนธรรมและสังคมมนุษย์ได้พัฒนาตัวเองมาพร้อมกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของสังคมนั้นๆ กล่าวโดยทั่วไปการอนุรักษ์ถือได้ว่าเป็นทางแห่งการดำเนินชีวิต เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์เป็นอันมาก

10. ไม่มีโอกาสใดที่การอนุรักษ์จะสำเร็จ นอกเสียจากผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรนั้น ๆ และใช้อย่างชาญฉลาดให้เกิดผลดีในทุกๆ ด้านต่อสังคมมนุษย์และการใช้ทรัพยากรให้อำนวยประโยชน์หลาย ๆ ด้านในเวลาเดียวกันด้วย

หลักการอนุรักษ์

ในการที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดผลดีต่อสาธารณะ ควรยึดหลักดังนี้ (ฝ่ายประชาสัมพันธกรรมป่าไม้)

1. การสำรวจตรวจหา (Exploration) ประการแรกจะต้องสำรวจตรวจหาสิ่งที่เราต้องการนำมาใช้ประโยชน์ นักการป่าไม้จะเสาะแสวงหาพืชพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่สำคัญ ในการที่จะนำมาใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ นักธรณีวิทยาจะพยายามค้นหาแหล่งแร่ที่มีค่า ส่วนนักอุทกวิทยาก็ทำการสืบค้นหาแหล่งน้ำต่างๆ นักการเกษตรก็จะสำรวจตรวจหาวิธีการปรับปรุงที่ดินเพื่อใช้ในการเพาะปลูก วิศวกรก็พยายามค้นคว้าวิธีที่จะนำพลังงานจากดวงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์ เป็นต้น

2. การป้องกัน (Protection) เมื่อสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการนำมาใช้ประโยชน์ได้แล้วก็ต้องมีการป้องกันมิให้ทรัพยากรเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพิษภัย (Pollution) เกิดความเสื่อมโทรม (Deterioration) เกิดความเสียหาย (Spoilage) หรือถูกทำลาย (Destruction) ไป ในอดีตที่ผ่านมาได้เกิดการสูญเสียทรัพยากรน้ำในหลาย ๆ วิธีทาง เช่น น้ำซึมรั่วหายไปจากคูคลองส่งน้ำ หรือการระเหยของน้ำจากอ่างเก็บน้ำ ความสูญเสียเหล่านี้อยู่ในวิสัยที่จะลดลงได้ ความเป็นพิษของน้ำและอากาศเป็นเรื่องที่ควบคุมได้ แต่ทรัพยากรธรรมชาติอีกหลายอย่างที่ถูกทอดทิ้งก็จะเสื่อมโทรมไปเองตามธรรมชาติได้เหมือนกัน เช่น ป่าไม้ที่ไม่มีมูลค่า ถ้าละทิ้งไม่ช่วยธรรมชาติในการบำรุงรักษาแล้ว พันธุ์ไม้ที่ไม่มีค่าอาจจะบุกรุกป่าขึ้นจนพันธุ์ไม้ชนิดมีค่าต้องลดน้อยลงและเสื่อมสูญไป พื้นดินที่ถูกชะละลายปล่อยให้หน้าดินถูกชะล้างด้วยแรงฝนและแรงลม ดิน ฤ ที่ตรงนั้นก็จะค่อย ๆ เสื่อมค่าลงไปได้เช่นกัน มีพลังงานอีกมากมายที่แฝงตัวอยู่ในธรรมชาติและยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ ดังนั้นจึงมีแนวโน้มในอนาคตว่าควรจะต้องมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสมและมีการอนุรักษ์ที่สมควรประกอบกันไป

3. การลดอัตราการสูญเสีย (Reduction of Waste) หลักการสำคัญของการอนุรักษ์อีกข้อหนึ่ง คือ การบริโภคให้ถูกหลักเศรษฐศาสตร์และมีประสิทธิภาพ นั่นคือ เป็นการบริโภคที่มีการลดอัตราความเสื่อมโทรมให้มากที่สุด ทุกครั้งที่มนุษย์ใช้ทรัพยากรย่อมจะมีสิ่งหนึ่งที่ทิ้งขว้างไปเสมือนของไม่มีค่าที่เรียกกันว่า "By Product" นี่คือนั่นที่เราจะต้องอนุรักษ์และหาทางใช้ให้เป็นประโยชน์ ยกตัวอย่างทรัพยากรป่าไม้ เมื่อทำการโค่นต้นไม้จะต้องริดกิ่งก้านสาขาของต้นไม้ออกเพื่อสะดวกในการขนไม้ออกจากป่า กิ่งก้านที่ริดออกก็จะถูกทิ้งให้ผุเปื่อยอยู่ในป่าที่นั่นแทนที่จะนำ

มาใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ เช่น ทำไม้ชิ้นเล็กๆ สำหรับปูพื้นที่เรียกว่าปาร์เก้หรือแม้แต่เศษซีเมนต์ก็ควรนำมาเป็นส่วนประกอบของไม้อัดได้เช่นกัน ดังนั้น ด้วยวิถีทางใดๆ ก็ตาม การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติให้ได้เต็มที่ (Fuller Use) ซึ่งเท่ากับเราได้เพิ่มปริมาณของทรัพยากรนั้นไปในตัว

4. พยายามใช้สิ่งต่าง ๆ ที่มีคุณภาพรองลงมา (Use Lower-grade Mateial) การพยายามใช้สิ่งต่างๆที่มีคุณภาพรองๆลงมา และพยายามนำวิทยาการที่เหมาะสมเข้ามาช่วย เราก็อาจจะมีทรัพยากรเพิ่มขึ้นอีกหลายชนิดและพบคุณค่าของทรัพยากรเหล่านั้นมากขึ้น เท่าที่ผ่านมามนุษย์มักจะเลือกใช้แต่ของดีหรือดีที่สุดอยู่ตลอดเวลา ทั้งๆที่บางครั้งไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ของที่มีคุณภาพสูงเช่นนั้นเลยก็ตาม เช่น สมัยก่อนนั้นผู้คนในจังหวัดภาคเหนือใช้ไม้สักทำรั้วบ้าน ทำหลังคาบ้าน และทำพื้น เป็นต้น

5. การปรับปรุงคุณภาพ (Improve the Quality) ในขณะที่นักวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ ได้เรียนรู้วิธีใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณภาพชั้นรองลงมาและยังได้ศึกษาวิธีการที่จะปรับปรุงคุณภาพของทรัพยากรเหล่านั้นด้วย เช่น หาวิธีการที่จะปรับปรุงน้ำเสียให้ใช้ประโยชน์ได้อีก ที่ดินที่เสื่อมโทรมก็หาวิธีการปรับปรุงคุณภาพ เพื่อจะนำกลับมาใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูกอีก เป็นต้น

6. การใช้สิ่งอื่นทดแทนกัน (Substitution) ในที่นี้หมายถึง การนำทรัพยากรธรรมชาติที่เหลือมาใช้ประโยชน์แทนทรัพยากรที่หาได้ยากขึ้น เช่น ใช้เสาเข็มคอนกรีตแทนการใช้ไม้เสาเข็มในการลงรากปลูกสร้างอาคาร เป็นต้น

7. การนำกลับมาใช้ประโยชน์ (Re-Cycling) ในการผลิตต่าง ๆ ย่อมจะมีเศษวัสดุเหลืออยู่มาก เช่น เศษโลหะต่าง ๆ เป็นต้นว่า ทองแดง สังกะสี ตะกั่ว สิ่งเหล่านี้นำไปหลอมกลับมาใช้ใหม่ได้อีก

จะเห็นได้ว่าสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง ก่อให้เกิดประโยชน์มากมายต่อสังคมเรา รวมทั้งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรมด้วย แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินกิจกรรมของธุรกิจการโรงแรมก็สามารถส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ด้วยเช่นกัน ในรูปของการใช้พลังงานและน้ำอย่างไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น โฟม สเปร์ย ต่างๆ นอกจากนั้นยังทำให้เกิดขยะหรือสิ่งปฏิกูลในปริมาณสูง ดังนั้น

องค์กรธุรกิจการโรงแรมควรร่วมกันรับผิดชอบกับปัญหาโดยการเข้าร่วมโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและที่สำคัญควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้างจิตสำนึกและความตระหนักเพื่อส่งเสริมให้พนักงานในองค์กรมีพฤติกรรมกาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แคลปเปอร์ (Klapper, 1960) ศึกษาและสรุปงานวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับผลหรืออิทธิพลของการสื่อสารมวลชนและสรุปให้เห็นถึงความสามารถของการสื่อสารมวลชนในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลว่า โดยปกติการสื่อสารไม่ใช่สาเหตุสำคัญเพียงประการเดียวที่ทำให้เกิดผลในผู้รับสาร แต่จะทำหน้าที่ร่วมกันหรือผ่านปัจจัยและอิทธิพลที่เป็นตัวกลางอื่นๆ มากกว่า และประสิทธิภาพของการสื่อสารมวลชนขึ้นอยู่กับลักษณะต่าง ๆ ของสาร แหล่งสารหรือสถานการณ์ของการสื่อสาร

บุษบา ภูสกุล (2535) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ เขตอำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ แต่ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของประชาชน

อารยา ศุพุทธมงคล (2535) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่เปิดรับและสนใจโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการแก้ไข ป้องกันและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2536) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับ

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นตัวแปรเพียงตัวเดียวที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ไพลิน ศศิธนากรแก้ว (2536) ศึกษาการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และความตระหนักในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แต่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ลดาวัลย์ พอใจ (2536) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็มีความสัมพันธ์กับความตระหนักและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สุมาลี ตั้งจิตต์ศิลป์ (2536) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ กับ ความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ แต่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชน

สุภารักษ์ จูตระกูล (2537) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทศนคติและการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ วิทยุ จากสื่อบุคคลได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมอาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2537) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร แต่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็ไม่มี ความความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน ในขณะที่การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อวิทยุก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ศศิวิมล ปานศรี (2538) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมการใช้พลังงานอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานอย่างประหยัดไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้พลังงานอย่างประหยัด

สนิ นัยวินิจ (2539) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้ ทักษะคติและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว พบว่า ความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว

กนกวรรณ มณฑิราช (2539) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับ ความรู้ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชน ในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ แต่การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ ในขณะที่ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชน

จารุณี บุญนิพัทธ์ (2539) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคลได้แก่ สมาชิกในครอบครัว เพื่อนและเจ้าหน้าที่ในที่ทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์และสื่อบุคคลคือบุคคลในครอบครัว เพื่อน เพื่อนร่วมงานและเจ้าหน้าที่ในที่ทำงานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม

อุทัยวรรณ โกศลวัฒน์ (2539) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสียของผู้บริหารธุรกิจและเจ้าของสถานประกอบการ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องการแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียในโครงการบำบัดน้ำเสียของผู้บริหารธุรกิจและเจ้าของสถานประกอบการ

दानินทร์ กิจนิชี (2540) ศึกษาการเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะคิดและการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และการพบปะพูดคุยกับผู้อื่นไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุและหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงาน

ชลดา ทองสุกนอก (2540) ศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงาน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์พลังงาน ความตระหนักต่อการอนุรักษ์พลังงานมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงาน นอกจากนี้การเปิดรับสื่อมวลชนจากนิตยสาร อินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคลจากผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา พนักงานในที่ทำงาน โดยที่การเปิดรับสื่อมวลชน สื่อบุคคลและความตระหนักต่อการอนุรักษ์พลังงานเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงาน

เกรียงชัย เหลืองภัทรเชวง (2540) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงงาน กลุ่มบริษัทมินิแบ (ประเทศไทย) พบว่าการเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เพื่อนร่วมงาน บุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงงาน กลุ่มบริษัทมินิแบ (ประเทศไทย)

รสนันท์ สรรเสอาด (2540) ศึกษากระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมีการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย

ประนอม หลีพันธ์ (2541) ศึกษากระบวนการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสารสิ่งแวดล้อมต่างประเทศทางสถานีโทรทัศน์ไทย พบว่า สถานีโทรทัศน์ไทยทั้ง 6 ช่อง คัดเลือกข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศออกอากาศในปริมาณมากเป็นอันดับ 3-4 โดยนำเสนอประเด็นข่าวมากที่สุดตามลำดับดังนี้ ข่าวภัยพิบัติจากธรรมชาติ เรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์ ภัยพิบัติทางปฏิกิริยาเคมี การเคลื่อนไหวขององค์กรสิ่งแวดล้อมและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

พิมพ์ใจ ปัทมสันติวงศ์ (2542) ศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลของโครงการณรงค์แยกประเภทขยะของสำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารโครงการณรงค์แยกประเภทขยะมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการแยกประเภทขยะและพฤติกรรมการแยกประเภทขยะ ความตระหนักต่อการแยกประเภทขยะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแยกประเภทขยะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม" เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้บริหารของโรงแรมทั้งหมดที่เป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมไทย (Thai Hotels Association) ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 110 โรงแรม ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลไว้ในหนังสือคู่มือโรงแรมประเทศไทยปี 2543-2544 (Thailand Official Hotel Directory 2000-2001) ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 770 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเปิดตารางสำเร็จของ Robert V. Krejcie และ Daryle W. Morgan (Educational and Psychological Measurement หน้า 607-610 :1970) จากจำนวนผู้บริหาร 770 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 260 คน

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้บริหารในแต่ละโรงแรม จำนวน 4 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 260 คน จึงเลือกเก็บข้อมูลจากโรงแรมอย่างน้อย 65 โรงแรม โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ดังนี้

0. การสุ่มตัวอย่างประเภทลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) แบ่งโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด 110 โรงแรม ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ตามขนาดของโรงแรม คือ โรงแรมขนาดเล็ก โรงแรมขนาดกลางและโรงแรมขนาดใหญ่

0. การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละขนาดใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับฉลาก โดยใช้สัดส่วนตามที่เป็นจริง คือ โรงแรมขนาดเล็ก : กลาง : ใหญ่ เท่ากับ 18 : 25 : 22 รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 65 โรงแรม

โรงแรมขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 200 ห้อง)	โรงแรมขนาดกลาง (200-400 ห้อง)	โรงแรมขนาดใหญ่ (มากกว่า 400 ห้อง)
มีจำนวน 18 โรงแรมดังนี้	มีจำนวน 25 โรงแรมดังนี้	มีจำนวน 22 โรงแรม ดังนี้
1.Ariston Hotel	1.Amari Boulevard Hotel	1.Amari Atrium Hotel
2.Eurasia Hotel	2.Arnoma Hotel	2.Amari Watergate Hotel
3.Evergreen Hotel	3.Bangkok Centre	3.Ambassador Hotel
4.Grand China Princess	4.BestWestern Baiyoke Suite	4.Asia Hotel
5.Holiday Mansion	5.Best Western Jade Pavilion	5.Bangkok Palace Hotel
6.Imperial Impala Hotel	6.Century Park Hotel	6.Softel Central Grand Plaza Hotel
7.Imperial Tara Hotel	7.D'MA Pavilion Hotel	7.Chaophaya Park Hotel
8.Malaysia Hotel	8.Elizabeth Hotel	8.Dusit Thani Hotel
9.Manorah Hotel	9.Empress Bangkok Hotel	9.Emerald Hotel
10.Park Hotel	10.First Hotel	10.Fortune Hotel
11.Pinnacle Hotel	11.Grand Hyatt Erawan Hotel	11.Holiday Inn Crowne Plaza
12.Plaza Hotel	12.Grand Pacific Hotel	12.Indra Regent Hotel
13.Royal Hotel	13.Hilton International	13.JW Marriott Hotel
14.Somerset Hotel	14.Manhattan Hotel	14.Landmark of Bangkok
15.Tai-Pan Hotel		15.Monarch-Lee Gardens Hotel
16.Tongtara Riverview H & Spa		
17. Winsor Hotel		

โรงแรมขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 200 ห้อง)	โรงแรมขนาดกลาง (200-400 ห้อง)	โรงแรมขนาดใหญ่ (มากกว่า 400 ห้อง)
18.Zenith Sukhumvit Hotel	15.Novotel Bangkok Siam Square 16.Novotel Bangna Hotel 17.Novotel Lotus Bangkok 18.Pan Pacific Hotel 19.Prince Palace Hotel 20.Regent Bangkok 21.Royal Parkview Hotel 22.S.D.Avenue Hotel 23.Siam Inter-Continental 24.Sukhothai Hotel 25.Westin Banyan Tree	16.Montien Hotel 17.Maxx Hotel 18.Radisson Hotel 19.Royal River Hotel 20.Sheraton Grand Sukhumvit 21.Siam City Hotel 22.Sol Twin Tower

0. การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โรงแรมแต่ละโรงแรมที่ได้รับเลือกจากการจับฉลากนั้น จะเก็บข้อมูลจากผู้บริหารของโรงแรม 4 คน คือ ผู้จัดการฝ่ายช่าง ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จัดการแผนกต้อนรับส่วนหน้าและผู้จัดการแผนกแม่บ้าน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 0. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
- 0. ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
- 0. ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
- 0. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
- 0. ขนาดและระดับมาตรฐานในการบริการของโรงแรม

สมมติฐานข้อที่ 6 : ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

ตัวแปรอิสระ : ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร

ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

สมมติฐานข้อที่ 7 : โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ : ขนาดและระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรม

ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

สมมติฐานข้อที่ 8 : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีประสิทธิภาพในการอธิบายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

ตัวแปรอิสระ : การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร

ตัวแปรตาม : การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าและดัดแปลงจากงานวิจัยที่ใกล้เคียง เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงประเด็นและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการมากที่สุด โดยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัวได้แก่ เพศ, อายุ, การศึกษา, ตำแหน่งหน้าที่การงาน, อายุการทำงาน, ขนาดของโรงแรมและระดับมาตรฐานการบริการ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 : คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 : คำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 : คำถามเกี่ยวกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 5 : คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวน 15 ข้อ

เกณฑ์ในการให้คะแนนในการวัดตัวแปร

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปรจากแบบสอบถามและการแบ่งความหมายค่าเฉลี่ยดังต่อไปนี้

1.การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัดจากความบ่อยครั้งของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารและจากสื่อบุคคลได้แก่ บุคคลที่ประกอบธุรกิจโรงแรม เพื่อนร่วมงานและพนักงานในโรงแรม เพื่อน ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา ญาติและบุคคลในครอบครัว ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- การเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์

บ่อยมากหรือเป็นประจำ (เดือนละ 8-10 ครั้ง)	=	5	คะแนน
บ่อย (เดือนละ 5-7 ครั้ง)	=	4	คะแนน
ปานกลาง (เดือนละ 2-4 ครั้ง)	=	3	คะแนน
น้อย (เดือนละครั้ง)	=	2	คะแนน
น้อยมาก (น้อยกว่าเดือนละครั้งหรือน้อยกว่านั้น)	=	1	คะแนน
ไม่เคยดู	=	0	คะแนน
- การเปิดรับข่าวสารจากวิทยุ

บ่อยมากหรือเป็นประจำ (สัปดาห์ละ 6-7 ครั้ง)	=	5	คะแนน
บ่อย (สัปดาห์ละ 4-5 ครั้ง)	=	4	คะแนน
ปานกลาง (สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง)	=	3	คะแนน
น้อย (สัปดาห์ละครั้ง)	=	2	คะแนน
น้อยมาก (น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้งหรือน้อยกว่านั้น)	=	1	คะแนน
ไม่เคยฟัง	=	0	คะแนน

- การเปิดรับข่าวสารจากหนังสือพิมพ์

บ่อยมากหรือเป็นประจำ (สัปดาห์ละ 6-7 ครั้ง)	=	5	คะแนน
บ่อย (สัปดาห์ละ 4-5 ครั้ง)	=	4	คะแนน
ปานกลาง (สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง)	=	3	คะแนน
น้อย (สัปดาห์ละครั้ง)	=	2	คะแนน
น้อยมาก (น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้งหรือน้อยกว่านั้น)	=	1	คะแนน
ไม่เคยอ่าน	=	0	คะแนน

- การเปิดรับข่าวสารจากนิตยสารหรือวารสาร

บ่อยมากหรือเป็นประจำ (สัปดาห์ละครั้ง)	=	5	คะแนน
บ่อย (2 สัปดาห์ต่อครั้ง)	=	4	คะแนน
ปานกลาง (3 สัปดาห์ต่อครั้ง)	=	3	คะแนน
น้อย (4 สัปดาห์ต่อครั้ง)	=	2	คะแนน
น้อยมาก (น้อยกว่า 4 สัปดาห์ต่อครั้งหรือน้อยกว่านั้น)	=	1	คะแนน
ไม่เคยอ่าน	=	0	คะแนน

- การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล

บ่อยมากหรือเป็นประจำ (สัปดาห์ละ 6-7 ครั้ง)	=	5	คะแนน
บ่อย (สัปดาห์ละ 4-5 ครั้ง)	=	4	คะแนน
ปานกลาง (สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง)	=	3	คะแนน
น้อย (สัปดาห์ละครั้ง)	=	2	คะแนน
น้อยมาก (น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้งหรือน้อยกว่านั้น)	=	1	คะแนน
ไม่เคยเลย	=	0	คะแนน

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยได้กำหนดคะแนนเพื่อจัดระดับออกเป็น 5 ระดับ แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

3. ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัดจากความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งจะมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- ข้อความเชิงบวก

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	5	คะแนน
เห็นด้วย	=	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	=	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	=	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	1	คะแนน

- ข้อความเชิงลบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	1	คะแนน
เห็นด้วย	=	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	=	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	=	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	5	คะแนน

นำผลรวมของคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- คะแนนที่ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง มีความตระหนักในระดับต่ำมาก
- คะแนนระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีความตระหนักในระดับต่ำ
- คะแนนระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีความตระหนักระดับปานกลาง
- คะแนนระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีความตระหนักในระดับสูง
- คะแนนระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีความตระหนักในระดับสูงมาก

4.การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัดจากการให้ความร่วมมือ การเข้าร่วมกิจกรรมหรือการปฏิบัติกรต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	=	5	คะแนน
มาก	=	4	คะแนน
ปานกลาง	=	3	คะแนน
น้อย	=	2	คะแนน
น้อยมาก	=	1	คะแนน
ไม่ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	=	0	คะแนน

นำคะแนนรวมที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- คะแนนที่ต่ำกว่า 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับต่ำมาก
- คะแนนระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับต่ำ
- คะแนนระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
- คะแนนระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับสูง
- คะแนนระหว่าง 4.50-5.00 มีส่วนร่วมในระดับสูงมาก

การตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม โดยศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาและได้ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำไปตรวจสอบก่อนที่จะนำไปใช้จริงเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันของเนื้อหาและความเป็นไปได้ของคำตอบที่จะได้จากกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งความยากง่ายในการใช้ภาษาเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้ทำการหาค่าความเชื่อถือได้ ในส่วนของคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของในโรงแรม ดังนี้

แบบสอบถาม ในส่วนที่วัดความรู้จะใช้วิธีการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ของ Kuder Richardson's Method คือ สูตร KR21 (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537)

$$KR = r_{tt} = \frac{k}{(k-1)} \frac{\{1 - x(\bar{k}-\bar{x})\}}{ks^2}$$

เมื่อ \bar{X} = คะแนนเฉลี่ยรวมทั้งฉบับ

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

k = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามในส่วนความรู้ = 0.7625 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

แบบสอบถามในส่วนที่วัดการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม จะใช้วิธีการหาค่าความเชื่อถือได้ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537)

$$\alpha = \frac{k}{(k-1)} \frac{\{1 - \alpha V_i\}}{V_t}$$

เมื่อ α คือ ค่าความเชื่อถือได้

k คือ จำนวนข้อ

V_i คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามในส่วนของการเปิดรับข่าวสาร = 0.8304 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามในส่วนของความตระหนัก = 0.7937 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามในส่วนของกรมีส่วนร่วม = 0.7902 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูลเอง พร้อมผู้ช่วยวิจัยอีก 6 คน ซึ่งก่อนที่จะออกเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้อบรมและชี้แจงความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ใช้ เพื่อให้ผู้ช่วยวิจัย มีความเข้าใจตรงกัน ในเรื่องขอบเขตและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เพื่อที่จะสามารถรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 2 เดือน คือ ช่วงเดือนสิงหาคม ถึง กันยายน พ.ศ. 2544.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และนำเสนอข้อมูลโดยตรง เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป เช่น ข้อมูลส่วนตัว การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารและกรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

0. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอ้างอิง เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ จำนวน 8 ข้อ ด้วยวิธีการทางสถิติวิเคราะห์ ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความรู้อันเนื่องจากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารของโรงแรม

สถิติที่ใช้ คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้อันเนื่องจากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

สมมติฐานข้อที่ 7 โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมแตกต่างกัน

สถิติที่ใช้ คือ การหาค่าความแตกต่างโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมที่จำแนกตามขนาดและระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรม

สมมติฐานข้อที่ 8 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด

สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทำนายค่าของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

การประมวลผลข้อมูล

หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องทั้งหมดและทำการลงรหัส (Code) จากแบบสอบถาม แล้วจึงนำมาประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x และวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลรายงานการวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของ ผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม” แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน โดยนำเสนอ ข้อมูลในรูปตารางเพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างคือ

1. ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน อายุการทำงาน ขนาดของโรงแรมและระดับมาตรฐานการบริการ
2. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
3. ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
4. ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
5. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานทั้ง 8 ข้อ โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

1. ใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่ต่างๆ ที่ศึกษา
2. ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามขนาดของโรงแรมและระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรม
3. ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบว่าตัวแปรใดสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1. ข้อมูลส่วนตัว

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน ขนาดและมาตรฐานการบริการของโรงแรมที่สังกัดอยู่ ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	202	70.1
หญิง	86	29.9
รวม	288	100

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้มีทั้งหมด 288 คน ประกอบด้วยเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่แตกต่างกัน คือ เพศชายคิดเป็นร้อยละ 70.1 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 29.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
21 – 30 ปี	17	5.9
31 – 40 ปี	108	37.5
41 – 50 ปี	135	46.9
51 – 60 ปี	28	9.7
รวม	288	100

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ กลุ่มช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.9 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31-40 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 37.5 ในขณะที่กลุ่มช่วงอายุ 51-60 ปี และ 21-30 ปี มีจำนวนน้อยคือ คิดเป็นร้อยละ 9.7 และ 5.9 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
อนุปริญญาหรือต่ำกว่า	134	46.5
ปริญญาตรี	135	46.8
ปริญญาโท	5	1.7
อื่นๆ	14	4.9
รวม	288	100

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 46.8 รองลงมาคือ ระดับอนุปริญญาตรีหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 46.5 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาโทมีจำนวนน้อยเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้น โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับอื่นๆ ได้แก่ การโรงแรม พาณิชยการระดับปวช.หรือปวส. อาชีวศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 4.9

ตารางที่ 4
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การงาน

ตำแหน่งหน้าที่การงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้จัดการฝ่ายช่าง	72	25
ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม	72	25
ผู้จัดการแผนกต้อนรับส่วนหน้า	72	25
ผู้จัดการแผนกแม่บ้าน	72	25
รวม	288	100

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายช่าง ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จัดการแผนกต้อนรับส่วนหน้า และผู้จัดการแผนกแม่บ้าน มีจำนวนเท่ากันตามที่กำหนด

ตารางที่ 5
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุการทำงาน

อายุการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	21	7.3
5 – 10 ปี	68	23.6
11 – 15 ปี	61	21.2
มากกว่า 15 ปี	138	47.9
รวม	288	100

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงานมากกว่า 15 ปี มีจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 47.9 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุการทำงาน 5-10 ปี และ 11-15 ปี มีจำนวนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 23.6 และ 21.2 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ อายุการทำงานที่ต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6
แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามขนาดของโรงแรม

ขนาดของโรงแรม	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 200 ห้อง	20	27.8
200 – 400 ห้อง	27	37.5
มากกว่า 400 ห้อง	25	34.7
รวม	72	100

จากตารางที่ 6 พบว่า โรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่ที่มีขนาด 200-400 ห้อง มีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 37.5 รองลงมาคือโรงแรมที่มีขนาดมากกว่า 400 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 34.7 โดยขนาดของโรงแรมที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ขนาดของโรงแรมที่ต่ำกว่า 200 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 27.8

ตารางที่ 7
แสดงจำนวนและร้อยละของโรงแรมกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรม

ระดับมาตรฐานการบริการ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับ 1 ดาว	2	2.8
ระดับ 2 ดาว	6	8.3
ระดับ 3 ดาว	24	33.3
ระดับ 4 ดาว	25	34.8
ระดับ 5 ดาว	15	20.8
รวม	72	100

จากตารางที่ 7 พบว่า โรงแรมที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่ที่มีระดับมาตรฐานการบริการระดับ 4 ดาว มีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 34.8 รองลงมาคือโรงแรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับมาตรฐานการบริการระดับ 3 ดาว คิดเป็นร้อยละ 33.3 ในขณะที่โรงแรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับมาตรฐานการบริการระดับ 5 ดาว มีจำนวนปานกลางคือร้อยละ 20.8

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เป็นการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลประเภทต่างๆ โดยพิจารณาจากความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8

แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน

ประเภทของสื่อ	ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร						\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	ไม่เคย			
โทรทัศน์	20 (6.9)	52 (18.1)	145 (50.3)	50 (17.4)	17 (5.9)	4 (1.4)	2.99	1.00	ปานกลาง
วิทยุ	4 (1.4)	22 (7.6)	92 (31.9)	46 (16.0)	93 (32.3)	31 (10.8)	1.98	1.23	ต่ำ
หนังสือพิมพ์	22 (7.6)	45 (15.6)	126 (43.8)	53 (18.4)	33 (11.5)	9 (3.1)	2.80	1.16	ปานกลาง
นิตยสาร/วารสาร	22 (7.6)	24 (8.3)	102 (35.4)	68 (23.6)	51 (17.7)	21 (7.3)	2.43	1.29	ต่ำ

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่ได้จากสื่อมวลชนแต่ละประเภทพบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อโทรทัศน์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 2.99 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง รองลงมาเป็นสื่อหนังสือพิมพ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และน้อยที่สุดคือ สื่อวิทยุมีค่าเฉลี่ยเป็น 1.98 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.3 (เดือนละ 2-4 ครั้ง) รองลงมาเป็นหนังสือพิมพ์ร้อยละ 43.8 (สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง) นิตยสารหรือวารสารร้อยละ 35.4 (3 สัปดาห์ต่อครั้ง) และระดับน้อยมาก ได้แก่ สื่อวิทยุคิดเป็นร้อยละ 32.3 (น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้งหรือน้อยกว่านั้น)

ตารางที่ 9
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล

ประเภทของสื่อ บุคคล	ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร						\bar{X}	S.D.	ความ หมาย
	สัปดาห์ ละ 6-7 ครั้ง	สัปดาห์ ละ 4-5 ครั้ง	สัปดาห์ ละ 2-3 ครั้ง	สัปดาห์ ละครั้ง	น้อยกว่า สัปดาห์ ละครั้ง	ไม่ เคย เลย			
บุคคลที่ประกอบ ธุรกิจโรงแรม	9 (3.1)	17 (5.9)	73 (25.3)	79 (27.4)	89 (30.9)	21 (7.3)	2.01	1.17	ต่ำ
เพื่อนร่วมงานและ พนักงานในโรงแรม	19 (6.6)	30 (10.4)	80 (27.8)	84 (29.2)	74 (25.7)	1 (0.3)	2.42	1.18	ต่ำ
เพื่อน	4 (1.4)	21 (7.3)	66 (22.9)	68 (23.6)	94 (32.6)	35 (12.2)	1.85	1.20	ต่ำ
ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา	2 (0.7)	5 (1.7)	32 (11.1)	75 (26.0)	127 (44.1)	47 (16.3)	1.40	0.99	ต่ำ มาก
ญาติและบุคคลใน ครอบครัว	12 (4.2)	26 (9.0)	51 (17.7)	42 (14.6)	120 (41.7)	37 (12.8)	1.81	1.35	ต่ำ

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยโดยรวมของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากเพื่อนร่วมงานและพนักงานโรงแรมนั้นมีมากที่สุดคือ 2.42 ซึ่งอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ บุคคลที่ประกอบธุรกิจโรงแรมมีค่าเฉลี่ย 2.01 ซึ่งเป็นการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ โดยที่การเปิดรับข่าวสารจากผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนามีค่าเฉลี่ย 1.40 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำมาก

โดยที่กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลในระดับต่ำถึงต่ำมาก (สัปดาห์ละครั้ง ถึง น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้งหรือน้อยกว่านั้น) ทั้งในการพบปะพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานและพนักงานในโรงแรม บุคคลที่ประกอบธุรกิจโรงแรม ญาติและบุคคลในครอบครัว รวมทั้งผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 29.2, 30.9, 32.6, 41.7 และ 44.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 10
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน

ระดับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชน	จำนวน	ร้อยละ
เปิดรับข่าวสารสูงมาก	2	0.7
เปิดรับข่าวสารสูง	33	11.5
เปิดรับข่าวสารปานกลาง	110	38.2
เปิดรับข่าวสารต่ำ	94	32.6
เปิดรับข่าวสารต่ำมาก	49	17.0
รวม	288	100
ค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน = 2.55 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) = 0.91 ระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน = ปานกลาง		

จากตารางที่ 10 เมื่อแบ่งระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนออกเป็น 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนในระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.2 รองลงมาคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 32.6 โดยกลุ่มที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนในระดับสูงมากมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.7 โดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีเกณฑ์เฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนในระดับปานกลาง

ตารางที่ 11
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล

ระดับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เปิดรับข่าวสารสูงมาก	1	0.3
เปิดรับข่าวสารสูง	15	5.2
เปิดรับข่าวสารปานกลาง	53	18.4
เปิดรับข่าวสารต่ำ	106	36.8
เปิดรับข่าวสารต่ำมาก	113	39.2
รวม	288	100
ค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล = 1.90 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.94 ระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล = ต่ำ		

จากตารางที่ 11 เมื่อแบ่งระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลออกเป็น 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลในระดับต่ำมากเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 36.8 โดยกลุ่มที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์จากสื่อบุคคลในระดับสูงมากมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.3 โดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีเกณฑ์เฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับต่ำ

ตารางที่ 12
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมทุกสื่อ

ระดับการเปิดรับข่าวสาร รวมทุกสื่อ	จำนวน	ร้อยละ
เปิดรับข่าวสารสูงมาก	-	-
เปิดรับข่าวสารสูง	22	7.6
เปิดรับข่าวสารปานกลาง	78	27.1
เปิดรับข่าวสารต่ำ	128	44.4
เปิดรับข่าวสารต่ำมาก	60	20.8
รวม	288	100
ค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารรวมทุกสื่อ = 2.19 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.81 ระดับการเปิดรับข่าวสารรวมทุกสื่อ = ต่ำ		

จากตารางที่ 12 พบว่า เมื่อแบ่งระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากทุกสื่อออกเป็น 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากทุกสื่อในระดับต่ำเป็นจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากทุกสื่อในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 27.1 โดยกลุ่มที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากทุกสื่อในระดับสูงมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.6 โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีเกณฑ์เฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากทุกสื่ออยู่ในระดับต่ำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เป็นการวิเคราะห์ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยแบ่งระดับความรู้ออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามความสามารถในการตอบคำถามความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ตอบผิด จำนวน (ร้อยละ)	ตอบถูก จำนวน (ร้อยละ)	\bar{X}	S.D.	ระดับความรู้
1. ข้อใดไม่ใช่ผลประโยชน์ที่โรงแรมจะได้รับจากการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	144 (50.0)	144 (50.0)	0.50	0.50	ปานกลาง
2. ข้อใดเป็นการปฏิบัติที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ	194 (67.4)	94 (32.6)	0.33	0.47	ต่ำ
3. สารชนิดใดพบในโรงแรมเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด	139 (48.3)	149 (51.7)	0.52	0.50	ต่ำ
4. วิธีใดที่จะช่วยให้โรงแรมสามารถประหยัดการใช้น้ำได้มากที่สุดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการ	175 (60.8)	113 (39.2)	0.39	0.49	ต่ำ
5. โรงแรมควรหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทใด	39 (13.5)	249 (86.5)	0.86	0.34	สูง
6. ข้อใดคือการปฏิบัติที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมโรงแรมควรหลีกเลี่ยง	22 (7.6)	266 (92.4)	0.92	0.27	สูง
7. ข้อใดคือสิ่งที่โรงแรมควรปฏิบัติเพื่อช่วยประหยัดพลังงาน	59 (20.5)	229 (79.5)	0.80	0.40	สูง
8. ข้อใดคือการจัดการของเสียที่ไม่ถูกต้องของโรงแรม	80 (27.8)	208 (72.2)	0.72	0.45	สูง
9. ข้อใดคือวัสดุสิ่งของที่โรงแรมควรนำกลับมาใช้ใหม่มากที่สุด	74 (25.7)	214 (74.3)	0.74	0.44	สูง
10. ข้อใดเป็นวิธีการจัดการเพื่อรักษาคุณภาพน้ำที่ไม่ถูกต้อง	99 (34.4)	189 (65.6)	0.66	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเรื่องการใช้ผลิตภัณฑ์ถูกต้องมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดการพลังงานและการจัดการของเสีย ตามลำดับ เห็นได้จากการที่กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามด้านความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมว่า ข้อใดคือการปฏิบัติที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม โรงแรมควรหลีกเลี่ยงได้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 92.4 (การใช้ผลิตภัณฑ์) โรงแรมควรหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทใด คิดเป็นร้อยละ 86.5 (การใช้ผลิตภัณฑ์) ข้อใดคือสิ่งที่โรงแรมควรปฏิบัติเพื่อช่วยประหยัดพลังงานคิดเป็นร้อยละ 79.5 (การจัดการพลังงาน) ข้อใดคือการจัดการของเสียที่ไม่ถูกต้องของโรงแรม คิดเป็นร้อยละ 72.2 (การจัดการของเสีย) ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องการจัดการใช้น้ำและเรื่องปัญหามลพิษ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามเรื่องดังกล่าวได้ถูกต้องมีจำนวนน้อย คือ วิธีใดที่จะช่วยให้โรงแรมสามารถประหยัดการใช้น้ำได้มากที่สุดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการ คิดเป็นร้อยละ 39.2 (การจัดการใช้น้ำ) และ ข้อใดเป็นการปฏิบัติที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศคิดเป็นร้อยละ 32.6 (ปัญหามลพิษ)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้สูง	79	27.4
ความรู้ปานกลาง	127	44.1
ความรู้ต่ำ	82	28.5
รวม	288	100
ค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม = 0.64 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.19 ระดับความรู้ = ปานกลาง		

จากตารางที่ 14 พบว่า เมื่อแบ่งระดับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 ระดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.1 ในขณะที่กลุ่มที่มีความรู้ในระดับต่ำและปานกลางมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 28.5 และ 27.4 ตามลำดับ โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีเกณฑ์เฉลี่ยของความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง

สถาบันนวัตกรรมการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

เป็นการวิเคราะห์ความตระหนักของกลุ่มตัวอย่างในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยแบ่งระดับความตระหนักออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามความตระหนักในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ความตระหนัก ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.ปัญหาเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โรงแรมควร ร่วมกันรับผิดชอบ พร้อมกับภาครัฐและเอกชน	208 (72.2)	69 (24.0)	1 (0.3)	5 (1.7)	5 (1.7)	4.6 3	0.74	ตระหนัก สูงมาก
2.โรงแรมไม่มีความจำเป็นต้องจัดทำนโยบาย เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	17 (5.9)	12 (4.2)	8 (2.8)	139 (48.3)	112 (38.8)	4.1 0	1.06	ตระหนัก สูง
3.การดำเนินกิจกรรมของโรงแรมไม่ได้ส่งผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือไม่ได้มีการใช้พลังงาน อย่างสิ้นเปลือง	10 (3.5)	43 (14.9)	40 (13.9)	140 (48.6)	55 (19.1)	3.6 5	1.06	ตระหนัก สูง
4.โรงแรมไม่จำเป็นต้องมีการแยกของเสียเพื่อ ประโยชน์ต่อการใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่และลด ปริมาณของเสีย	2 (0.7)	9 (3.1)	7 (2.4)	176 (61.1)	94 (32.6)	4.2 2	0.71	ตระหนัก สูง
5.โรงแรมไม่มีความจำเป็นต้องติดตั้งระบบบำบัด น้ำเสียเพราะทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย	6 (2.1)	2 (0.7)	2 (0.7)	131 (45.5)	147 (51.0)	4.4 3	0.75	ตระหนัก สูง
6.โรงแรมไม่ต้องการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล หรือสื่อเฉพาะกิจ	7 (2.4)	13 (4.5)	10 (3.5)	164 (56.9)	94 (32.6)	4.1 3	0.87	ตระหนัก สูง
7.ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากโรงแรมถือว่าเป็น เรื่องปกติเช่นเดียวกับปัญหาอื่นที่เกิดขึ้นใน ประเทศไทย	20 (6.9)	46 (16.0)	18 (6.3)	145 (50.3)	59 (20.4)	3.6 1	1.18	ตระหนัก สูง
8.โรงแรมควรมีบอร์ดข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อ แสดงต่อบุคลากรหรือผู้ให้บริการ	110 (38.2)	165 (57.3)	10 (3.5)	2 (0.7)	1 (0.3)	4.3 2	0.61	ตระหนัก สูง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ความตระหนัก ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
9.โรงแรมมีความจำเป็นต้องเชิญชวน ผู้ใช้บริการให้ช่วยกันประหยัดพลังงาน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	102 (35.4)	157 (54.5)	14 (4.9)	14 (4.9)	1 (0.3)	4.20	0.77	ตระหนัก สูง
10.ในปัจจุบันโรงแรมมีความ จำเป็นต้องเข้าร่วมโครงการหรือ กิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	108 (37.5)	158 (54.9)	9 (3.1)	9 (3.1)	4 (1.4)	4.24	0.78	ตระหนัก สูง

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับสูงถึงสูงมากทุกข้อ โดยเฉพาะความตระหนักเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมที่ว่า ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมโรงแรมควรร่วมกันรับผิดชอบต่อพร้อมกับภาครัฐและเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.63 ซึ่งมีความตระหนักในระดับที่สูงมาก รองลงมา คือ โรงแรมไม่มีความจำเป็นต้องติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียเพราะทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ซึ่งมีความตระหนักในระดับสูง ในขณะที่หัวข้อ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากโรงแรมถือว่าเป็นเรื่องปกติเช่นเดียวกับปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 3.61 ซึ่งมีความตระหนักในระดับที่สูงเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 16
แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ระดับความตระหนัก	จำนวน	ร้อยละ
ความตระหนักสูงมาก	59	20.5
ความตระหนักสูง	202	70.1
ความตระหนักปานกลาง	25	8.7
ความตระหนักต่ำ	2	0.6
ความตระหนักต่ำมาก	0	0
รวม	288	100
ค่าเฉลี่ยความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม = 4.16 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.46 ระดับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม = สูง		

จากตารางที่ 16 พบว่า เมื่อแบ่งระดับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมออกเป็น 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.1 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีความตระหนักสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 20.5 โดยที่กลุ่มที่มีความตระหนักต่ำมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.6 เท่านั้น โดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีเกณฑ์เฉลี่ยของความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

เป็นการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งด้านการจัดการใช้พลังงานและน้ำ การจัดการของเสียและการเลือกใช้อุปกรณ์ โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17
แสดงจำนวนและร้อยละของโรงแรมของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	ไม่ได้ทำ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
การจัดการใช้พลังงานและน้ำ									
1. โรงแรมมีการวางแผนการใช้พลังงาน, น้ำหรือทรัพยากรอื่นให้สอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่างๆของฤดูกาลท่องเที่ยวและอัตราการเข้าพัก	58 (20.1)	144 (50.0)	73 (25.3)	11 (3.8)	2 (0.7)	0 (0)	3.85	0.81	สูง
2. โรงแรมจำกัดบริเวณการใช้ห้องพัก โดยเปิดเพียงบางชั้นเพื่อลดปริมาณการใช้พลังงานในกรณีธุรกิจชงชา	72 (25.0)	128 (44.4)	61 (21.2)	20 (6.9)	5 (1.7)	2 (0.7)	3.82	0.99	สูง
3. โรงแรมปรับปรุงอุณหภูมิ การตั้งเวลา ระดับแสงสว่าง ฯลฯ ในระดับที่เหมาะสมโดยใช้พลังงานน้อยที่สุด	63 (21.9)	129 (44.8)	89 (30.9)	4 (1.4)	3 (1.0)	0 (0)	3.85	0.81	สูง
4. โรงแรมมีการติดตั้งอุปกรณ์ประหยัดน้ำ เช่น ฝักบัวและเครื่องสุขภัณฑ์	46 (16.0)	125 (43.4)	98 (34.0)	14 (4.9)	2 (0.7)	3 (1.0)	3.66	0.90	สูง
5. โรงแรมได้จัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์หรือส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการ/ผู้มาพักช่วยกันประหยัดพลังงานและน้ำ	43 (14.9)	67 (23.3)	88 (30.6)	64 (22.2)	14 (4.9)	12 (4.2)	3.09	1.27	ปานกลาง
X			3.65				มีส่วนร่วมสูง		
SD			0.66						

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย มาก	ไม่ได้ ทำ	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย	
การจัดการของเสีย										
1. น้ำเสียของโรงแรมถูกบำบัดก่อนถ่ายลงท่อ สาธารณะ	102 (35.4)	128 (44.4)	39 (13.5)	9 (3.1)	5 (1.7)	5 (1.7)	4.03	1.03	สูง	
2. โรงแรมได้แยกของเสียเพื่อประโยชน์ต่อการใช้ ซ้ำ, นำกลับมาใช้ใหม่และลดปริมาณของเสีย	65 (22.6)	91 (31.6)	86 (29.9)	29 (10.1)	5 (1.7)	12 (4.2)	3.51	1.23	สูง	
3. โรงแรมมีการงด, ลดและหลีกเลี่ยงปริมาณของ เสียจากการตกแต่งสถานที่ เช่น โฟม	38 (13.2)	75 (26.0)	131 (45.5)	29 (10.1)	8 (2.8)	7 (2.4)	3.30	1.07	ปาน กลาง	
4. โรงแรมมีการลดปริมาณการใช้กระดาษและ พลาสติก	38 (13.2)	99 (34.4)	126 (43.8)	19 (6.6)	6 (2.1)	0 (0)	3.50	0.88	สูง	
5. โรงแรมมีการแยกประเภทของขยะเปียกและ แห้ง	98 (34.0)	110 (38.2)	62 (21.5)	17 (5.9)	1 (0.3)	0 (0)	4.00	0.91	สูง	
X							มีส่วนร่วมสูง			
S.D.	3.67						0.74			
การมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย มาก	ไม่ได้ ทำ	\bar{X}	S.D.	ความ หมาย	
การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์										
1. โรงแรมเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มี คุณภาพสามารถใช้งานได้นานและซ่อมแซมได้ เมื่อมีการชำรุดเพื่อประหยัดทรัพยากรและ ค่าใช้จ่าย	105 (36.5)	124 (43.1)	49 (17.0)	6 (2.1)	3 (1.0)	1 (0.3)	4.11	0.87	สูง	
2. โรงแรมหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ได้เพียง ครั้งเดียว	55 (19.1)	108 (37.5)	97 (33.7)	18 (6.3)	6 (2.1)	4 (1.4)	3.61	1.02	สูง	
3. โรงแรมเลือกใช้อุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ ช่วยประหยัดพลังงาน	63 (21.9)	110 (38.2)	87 (30.2)	22 (7.6)	2 (0.7)	4 (1.4)	3.69	1.01	สูง	
4. โรงแรมเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการรีไซเคิล และสามารถนำมารีไซเคิลได้	30 (10.4)	82 (28.5)	123 (42.7)	38 (13.2)	10 (3.5)	5 (1.7)	3.24	1.04	กลาง	
5. โรงแรมเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่หาได้ใน ท้องถิ่นเพื่อการประหยัดพลังงานในการขนส่ง	42 (14.6)	124 (43.1)	97 (33.7)	18 (6.3)	7 (2.4)	0 (0)	3.61	0.90	สูง	
X							มีส่วนร่วมสูง			
S.D.	3.65						0.7			

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาแยกเป็นแต่ละด้าน กล่าวคือ ด้านการจัดการใช้พลังงานและน้ำ โรงแรมก็ยังคงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง โดยที่โรงแรมมีการวางแผนการใช้พลังงาน, น้ำหรือทรัพยากรอื่นให้สอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่างๆ ของฤดูกาลท่องเที่ยวและอัตราการเข้าพัก และ โรงแรมปรับปรุงอุณหภูมิ การตั้งเวลา ระดับแสงสว่าง ฯลฯ ในระดับที่เหมาะสมโดยใช้พลังงานน้อย มากที่สุดเท่ากัน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.85 ซึ่งมีส่วนร่วมในระดับสูง รองลงมา คือ โรงแรมจำกัดบริเวณการใช้ห้องพัก โดยเปิดเพียงบางชั้นเพื่อลดปริมาณการใช้พลังงานในกรณีธุรกิจชบเซา มีค่าเฉลี่ย 3.82 ซึ่งมีส่วนร่วมในระดับสูงเช่นกันและที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ โรงแรมได้จัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์หรือส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการ/ผู้มาพักช่วยกันประหยัดพลังงานและน้ำ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.09 ซึ่งมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ในขณะที่ด้านการจัดการของเสีย โรงแรมก็ยังคงมีส่วนร่วมในระดับสูงเช่นเดียวกัน โดยที่โรงแรมบำบัดน้ำเสียก่อนถ่ายลงท่อสาธารณะมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.03 ซึ่งมีส่วนร่วมในระดับสูง รองลงมา คือ โรงแรมมีการแยกประเภทของขยะเปียกและแห้ง มีค่าเฉลี่ย 4.00 ซึ่งมีส่วนร่วมในระดับสูง โรงแรมมีการรด,ลดและหลีกเลี่ยงปริมาณของเสียจากการตกแต่งสถานที่ มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.30 ซึ่งมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ส่วนด้านการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ โรงแรมก็มีส่วนร่วมในระดับสูง โดยที่โรงแรมเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสามารถใช้งานได้นานและซ่อมแซมได้เมื่อมีการชำรุดเพื่อประหยัดทรัพยากรและค่าใช้จ่ายมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.11 ซึ่งมีส่วนร่วมในระดับสูง รองลงมา คือ โรงแรมเลือกใช้อุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ช่วยประหยัดพลังงาน มีค่าเฉลี่ย 3.69 ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ โรงแรมเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการรีไซเคิลและสามารถนำมารีไซเคิลได้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.24 ซึ่งมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18

แสดงจำนวนและร้อยละของโรงแรมของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ระดับการมีส่วนร่วม ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมสูงมาก	26	9.0
การมีส่วนร่วมสูง	147	51.0
การมีส่วนร่วมปานกลาง	104	36.1
การมีส่วนร่วมต่ำ	11	3.8
การมีส่วนร่วมต่ำมาก	0	0
รวม	288	100
<p>ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม = 3.66 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.61 ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม = สูง</p>		

จากตารางที่ 18 พบว่า เมื่อแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 6 ระดับ โรงแรมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.1 และกลุ่มที่มีส่วนร่วมในระดับสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 9.0 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามไม่พบกลุ่มที่มีส่วนร่วมในระดับต่ำมากและกลุ่มที่ไม่ได้ทำ โดยภาพรวมแล้วโรงแรมของกลุ่มตัวอย่างมีเกณฑ์เฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

ตารางที่ 19

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนกับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน	ค่าสหสัมพันธ์กับความรู้	P
โทรทัศน์	-0.0380	0.521
วิทยุ	0.0749	0.205
หนังสือพิมพ์	-0.0450	0.447
นิตยสารหรือวารสาร	0.0650	0.272

จากตารางที่ 19 พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และนิตยสารหรือวารสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลกับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล	ค่าสหสัมพันธ์กับความรู้	P
บุคคลที่ประกอบธุรกิจโรงแรม	0.0283	0.633
เพื่อนร่วมงานและพนักงานโรงแรม	0.0058	0.922
เพื่อน	0.0350	0.554
ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา	0.0119	0.840
ญาติและบุคคลในครอบครัว	0.0254	0.668

จากตารางที่ 20 พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล ได้แก่ บุคคลที่ประกอบธุรกิจโรงแรม เพื่อนร่วมงานและพนักงานโรงแรม เพื่อน ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา และ ญาติและบุคคลในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 21

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ค่าสหสัมพันธ์กับความรู้	P
สื่อมวลชน	0.0235	0.692
สื่อบุคคล	0.0273	0.644
รวมทุกสื่อ	0.0294	0.620

จากตารางที่ 21 พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและรวมทุกสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

ตารางที่ 22

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน	ค่าสหสัมพันธ์กับความตระหนัก	P
โทรทัศน์	0.0683	0.249
วิทยุ	-0.0189	0.750
หนังสือพิมพ์	-0.0360	0.544
นิตยสารหรือวารสาร	0.0791	0.181

จากตารางที่ 22 พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และนิตยสารหรือวารสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล	ค่าสหสัมพันธ์กับความตระหนัก	P
บุคคลที่ประกอบธุรกิจโรงแรม	0.0193	0.744
เพื่อนร่วมงานและพนักงานโรงแรม	0.0991	0.094
เพื่อน	0.0675	0.254
ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา	0.0434	0.464
ญาติและบุคคลในครอบครัว	0.0210	0.723

จากตารางที่ 23 พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล ได้แก่ บุคลากรที่ประกอบธุรกิจโรงแรม เพื่อนร่วมงานและพนักงานโรงแรม เพื่อน ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา และ ญาติและบุคคลในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 24

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ค่าสหสัมพันธ์กับความตระหนัก	P
สื่อมวลชน	0.0287	0.629
สื่อบุคคล	0.0622	0.293
รวมทุกสื่อ	0.0545	0.357

จากตารางที่ 24 พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและรวมทุกสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 3 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

ตารางที่ 25

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน	ค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม	P
โทรทัศน์	0.1272*	0.031
วิทยุ	0.1316*	0.026
หนังสือพิมพ์	0.1298*	0.028
นิตยสารหรือวารสาร	0.2045***	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

จากตารางที่ 25 พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และนิตยสารหรือวารสาร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับการมีส่วนร่วมโดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก และ การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากนิตยสารหรือวารสารมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 กับการมีส่วนร่วมโดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้บริหารมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนสูง โรงแรมก็จะทำให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย

ตารางที่ 26

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
โรงแรม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล	ค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม	P
บุคคลที่ประกอบธุรกิจโรงแรม	0.1693**	0.004
เพื่อนร่วมงานและพนักงานโรงแรม	0.1536**	0.009
เพื่อน	0.1649**	0.005
ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา	0.1557**	0.008
ญาติและบุคคลในครอบครัว	0.1036	0.079

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 26 พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล ได้แก่ บุคคลที่ประกอบธุรกิจการโรงแรม เพื่อนร่วมงานและพนักงานโรงแรม เพื่อน ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกและมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้บริหารมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลสูง โรงแรมก็จะทำให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย

ส่วนการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากญาติและบุคคลในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

ตารางที่ 27

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อต่างๆของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
โรงแรม

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม	P
สื่อมวลชน	0.1924**	0.001
สื่อบุคคล	0.1858**	0.002
รวมทุกสื่อ	0.2162***	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 27 พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมทุกสื่อก็มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้บริหารมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและรวมทุกสื่อสูง ก็จะทำให้โรงแรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วยเช่นกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 4 ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

ตารางที่ 28

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์กับความตระหนัก	P
ความรู้	0.1318*	0.026

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 28 พบว่า ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้บริหารโรงแรมมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง ก็จะมี ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 5 ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

ตารางที่ 29

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม	P
ความรู้	-0.0431	0.467

จากตารางที่ 29 พบว่า ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 6 ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

ตารางที่ 30

แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม	P
ความตระหนัก	0.2643***	0.000

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 30 พบว่า ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้บริหารมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง โรงแรมก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 7 โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

ตารางที่ 31

**แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
จำแนกตามขนาดของโรงแรม**

ขนาดของโรงแรม	การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
	N	X	S.D.	F	P	คู่ที่แตกต่าง
1. โรงแรม ขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 200ห้อง) (80 คน)	20 โรงแรม	3.51	0.65	3.931*	0.021	(3) > (1)
2. โรงแรมขนาดกลาง (200-400ห้อง) (108 คน)	27 โรงแรม	3.66	0.61			
3. โรงแรมขนาดใหญ่ (มากกว่า 400ห้อง) (100 คน)	25 โรงแรม	3.76	0.54			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 31 พบว่า กลุ่มโรงแรมที่มีขนาดแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7 ซึ่งหมายความว่า ถ้าโรงแรมมีขนาดแตกต่างกัน ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันด้วย

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า โรงแรมขนาดใหญ่ (มากกว่า 400 ห้อง) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงสุด รองลงมาคือ โรงแรมขนาดกลาง (200-400 ห้อง)

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มที่ 3 มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกับกลุ่มที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญ คือ โรงแรมขนาดใหญ่ (มากกว่า 400 ห้อง) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มโรงแรมขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 200 ห้อง)

ตารางที่ 32
แสดงผลทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
จำแนกตามระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรม

ระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรม	การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					คู่ที่แตกต่าง
	N	X	S.D.	F	P	
1. โรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการ 1 ดาว (8 คน)	2 โรงแรม	3.24	0.75	7.183***	0.000	
2. โรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการ 2 ดาว (24 คน)	6 โรงแรม	3.25	0.68			
3. โรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการ 3 ดาว (96 คน)	24 โรงแรม	3.56	0.59			
4. โรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการ 4 ดาว (100 คน)	25 โรงแรม	3.80	0.60			(4) > (2)
5. โรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการ 5 ดาว (60 คน)	15 โรงแรม	3.81	0.45			(5) > (2)

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 32 พบว่า โรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการที่ต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7 ซึ่งหมายความว่า โรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการต่างกันโรงแรมก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันด้วย

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า โรงแรมที่มีมาตรฐานการบริการระดับ 5 ดาว มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงสุด รองลงมาคือ โรงแรมที่มีมาตรฐานการบริการระดับ 4 ดาว

เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มที่ 4 และ 5 มีความแตกต่างกับกลุ่มที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญ คือ กลุ่มโรงแรมที่มีมาตรฐานการบริการระดับ 4 ดาว และ 5 ดาว มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่าโรงแรมที่มีมาตรฐานการบริการระดับ 2 ดาว

สมมติฐานข้อที่ 8 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารมีประสิทธิ
ภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
ได้มากที่สุด

ตารางที่ 33

**แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อให้การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
เป็นตัวแปรตามและเลือกใช้ตัวพยากรณ์เฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ**

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	สัมประสิทธิ์		T	P
				ถดถอย			
				B	Beta		
1.ระดับมาตรฐานการ บริการของโรงแรม	0.2787	0.0777	0.0777	0.1471	0.2415	4.320***	0.000
2.ความตระหนักเรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	0.3496	0.1222	0.0445	0.2883	0.2187	3.923***	0.000
3.การเปิดรับข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	0.3989	0.1591	0.0369	0.1456	0.1934	3.562***	0.000
4.ความรู้เรื่องการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	0.4147	0.1720	0.0129	-0.3784	-0.1152	-2.091*	0.037
5.ค่าคงที่				1.8521		5.789***	0.000

F= 14.6412

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 33 พบว่า มีตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของโรงแรมได้ทั้งหมด 4 ตัวแปร โดยมีความสำคัญตามลำดับดังนี้ ระดับมาตรฐานการบริการของ
โรงแรม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
และความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กล่าวคือ มีตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการ

อนุรักษสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 จำนวน 3 ตัวแปร คือ ระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรม ความตระหนักในการอนุรักษสิ่งแวดล้อม และการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษสิ่งแวดล้อมในทางบวก ในขณะที่มีตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน 1 ตัวแปร คือ ความรู้เรื่องการอนุรักษสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษสิ่งแวดล้อมในทางลบ จากผลการวิจัยจึงกล่าวได้ว่าเมื่อโรงแรมมีระดับมาตรฐานการบริการสูงและผู้บริหารมีความตระหนักในการอนุรักษสิ่งแวดล้อมและมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษสิ่งแวดล้อมสูงก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษสิ่งแวดล้อมสูงด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรทั้ง 4 ตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคะแนนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษสิ่งแวดล้อมได้ประมาณร้อยละ 17.20 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณดังกล่าว พบว่า ระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรมเป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษสิ่งแวดล้อมได้มากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 8

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
2. เพื่อศึกษาความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดและระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรมกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
5. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
2. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
3. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
4. ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม
5. ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

6. ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
7. โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
8. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ โรงแรมที่เป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมไทยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 72 โรงแรม และในแต่ละโรงแรมมีผู้จัดการฝ่ายช่าง ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จัดการแผนกต้อนรับส่วนหน้าและผู้จัดการแผนกแม่บ้าน ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับปฏิบัติการเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 288 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) จากนั้นได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายข้อมูลส่วนตัวได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน อายุการทำงาน ขนาดของโรงแรมและระดับมาตรฐานการบริการ ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Mutiple Regression Analysis)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1. ข้อมูลส่วนตัว

ผู้บริหารที่ศึกษามีจำนวน 288 คน จาก 72 โรงแรม แบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่แตกต่างกัน ผู้บริหารส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นผู้จัดการฝ่ายช่าง ผู้จัดการแผนกต้อนรับส่วนหน้า ผู้จัดการแผนกแม่บ้านและผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ในสัดส่วนที่เท่ากัน ส่วนใหญ่มีอายุการทำงานมากกว่า 15 ปี โดยที่โรงแรมส่วนใหญ่มีขนาด 200-400 ห้อง และ ขนาดมากกว่า 400 ห้อง ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน มีระดับมาตรฐานการบริการ 3 ถึง 5 ดาว เป็นส่วนใหญ่

ส่วนที่ 2. การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผู้บริหารของโรงแรมมีการเปิดรับข่าวสารรวมทุกสื่ออยู่ในระดับต่ำ มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำมาก

ส่วนที่ 3. ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผู้บริหารของโรงแรมส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ระดับต่ำ โดยมีความรู้เรื่องการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ การจัดการใช้พลังงานและการจัดการของเสียมากที่สุดตามลำดับ

ส่วนที่ 4. ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผู้บริหารของโรงแรมส่วนใหญ่มีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ ระดับสูงมาก โดยมีความตระหนักเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด

ส่วนที่ 5. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

โรงแรมของผู้บริหารส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านการจัดการของเสียมากที่สุด

2.การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1.

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและรวมทุกสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1.

สมมติฐานข้อที่ 2.

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและรวมทุกสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2.

สมมติฐานข้อที่ 3.

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนของผู้บริหาร ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือวารสาร จากสื่อบุคคล ได้แก่ บุคคลที่ประกอบธุรกิจการโรงแรม เพื่อนร่วมงานและพนักงานโรงแรม เพื่อน ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3.

แต่การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล คือ ญาติและบุคคลในครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3.

สมมติฐานข้อที่ 4.

ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4.

สมมติฐานข้อที่ 5.

ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5.

สมมติฐานข้อที่ 6.

ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6.

สมมติฐานข้อที่ 7.

โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า

1. โรงแรมที่มีขนาดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านการจัดการใช้พลังงานและน้ำ กับ การจัดการของเสีย แตกต่างกัน แต่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7.

2. โรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งด้านการจัดการใช้พลังงานและน้ำ การจัดการของเสียและการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7.

สมมติฐานข้อที่ 8.

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด

จากการวิจัยพบว่า

เมื่อให้การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรตาม และให้การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรต้น ผลการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์พบว่า มีตัวแปรที่

สามารถอธิบายความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 4 ตัวแปร โดยที่ระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรมสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้มากที่สุด จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 8. รองลงมาคือ ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร และ ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและรวมทุกสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแยกสื่อแต่ละประเภทออกเป็น 9 ชนิด ก็ยังคงไม่พบความสัมพันธ์เช่นกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 (ตารางที่ 19,20,21) อธิบายได้ว่า

จากที่โรเจอร์ส (Rogers, 1978) ได้กล่าวเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อระหว่างบุคคลไว้ว่า สื่อมวลชนสามารถเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถสร้างความรู้ใหม่และแก้ไขความเข้าใจผิดได้ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีประสิทธิภาพมากกว่า เมื่อวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในการยอมรับสาร รวมทั้งเป็นวิธีช่วยให้ผู้รับสารมีความเข้าใจกระจ่างชัดต่อสารและตัดสินใจรับสารได้อย่างมั่นใจมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำเท่านั้น (ตารางที่ 12) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว

นอกจากนั้นสาเหตุที่ทำให้การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ อาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสนใจและมีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ดังนั้นไม่ว่าจะเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อใดๆ ก็ไม่อาจทำให้ผู้รับสารมีความรู้เพิ่มเติมขึ้นได้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกวรรณ มณฑิราช (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนไทย ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้จากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์ป่าไม้ ประกอบกับดารินทร์ กิจนิตี (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติและการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และการพบปะพูดคุยกับผู้อื่น ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งดวงตา พิริยานนท์ (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้และทัศนคติของประชาชนกับการยอมรับการทิ้งมูลฝอยแยกประเภทในเขตทดลองโครงการรณรงค์การแยกประเภทมูลฝอย พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการทิ้งมูลฝอยแยกประเภท

การที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาจเนื่องมาจากการนำเสนอข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านสื่อมวลชนประเภทต่างๆ มีไม่มากนักและเนื้อหาส่วนใหญ่ไม่ได้มุ่งเน้นในส่วนของการให้ความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากเท่าใดนัก หากแต่จะมุ่งนำเสนอหรือเชิญชวนให้ลงมือกระทำหรือมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่าและจะเกี่ยวกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมากกว่า รวมทั้งมีการนำเสนอเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในธุรกิจประเภทการบริการหรือโรงแรมน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับรสนันท์ สรรสะอาด (2540) ที่ศึกษา กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย และประนอม หลีพันธุ์ (2542) ที่ศึกษา กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศทางสถานีโทรทัศน์ไทย พบว่า สถานีโทรทัศน์ไทยทั้ง 6 ช่อง คัดเลือกข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศออกอากาศในปริมาณมากเป็นอันดับ 3-4 เท่านั้น โดยนำเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวสารสิ่งแวดล้อม 5 ประเภทคือ ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยพิบัติที่มีปฏิริยาเคมี การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์และการเคลื่อนไหวขององค์กรสิ่งแวดล้อม จากที่กล่าวมาจึงเป็นไปได้ว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน อาจไม่ทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ เพราะเนื้อหา

ส่วนใหญ่จะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องของสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน กอปรกับมีการนำเสนอข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมในปริมาณที่ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับข่าวสารด้านอื่นๆ ด้วย เช่นเดียวกับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคล ก็อาจเป็นเพียงการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเรื่องทั่วไปเท่านั้นหรืออาจเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อจุดประสงค์อื่นมากกว่าที่จะให้ความรู้ เช่น การชักจูงใจให้ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ อาจเป็นไปได้ว่าเนื้อหาของสารที่มีการสนทนากันอาจเป็นเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจ อยู่แล้ว จึงทำให้ผู้รับสารไม่ได้รับความรู้เพิ่มเติมจากการเปิดรับข่าวสาร ด้วยเหตุนี้อาจมีผลทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว

อย่างไรก็ตามความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งๆที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำ (ตารางที่ 14) ความรู้นั้นอาจได้มาจากประสบการณ์การทำงานของตัวเอง เห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.9 รองลงมาคือ 5-10 ปี และ 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.6 และ 21.2 ตามลำดับ จึงเป็นไปได้ว่าความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเกิดจากประสบการณ์ทำงานของผู้บริหารนั่นเอง ซึ่งได้พบเห็นสิ่งต่างๆ มากมายผ่านระบบกระบวนการทางความคิด ประกอบกับการได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ของปรีดาติลก (2520 อ้างในอลิสสา วีระพัฒนกุล, 2540) กล่าวไว้ว่า 1 ในแหล่งที่มาของความรู้คือ ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์สัมผัส (Empirical Knowledge) ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การได้จับต้องและการสังเกต ซึ่งก็คือประสบการณ์ชีวิตนั่นเอง

ผลจากการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ตั้งจิตต์ศีล (2536) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ กับ ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชน

ไพลิน ศศิธนากรแก้ว (2536) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการรักษาสิ่งแวดล้อม

ลดาวัลย์ พอใจ (2536) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2537) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนประเภท โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จากสื่อบุคคลประเภท เพื่อนฝูง ญาติมิตร บุคคลที่รู้จัก ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

ผลการวิจัยและแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

สมมติฐานข้อที่ 2

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและรวมทุกสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 (ตารางที่ 22,23,24)

จากการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า โดยรวมแล้วการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและรวมทุกสื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ตารางที่ 22,23,24) ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้บริหารโรงแรมมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่เพียงในระดับต่ำเท่านั้น จึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว

นอกจากนั้นอาจเนื่องมาจากความรู้และความตระหนักมีความสัมพันธ์กัน เพราะต่างก็เกี่ยวข้องกับการสัมผัสและใช้จิตไตร่ตรองทั้งสิ้น โดยที่ความตระหนักเป็นเรื่องของความรู้สึกที่เกิดขึ้นในสภาวะจิตที่ไม่เน้นความสามารถในการจำหรือระลึกได้ (จิราพร จักไพวงศ์, 2530) ดังนั้นในเมื่อระดับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงเป็นไปได้ที่การเปิดรับข่าวสารจะไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน

โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper, 1960) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชนประเภทต่างๆที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรมด้านต่างๆของประชาชนผู้รับสารไว้ว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนนั้นไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง แต่เป็นอิทธิพลโดยอ้อมเพราะมีปัจจัยต่างๆที่กั้นอิทธิพลของสื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร (Predispositions) การเลือกของผู้รับสาร (Selective Processes) และอื่นๆ สื่อมวลชนไม่ได้มีอิทธิพลที่สำคัญประการเดียวที่จะทำให้เกิดผลต่อผู้รับสาร หากแต่ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์และลักษณะองค์ประกอบต่างๆของผู้รับสารด้วย จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้บริหารของโรงแรมมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนอยู่ในเพียงระดับปานกลาง (ตารางที่ 10) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนจึงมีใช้ปัจจัยเดียวที่จะก่อให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ หากแต่เพียงสามารถมีอิทธิพลโดยอ้อมเท่านั้น

แคทซ์ และ ลาซาร์สเฟลด์ (Katz and Lazarsfeld, 1955) กล่าวว่า สื่อบุคคลมีความสำคัญในขั้นการชักจูงใจหรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งคือ สื่อบุคคลสามารถทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดของคนเราได้ดีกว่าสื่อมวลชน แต่ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับต่ำเท่านั้น (ตารางที่ 11) ส่งผลให้ผู้บริหารโรงแรมได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลในปริมาณน้อย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลจึงไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารก็เป็นได้

นอกจากนั้นการเปิดรับข่าวสารไม่ก่อให้เกิดความตระหนัก อาจเนื่องมาจากข่าวสารที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อต่างๆมีปริมาณค่อนข้างน้อยและเนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับเรื่องสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่างๆไปมากกว่า ที่สำคัญข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมโดยตรงมีให้เห็นน้อยมาก เห็นได้จากผลการวิจัยของรสนันท์ สรรสะอาด (2540) ที่ศึกษา กระบวนการ

คัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย และประណอม หลีพันธุ์ (2542) ที่ศึกษา กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศทาง สถานีโทรทัศน์ไทย พบว่า สถานีโทรทัศน์ไทยทั้ง 6 ช่อง คัดเลือกข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศ ออกอากาศในปริมาณมากเป็นอันดับ 3-4 เท่านั้น โดยนำเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวสารสิ่งแวดล้อม 5 ประเภทคือ ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยพิบัติที่มีปฏิกริยาเคมี การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์และการเคลื่อนไหวขององค์กรสิ่งแวดล้อม

เบนจามิน เอสบลูม (Benjamin S.Bloom, 1971) ให้ความหมายของความตระหนักว่าเป็นขั้นต่ำสุดของอารมณ์ ความรู้สึกและจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้าทำให้เกิดความตระหนัก รวมทั้ง เบรคเลอร์ (Breckler, 1986) กล่าวว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้าอันได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคมและสิ่งต่างๆที่โน้มน้าวหรือที่จะสนองตอบในทางบวกหรือลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ แต่จากผลการวิจัยทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า เมื่อผู้บริหารโรงแรมได้รับสิ่งเร้าคือ มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อต่างๆ แต่จากลักษณะของเนื้อหาข่าวสารดังกล่าวนั้น อาจไม่สามารถก่อให้เกิดความรู้สึกหรือความตระหนักได้ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ปริมาณการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยส่วนรวมไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงแรมมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง (ตารางที่ 16) ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ว่ามีสาเหตุจากช่วงอายุและประสบการณ์การทำงานของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารของโรงแรมมีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับที่ออกตมัน (Ottman, 1994) กล่าวว่า กลุ่มคนที่เกิดในช่วงปี ค.ศ.1946-1964 ซึ่งมีอายุระหว่าง 37-55 ปี เป็นกลุ่มบุคคลที่ใส่ใจต่อสุขภาพ ต่อครอบครัวและมีความสนใจด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม จากแนวคิดนี้จึงเป็นไปได้ว่าผู้บริหารของโรงแรม ซึ่งส่วนใหญ่มีช่วงอายุอยู่ในกลุ่มนี้มีพื้นฐานเป็นผู้ที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมอยู่แล้วและมีตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี ซึ่งในส่วนของการประสบการณ์การทำงานนี้จะช่วยทำให้ผู้บริหารได้มีการเรียนรู้จากการที่ได้รับประสบการณ์โดยตรงจากการทำงาน ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่เบรคเลอร์ (S.W. Breckler, 1986)

กล่าวว่า ความตระหนักเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ดังนั้นช่วงอายุและประสบการณ์การทำงานก็อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้เช่นกัน

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2536) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

ไพลิน ศศิธนากรแก้ว (2536) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม

จารุณี บุญนิพัทธ์ (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับ ความตระหนักทัศนคติและการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคลได้แก่ สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้านและเจ้าหน้าที่ในที่ทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม

ชลดา ทองสุกนอก (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนจาก โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์อนุรักษ์พลังงาน

ผลการวิจัยและแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

สมมติฐานข้อที่ 3.

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และรวมทุกสื่อ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 0.01 และ 0.001 ตามลำดับ ซึ่งมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมากเท่านั้น (ตารางที่ 25, 26, 27) จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ซึ่งหมายความว่า ยิ่งผู้บริหารมีการเปิดรับข่าวสารสูง ก็ยิ่งทำให้โรงแรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโรเจอร์ส (Rogers, 1978) ที่กล่าวว่า การสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของผู้รับสารได้ รวมทั้งชาร์ลส์ แอตคิน (Atkins, 1973) ที่ได้อธิบายถึงข่าวสารที่บุคคลเลือกรับเรียกว่า Instrumental Utilities ว่าหมายถึงข่าวสารที่ใช้เป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจ เพิ่มพูนความรู้หรือความคิดและแก้ปัญหาต่างๆ

เมื่อพิจารณาการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนของผู้บริหารได้แก่ โททัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และนิตยสารหรือวารสาร จะเห็นได้ว่าทุกสื่อล้วนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของโรงแรม (ตารางที่ 25) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแคลปเปอร์ (Klapper, 1969) ที่ว่า อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อประชาชนเป็นเพียงผู้สนับสนุนเท่านั้น คือ สื่อมวลชนจะสนับสนุนทัศนคติ รสนิยม ความมีใจโน้มเอียง ตลอดจนแนวโน้มด้านพฤติกรรมของประชาชนให้มีความเข้มแข็งและพร้อมที่จะแสดงให้ปรากฏออกมา เมื่อมีแรงจูงใจเพียงพอหรือเมื่อมีโอกาสเหมาะสมรวมทั้งสื่อมวลชนอาจทำหน้าที่เป็นผู้เปลี่ยนแปลงประชาชนได้ ในกรณีที่บุคคลมีความโน้มเอียงที่จะเปลี่ยนอยู่แล้ว หากสื่อมวลชนสามารถเสนอสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล เขาก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมได้ จากการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารมีความตระหนักในการอนุรักษ์ในระดับสูงอยู่แล้ว ดังนั้นเมื่อผู้บริหารเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน ก็จะมีส่วนช่วยให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้

ในขณะที่การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลได้แก่ บุคคลที่ประกอบธุรกิจ เพื่อนร่วมงาน และพนักงานโรงแรม เพื่อน ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา ก็มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 26) ซึ่งสอดคล้องกับโรเจอร์ส และ ชูเมคเคอร์ (Rogers and Shoemaker, 1978) ได้กล่าวว่า สื่อบุคคลมีประโยชน์มากในกรณีที่ผู้ส่งสารหวังผลให้ผู้รับสารเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในการยอมรับสาร ประกอบกับที่แคทซ์ และ ลาซาร์สเฟลด์ (Katz and Lazarsfeld, 1955) มีความคิดเห็นตรงกันว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการทำให้ผู้รับสารยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและยอมรับที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มากที่สุด อีกทั้งวาสนา จันทรสว่างและทัศนีย์ อินทรสุขศรี (2532) กล่าวว่า คุณลักษณะบางประการของสื่อมวลชนสามารถก่อให้เกิดผลโดยตรงได้ด้วยตัวเอง เช่น สามารถทำหน้าที่สอนหรือเผยแพร่ข่าวสาร สื่อมวลชนจะทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ แต่บางกรณีเช่น การเปลี่ยนพฤติกรรม ล่าพัง สื่อมวลชนไม่อาจจะทำให้ประสบผลสำเร็จได้ แต่จำเป็นต้องใช้ร่วมกับสื่อชนิดอื่น เช่น สื่อบุคคล

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนได้แก่ นิตยสารหรือวารสาร มีค่าสหสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมมากที่สุด (ตารางที่ 25) ซึ่งอาจเป็นเพราะสื่อ นิตยสารหรือวารสาร สามารถเสนอเนื้อหาได้มาก ตลอดจนอธิบายรายละเอียดต่างๆ ได้หลายแง่มุม ให้ความรู้ชัดเจนและเข้าใจได้มาก รวมทั้งมีการนำเสนออย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนมากกว่า นอกจากนี้แล้ว นิตยสารหรือวารสารจะมีการนำเสนอเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของธุรกิจประเภทโรงแรม มากกว่าสื่ออื่นๆ โดยเฉพาะนิตยสารหรือวารสารจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในขณะที่สื่อวิทยุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมรองลงมา เนื่องจากสื่อวิทยุเป็นสื่อมวลชนที่สามารถเข้าถึงผู้ฟังได้ทุกกลุ่มและเนื้อหาที่เสนอผ่านวิทยุจะมีความสด ใหม่ รวดเร็วทันเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังสามารถส่งไปยังกลุ่มผู้รับสารจำนวนมากในเวลาเดียวกัน โดยรายการวิทยุนี้มีระยะเวลาในการออกอากาศตั้งแต่ 6.00-24.00 น. และในปัจจุบันก็มีรายการวิทยุที่นำเสนอเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะด้วย ประกอบกับที่รายการอื่นๆ ก็มีการนำเสนอเรื่องสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน แต่อยู่ในลักษณะเป็นหัวข้อข่าวสั้นๆ แทรกอยู่ในเวลาออกอากาศ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า สื่อวิทยุเป็นสื่อที่ผู้บริหารโรงแรมมีโอกาสเข้าถึงได้ง่ายไม่ว่าจะในขณะทำงาน ขับรถหรือพักผ่อน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูงอยู่แล้ว ดังนั้นการเปิดรับสื่อวิทยุแม้จะเพียงเล็กน้อยก็สามารถตอกย้ำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ ส่วนสื่อหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์จะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำมาก ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าอาจเป็นเพราะในการนำเสนอข่าวสารของสื่อหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ มีความหลากหลาย ส่วนใหญ่จะเน้นไปทางด้านข่าว บันเทิงหรือกีฬา ฯลฯ หากแต่รายการเพื่อ

สิ่งแวดล้อมจะมีเป็นรูปแบบโดยรวมหรือเป็นเรื่องทั่วไปมากกว่า ซึ่งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงแรมนั้นจะมีน้อยมาก

ส่วนการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อบุคคลของผู้บริหารโรงแรม ได้แก่ บุคคลที่ประกอบธุรกิจโรงแรม เพื่อนร่วมงานและพนักงานโรงแรม เพื่อน ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมในระดับต่ำมาก ซึ่งการสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท (เสถียร เชนประทับ, 2525) และหนึ่งในนั้นก็คือ การติดต่อโดยตรง เช่น ติดต่อกับบุคคลในวงการธุรกิจ หรือ ติดต่อโดยกลุ่ม เช่น การประชุมสัมมนาในหัวข้อเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม ซึ่งหากผู้ที่จัดการสัมมนาเป็นบุคคลหรือเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว ย่อมจะทำให้ผู้บริหารโรงแรมที่เปิดรับข่าวสารได้ตระหนักถึงปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมและหาทางวางนโยบายหรือมาตรการต่างๆ ในการดำเนินการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษบา ภูสกุล (2535) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาทรัพยากรป่าไม้ของประชาชน

อารยา ศุภุทมนงค (2535) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่เปิดรับและสนใจโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะมีความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อแก้ไข ป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ไพลิน ศศิธนากรแก้ว (2536) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปิดรับข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม

สุมาลี ตั้งจิตต์ศิลป์ (2536) ที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ กับ ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมการเปิดสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชน

พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2537) ที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะและ การมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจประเภท มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

สุภารักษ์ จุตระกุล (2537) ที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับ ความรู้ ทักษะและ การมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ (Recycle) พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่จากสื่อ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ บุคคลในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมอาชีพ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

กนกวรรณ มณฑิราช (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนไทย ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้จากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้

จารุณี บุญนิพัทธ์ (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับ ความตระหนัก ทักษะและ การมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม

อุทัยวรรณ โกศลวัฒน์ (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหนี้เสียในโครงการบำบัดหนี้เสียของผู้บริหารและเจ้าของสถานประกอบการ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องการแก้ไขปัญหาหนี้เสียจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหนี้เสียในโครงการบำบัดหนี้เสียของผู้บริหารและเจ้าของสถานประกอบการ

ชลดา ทองสุกนอก (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคติ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนจาก โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคลจากวงการธุรกิจ เพื่อน พนักงานในที่ทำงาน ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อนุรักษ์พลังงาน

दानินทร กิจนิตี (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติและการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลังหารสองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานจากสื่อวิทยุและหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอนุรักษ์พลังงาน

เกรียงชัย เหลืองภัทรเชวง (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติและการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงงาน กลุ่มบริษัทมินิแบ (ประเทศไทย) พบว่า การเปิดรับข่าวสารเรื่องระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เพื่อนร่วมงาน บุคคลในครอบครัว บุคคลที่รู้จัก มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงงาน กลุ่มบริษัทมินิแบ (ประเทศไทย)

ผลการวิจัยและแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

สมมติฐานข้อที่ 4.

ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารของโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 28) จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 หมายความว่า ยิ่งผู้บริหารมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก ก็จะทำให้มีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง โดยสอดคล้องกับแนวคิดของคาร์เตอร์ วิ กูด (Carter V. Good, 1975) ที่ว่า ความตระหนักเป็นความรู้สึกที่แสดงถึงการเกิดความรู้ของบุคคล หรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกรับผิดชอบต่อปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความรู้และความตระหนักมีความสัมพันธ์กันและปัจจัยด้านความรู้สึกหรืออารมณ์นั้นจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้ ความคิดเสมอ ความรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเปิดรับข้อเท็จจริง มีประสบการณ์ การสัมผัสและการไตร่ตรอง คิดหาเหตุผล แต่ความตระหนักเป็นโอกาสได้รับสัมผัสจากสิ่งเร้าโดยไม่ตั้งใจ การใช้จิตไตร่ตรอง แล้วจึงเกิดความสำนึกต่อปรากฏการณ์หรือสถานการณ์นั้น ดังนั้น ความรู้และความตระหนักจึงมีความสัมพันธ์กัน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเบรคเลอร์ (Breckler, 1986) ที่กล่าวว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้าและองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักคือ ความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรม เมื่อบุคคลได้สิ่งเร้าคือ ข่าวสารและความรู้โดยผ่านสื่อต่างๆ แล้วจะเกิดอารมณ์ ความรู้สึกและความตระหนักในสิ่งเหล่านั้น

ดังนั้นเมื่อผู้บริหารโรงแรมมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ผลเสียของการใช้น้ำและพลังงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพหรือการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม รู้แนวทางการปฏิบัติเพื่ออนุรักษ์พลังงานหรือการประหยัดน้ำ การกำจัดของเสียและการใช้ผลิตภัณฑ์อย่างถูกต้อง เป็นต้น ความรู้เหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักหรือเห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้บริหารพยายามที่จะกำหนดนโยบายการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

เพื่อที่จะส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมต่อไปได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของลดาวัลย์ พอใจ (2536) ที่ศึกษาการ
เปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน
ในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมี
ความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2536) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับ ความรู้ ความ
ตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า
ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของประชาชน

ผลการวิจัยและแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมี
ความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม

สมมติฐานข้อที่ 5.

**ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม
ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม**

จากการวิจัยพบว่า

ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมใน
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 29) ซึ่งไม่เป็นไปตาม
สมมติฐานข้อที่ 5 อธิบายได้ว่า

สาเหตุที่ทำให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมใน
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่า ความรู้นั้นเป็นข้อเท็จจริง เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับเข้ามา
สู่ระบบความคิด ซึ่งต้องผ่านปัจจัยอีกหลายอย่าง ซึ่งในแต่ละบุคคลก็必将มีความแตกต่างกันในรูปแบบ

แบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ปัจจัยทางประชากร ระบบความเชื่อ ค่านิยม ต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะทำให้แต่ละคนมีความรู้ในเรื่องหนึ่งๆ แตกต่างกันไป ผู้บริหารโรงแรมก็เช่นกัน มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างกันไป ส่วนพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้นถือเป็นจุดหมายปลายทาง เป็นการกระทำที่ปรากฏออกมาซึ่งอาจเป็นผลพวงมาจาก ความรู้และความคิดของบุคคล แต่มีใช่ปัจจัยเพียง 2 สิ่งเท่านั้นที่ส่งผลถึงพฤติกรรมของบุคคล เพราะบุคคลมีความแตกต่างกัน ตัวแปรทางด้านลักษณะประชากร กลุ่มอ้างอิง ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ รวมถึงประสบการณ์ต่างๆ ล้วนมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลทั้งสิ้น และจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลางเท่านั้น (ตารางที่ 14) ดังนั้นความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารแต่เพียงประการเดียวอาจจะไม่ส่งผลถึงพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ของโรงแรมได้อย่างชัดเจน เนื่องจากกระบวนการระหว่างความรู้และพฤติกรรมของบุคคลนั้นยังมีทัศนคติเป็นสิ่งที่มึบเทาทในเชิงจิตวิทยาของบุคคลในการตัดสินใจจะกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ความรู้ในเรื่องหนึ่งของคุณคน อาจจะไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำที่ปรากฏออกมา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี KAP ของโรเจอร์ส (Rogers, 1978) ที่ได้อธิบายไว้ว่า ในกรณีทั่วไปนั้นเมื่อบุคคลมีความรู้ มีทัศนคติอย่างไร ก็จะแสดงพฤติกรรมไปตามนั้น แต่จะไม่เกิดทุกกรณีไป คือ ถ้าเกิดความไม่สอดคล้องสัมพันธ์กันของความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมนั้น เรียกว่า ช่องว่างของความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรม หรือ KAP-GAP

ผลจากการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษบา ภูสกุล (2535) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้ของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของประชาชน

ศศิวิมล ปานศรี (2538) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัด

พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2537) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อออร์แกนิกสิ่งแวดล้อมของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อออร์แกนิกสิ่งแวดล้อมของประชาชน

สนิ นัยวินิจ (2539) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการออร์แกนิกสิ่งแวดล้อม กับ ความรู้ ทศนคติและการมีส่วนร่วมในการออร์แกนิกสิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวข้องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว พบว่า ความรู้ในการออร์แกนิกสิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวข้องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการออร์แกนิกสิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวข้องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว

กนกวรรณ มณฑิราช (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนไทย ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้

ผลการวิจัยและแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

สมมติฐานข้อที่ 6.

ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

จากการวิจัยพบว่า

ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม (ตารางที่ 30) จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ซึ่งหมายความว่า ถ้าผู้บริหารโรงแรมมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง โรงแรมก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V.Good,1975) กล่าวว่า ความตระหนักเป็น

ความรู้สึกที่แสดงถึงการเกิดความรู้ของบุคคลหรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกที่รับผิดชอบต่อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเบลคเลอร์ (Blecker, 1986) ที่กล่าวว่า เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าคือ ข่าวสาร ความรู้ โดยผ่านสื่อต่างๆแล้วจะเกิดอารมณ์ ความรู้สึกและความตระหนัก โดยองค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก จะทำหน้าที่ในการประเมินคุณค่าในการยอมรับหรือไม่ยอมรับ ซึ่งความตระหนักนี้จะเองเป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่การเกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในที่สุด

ดังนั้นความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วม แสดงว่าการที่จะให้โรงแรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องให้ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงแรมเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเสียก่อน โดยนำเสนอผ่านสื่อประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเน้นเนื้อหาในด้านผลกระทบจากการทำลายสิ่งแวดล้อมและผลดีของการร่วมมือกันในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ โคเฮน และ อูพฮอฟ (Cohen and Uphoff) พบว่า การมีส่วนร่วมโดยทั่วไปไม่ใช่การตัดสินใจแต่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการตัดสินใจที่ควบคู่ไปกับการปฏิบัติการ (Decision-making VS Implement-action) ด้วย ในที่นี้คือการจัดการใช้พลังงานและน้ำ การจัดการของเสีย และการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ (Benefits) ด้วย ดังนั้นผู้บริหารที่มีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง ย่อมได้รับผลประโยชน์จากการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้บริหารที่มีความตระหนักต่ำ ผลประโยชน์ดังกล่าวได้แก่ การลดการบริโภคพลังงานไฟฟ้า น้ำและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของโรงแรม รวมทั้งช่วยลดปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นจากโรงแรมได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยลดค่าใช้จ่ายของโรงแรมลงได้มาก ความตระหนักจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลของการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของลดาวัลย์ พอใจ (2536) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2536) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

กนกวรรณ มณฑิราช (2539) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนไทยในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความตระหนักในการอนุรักษ์ป่าไม้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชน

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2536) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ ในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ

ชลดา ทองสุกนอก (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม พบว่า ความตระหนักในการอนุรักษ์พลังงานมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม

ผลการวิจัยและแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 7.

โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า

โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.001 ตามลำดับ (ตารางที่ 31,32) จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7 ซึ่งหมายความว่า โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการแตกต่างกัน ก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันด้วย โดยที่กลุ่มโรงแรมขนาดใหญ่ (มากกว่า 400 ห้อง) มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่ากลุ่มโรงแรมขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 200 ห้อง) และโรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการ 4,5 ดาว มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่าโรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการ 2 ดาว

การที่โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันด้วยนั้น อาจมีสาเหตุมาจากโรงแรมที่มีขนาดใหญ่หรือโรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการสูงกว่ามีนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนและจริงจังมากกว่าโรงแรมที่มีขนาดเล็กและระดับมาตรฐานที่ต่ำกว่า กล่าวคือ ไม่ใช่ที่ทุกโรงแรมจะมีนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเสมอไป นโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจะเกิดขึ้นได้นั้นขึ้นอยู่กับฝ่ายผู้บริหารของโรงแรมเป็นสำคัญ ถ้าผู้บริหารของโรงแรมเล็งเห็นถึงความสำคัญและมีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในขณะนี้ ก็จะนำมาซึ่งนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีขึ้นในโรงแรมได้ และโรงแรมส่วนใหญ่ที่มีการจัดทำนโยบายเรื่องสิ่งแวดล้อมนั้น มักจะเป็นโรงแรมที่มีขนาดใหญ่และโรงแรมที่มีมาตรฐานการบริการที่สูง เนื่องจากโรงแรมดังกล่าวจะมีความพร้อมในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องใช้ในการติดตั้งอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ในขณะที่โรงแรมขนาดกลางและขนาดเล็กหรือโรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการที่ต่ำกว่า ยังให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่มากนัก ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงแรมมีทุนไม่มากนักและเข้าใจว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงในการปรับปรุงอุปกรณ์และไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน จึงคิดว่าเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็นและไม่สนใจที่จะดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับที่กันต์ธร เก่งพล (2541) ได้กล่าวไว้ว่า

โรงแรมขนาดกลางและเล็กยังให้ความสำคัญกับการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพน้อยอยู่ เพราะผู้บริหารเข้าใจว่าต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงและไม่คุ้มต่อการลงทุน อีกทั้งผู้บริหารบางคนยังไม่ให้ความสำคัญต่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารด้วย

นอกจากนั้นแล้ว เรื่องบุคลากรหรือพนักงานของโรงแรมก็มีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากว่าบุคคลดังกล่าวจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงแรมที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นโรงแรมที่มีพนักงานที่มีความรู้และมีความตระหนักเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดทำนโยบายเรื่องสิ่งแวดล้อมจะประสบผลสำเร็จได้ง่ายกว่าโรงแรมที่มีบุคลากรที่มีความรู้น้อยกว่าหรือความตระหนักต่ำกว่า ซึ่งโรงแรมที่มีขนาดใหญ่หรือโรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการสูงจะมีความพร้อมเรื่องทรัพยากรบุคคลมากกว่า ประกอบกับการที่มีการจัดรูปองค์กรที่เป็นระบบมากกว่าโรงแรมขนาดเล็กและโรงแรมที่มีมาตรฐานการบริการต่ำ ทำให้โรงแรมที่มีขนาดใหญ่หรือโรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการสูงสามารถดำเนินการตามนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมได้มีประสิทธิภาพมากกว่า

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการที่แตกต่างกัน จะมีการจัดทำนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้โรงแรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันด้วย

สมมติฐานข้อที่ 8.

การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด

จากการวิจัยพบว่า

ตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้นั้นมีทั้งหมด 4 ตัวแปร โดยที่ระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรมสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้มากที่สุด จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 8 รองลงมา คือ ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารของโรงแรม ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบาย

ความแปรปรวนของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้ร้อยละ 17.20 (ตารางที่ 33)

จะเห็นได้ว่าระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรมสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมของโรงแรมได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.77 แสดงว่า โรงแรมที่มีมาตรฐานการบริการที่สูงกว่า จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่าโรงแรมที่มีมาตรฐานการบริการที่ต่ำกว่า ทั้งนี้เนื่องจากโรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการสูงมักจะมีการจัดทำนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการจัดรูปองค์กรที่เป็นระบบมากกว่า ประกอบกับมีความพร้อมเรื่องค่าใช้จ่ายและทรัพยากรบุคคล ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

ในขณะที่ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารของโรงแรม มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้คิดเป็นร้อยละ 4.45 หมายความว่า ถ้าผู้บริหารของโรงแรมมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง โรงแรมก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง แต่ถ้าผู้บริหารของโรงแรมมีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำ โรงแรมก็จะมีส่วนร่วมในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำ ซึ่งความตระหนักนั้นมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว เพราะจากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 70.1 และ 20.5 มีความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูงและสูงมาก (ตารางที่ 16) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเบลคเลอร์ (Blecker, 1986) ที่กล่าวว่า เมื่อบุคคลได้รับสิ่งเร้าคือ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม การเรียนรู้และประสบการณ์ แล้วจะเกิดอารมณ์ ความรู้สึกและความตระหนัก โดยองค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก จะทำหน้าที่ในการประเมินคุณค่าในการยอมรับหรือไม่ยอมรับ ซึ่งความตระหนักนี้จะเองเป็นองค์ประกอบที่นำไปสู่การเกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในที่สุด

นอกจากนั้นแล้วยังพบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้คิดเป็นร้อยละ 3.69 แสดงว่า ถ้าผู้บริหารของโรงแรมเปิดรับข่าวสารสูง โรงแรมก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงด้วย แต่ถ้าผู้บริหารเปิดรับข่าวสารต่ำ โรงแรมก็จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำ โดยสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารของโรเจอร์ส (Rogers, 1986) ที่ว่าการสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสาร

ส่วนตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้คือ ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร แต่เป็นทางลบ คิดเป็นร้อยละ 1.29 กล่าวคือ ถ้าผู้บริหารมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง โรงแรมจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำ แต่ถ้าผู้บริหารของโรงแรมมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำ โรงแรมจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูง โดยตัวแปรด้านความรู้ก็มีแนวโน้มที่จะอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในทางลบ เห็นได้จากการที่มีค่าสหสัมพันธ์ต่ำ คือ -0.0431 (ตารางที่ 29) ซึ่งสอดคล้องกับโรเจอร์ส (Rogers, 1971) ที่กล่าวถึงทฤษฎี KAP-Gap ว่าความรู้อัตนคติและพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป หมายความว่า เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งที่เผยแพร่แล้ว แต่ในขั้นของการยอมรับปฏิบัติอาจมีผลในทางตรงข้ามก็ได้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า อาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้บริหารคำนึงถึงผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจมากกว่า กล่าวคือ ธุรกิจการโรงแรมเป็นธุรกิจการขายการบริการ ดังนั้นการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญของธุรกิจประเภทนี้ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรต่างๆอย่างสิ้นเปลือง เพื่อที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใช้บริการ ดังนั้นผู้บริหารโรงแรมอาจเห็นความสำคัญของเรื่องนี้มากกว่า จึงทำให้โรงแรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่ำ

ผลของการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวารีย์ วงศ์วัฒนา (2536) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความตระหนักเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นตัวแปรตัวเดียวที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ

พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2537) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ชลดา ทองสุกนอก (2540) ที่ศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม พบว่า ตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงาน เรียงตามลำดับคือ การเปิดรับ

สื่อมวลชนได้แก่ นิตยสาร การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลได้แก่ ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วมสัมมนา พนักงานในที่ทำงาน และความตระหนักในการอนุรักษ์พลังงาน

ผลการวิจัยและแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร เป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุดตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยในเรื่องการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมในครั้งนี้ ทำให้เห็นถึงภาพรวมของการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน อันสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม นอกจากนี้ยังพบตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทั้งความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความตระหนักด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรม ซึ่งการที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากตัวผู้บริหารโรงแรมมีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายสื่อก็มีการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลางเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการด้านกิจการการสื่อสารมวลชนและหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวควรร่วมมือกันในการวางแผน ปรับปรุงและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับ

กลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น เพื่อยังผลให้กลุ่มบุคคลระดับผู้บริหารมีความสนใจต่อข่าวสารและเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผ่านสื่อประเภทต่างๆ ให้มากขึ้น โดยสื่อมวลชนควรนำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่มีความเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของธุรกิจการโรงแรมให้มากขึ้นและอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยพิจารณาถึงความน่าสนใจและความหลากหลายของรูปแบบเนื้อหา วิธีการนำเสนอผ่านสื่อแต่ละประเภท เพราะที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าข่าวสารด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะนำเสนอในเรื่องทั่วไป ในรูปแบบเดิมๆ ซึ่งไม่ค่อยเกี่ยวกับการโรงแรมโดยตรง โดยเฉพาะสื่อนิตยสารซึ่งเป็นสื่อที่ผู้บริหารมีโอกาสเปิดรับมากที่สุด เพื่อที่จะช่วยสร้างให้ผู้บริหารของโรงแรมเกิดความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในการอนุรักษ์ข่าวสารมากยิ่งขึ้น

ในขณะที่สื่อบุคคลผู้วิจัยมีความคิดว่า องค์กรที่เกี่ยวข้องเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหรือสมาคมโรงแรมไทยควรมีการจัดสัมมนาเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้นหรือมีการส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับบุคลากรในโรงแรมทั้งโรงแรมขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ โรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการสูงและต่ำให้ทั่วถึงครอบคลุมทุกโรงแรม เพื่อเผยแพร่ความรู้และผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งจัดโครงการรณรงค์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของธุรกิจการโรงแรม ซึ่งการใช้สื่อบุคคลโดยผ่านวิธีการเหล่านี้สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจในส่วนของการรายละเอียดของการดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อบุคลากรโรงแรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้อุบัติการณ์การเกิดความรู้ ความตระหนักและก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างจริงจังและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2. จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้บริหารของโรงแรมมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ส่วนความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ พบว่า ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม อย่างไรก็ตามความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหารโรงแรมนั้นเป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้ ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการให้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มระดับความรู้ให้สูงขึ้น โดยรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเผยแพร่ข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับธุรกิจการโรงแรมให้มากยิ่งขึ้นและอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ควรมีการใช้สื่อหลายประเภท รวมทั้งสื่อเฉพาะกิจ ให้ถึงผู้บริหารและบุคลากรของโรงแรม อาทิเช่น จัดหมายตรงจากหน่วยงานส่งถึงสถานประกอบการ แผ่นพับหรือโปสเตอร์ส่งไปที่

โรงแรมต่างๆ เพื่อตีตประกาศให้พนักงานได้รับทราบร่วมกัน การจัดสื่อบุคคลในการจัดอบรม สัมมนาให้กับผู้บริหารและบุคลากรโรงแรมเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อทำให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง อันจะก่อให้เกิดความตระหนักและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมต่อไป

3. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความตระหนักและโรงแรมก็มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูงด้วยกันอยู่แล้ว รวมทั้งความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ ผู้บริหารก็มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมด้วยเช่นกัน ดังนั้นในการรักษาระดับความตระหนักและการมีส่วนร่วมให้ดียิ่งขึ้น ควรมีการสื่อสารผ่านสื่อ ต่างๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยผ่านทางการใช้สื่อแบบผสมผสานได้แก่สื่อมวลชน สื่อ บุคคล สื่อเฉพาะกิจให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สถานการณ์ เพื่อให้เข้าถึงและเจาะจง กลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน รวมทั้งตอกย้ำและเตือนความทรงจำอยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้ พฤติกรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมคงอยู่และยั่งยืนต่อไปได้ด้วยเช่นกัน

สื่อมวลชนควรนำเสนอข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับธุรกิจประเภทการ บริการหรือโรงแรมให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งให้เห็นถึงปัญหาปัญหาและความสำคัญของสิ่งแวดล้อมใน ปัจจุบัน ถ้าทุกคนหรือทุกองค์กรร่วมมือกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ก็จะส่งผลดีต่อตนเอง องค์กรและ ประเทศชาติด้วย เพราะกลุ่มตัวอย่างจะได้รับความรู้ ความเข้าใจจากสื่อมวลชนได้มากเนื่องจาก สื่อมวลชนมีความรวดเร็ว ฉับไวและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดี ส่วนการใช้สื่อบุคคลที่มีความ น่าเชื่อถือและน่ายอมรับ ซึ่งสามารถใช้ในการโน้มน้าวใจได้ดีกว่าสื่อมวลชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ นักวิชาการหรือบุคลากรจากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในการให้ความรู้และ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องกับโรงแรม โดยเฉพาะโรงแรมที่มีมาตรฐาน การบริการที่ไม่สูงนัก ซึ่งมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน้อยกว่าโรงแรมที่มีมาตรฐานการ บริการที่สูง เพื่อที่จะทำให้มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการใช้สื่อเฉพาะกิจในเผยแพร่ความรู้และการรณรงค์การมี ส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากสื่อเฉพาะกิจสามารถให้ข้อมูลข่าวสารได้ชัดเจนและ เจาะจง รวมทั้งเข้าถึงกลุ่มผู้รับสารได้ดี เช่น การใช้แผ่นพับหรือโปสเตอร์ ส่งไปที่โรงแรมต่างๆ เพื่อให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับผู้บริหาร รวมทั้งบุคลากรใน โรงแรม อันจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อไป

4. ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรมเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด โดยที่โรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการสูงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่าโรงแรมที่มีมาตรฐานการบริการที่ต่ำกว่า ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารขาดหรือมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่เพียงพอหรือคลาดเคลื่อนว่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอาจจะส่งผลกระทบต่อ การบริการของโรงแรม ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าภาครัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามา แก้ไขในจุดนี้ โดยการใช้สื่อบุคคลเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องกับผู้บริหารและพนักงาน ของโรงแรม โดยอาจใช้วิธีการฝึกอบรมหรือจัดการสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและ ขั้นตอนการดำเนินการ รวมทั้งควรมีการเพิ่มสื่อเฉพาะกิจเพื่อรณรงค์หรือตอกย้ำให้บุคลากรเห็น ความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้โรงแรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อไป

5. ภาครัฐควรเข้ามาสนับสนุนในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในองค์กรธุรกิจ ประเภทการบริการและการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในธุรกิจนี้ ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสมาคมโรงแรมไทย เป็นต้น โดยการให้ข้อมูลข่าวสารโดย ผ่านสื่อต่างๆ ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว รวมทั้งจัดกิจกรรมที่สามารถสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การให้รางวัล การให้โล่ประกาศเกียรติคุณแก่โรงแรมที่มีส่วนร่วมอย่าง จริงจังในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นโรงแรมขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ โรงแรมที่มีมาตรฐาน การบริการที่สูงหรือต่ำ หรือมีการติดตั้งตราสัญลักษณ์ให้กับโรงแรมที่ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งสื่อมวลชนเองก็ควรจะเผยแพร่ข่าวสารนี้ออกไป เพื่อโน้มน้าวใจให้โรงแรมที่ยังไม่ได้ เข้าร่วมมีความรู้สึกลึกซึ้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและยังทำให้โรงแรมเล็งเห็นถึง จุดดีและจุดเด่นที่โรงแรมจะได้รับจากการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังสามารถสร้างกำลังใจให้กับโรงแรมที่ได้มีส่วนร่วมไปแล้วด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมเท่านั้น ดังนั้น ควรมีการศึกษาในเรื่องของลักษณะทางประชากรของผู้บริหารและกลุ่มพนักงานของโรงแรม รวมทั้งลักษณะนิสัยส่วนบุคคล รูปแบบการดำเนินชีวิตและความคาดหวังในผลของการเกิด พฤติกรรมนั้นๆ ด้วย ว่ามีอิทธิพลโดยตรงต่อโรงแรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด

เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลเพิ่มเติมและสามารถนำไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงการสื่อสารให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ขนาดและระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรมเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้มากที่สุด ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาว่าโรงแรมที่มีขนาดและระดับมาตรฐานการบริการที่แตกต่างกัน มีนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร รวมทั้งศึกษาว่าโรงแรมมีการสื่อสารภายในองค์กร เพื่อก่อให้เกิดการปฏิบัติหรือการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง

3. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ขนาดและระดับมาตรฐานการบริการของโรงแรม ทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร เป็นตัวแปรที่สามารถร่วมกันอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรมได้เพียงร้อยละ 17.20 ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษามีปัจจัยอื่นๆ ใดอีกที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนกวรรณ มณฑิราช. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ กับ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของเยาวชนในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนากการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

กันต์ธร เก่งพล. การควบคุมการใช้พลังงานไฟฟ้าในโรงแรม กรณีศึกษา : โรงแรมขนาดกลางและเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

กรมป่าไม้. รายงานสถิติประจำปี 2540. กองสถิติและงานวิจัย. กรมป่าไม้, 2540.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ชุดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับโรงแรม. กรุงเทพมหานคร, 2539.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. รายงานสถิติประจำปี 2544. กองสถิติและงานวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สถานการณ์ด้านโรงแรมปี 2542. กองสถิติและงานวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544.

เกรียงชัย เหลืองภัทรเชวง. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในระบบจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในโรงงาน กลุ่มมินิแบ (ประเทศไทย). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนากการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

เกรียงศักดิ์ หัสนิธิ. สื่อการท่องเที่ยวยานอวกาศอิเล็กทรอนิกส์. จุลสารการท่องเที่ยว. 4 : 54 (2543).

เกษม จันทรแก้ว. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : อักษรสยามการพิมพ์, 2530.

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, สำนักงาน. ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, 2530.

โครงการวิชาบูรณาการศึกษาศึกษาทั่วไป, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

จารุณี บุญนิพัทธ์. พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสาร กับ ความตระหนัก ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางป้อม จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนการภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

จิราพร จักไพลงศ์. ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาในการบริโภคอาหารที่มีวัตถุเจือปนและเครื่องปรุงรสของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530 .

ชนินทร์ ต่วนชะเอม. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในโครงการ "รักไทยให้ถูกทาง" ของนิสิต นักศึกษา มหาวิทยาลัยรัฐบาลและเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ชลดา ทองสุกนอก. การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ดาเนินท์ กิจนิชี. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการอนุรักษ์พลังงานในโครงการรวมพลัง
หارسองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ
สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2540.

ดุสิตรีสอร์ท, โรงแรม. แนวทางการจัดการเพื่อสิ่งแวดล้อมในธุรกิจโรงแรม. กรุงเทพมหานคร :
2538.

ทองกลด ประพิตรภา. มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : ดี ดี บุ๊คส์ไตร์, 2532.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาการ
พิมพ์, 2527.

ทวีวงศ์ ศรีบุรี. สภาวะแวดล้อมของเรา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานสถิติรายได้ของสินค้าส่งออกของประเทศไทยประจำปี 2542.
กองสถิติและงานวิจัย ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2543.

นิวัติ เรืองพานิช. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : เฉลิมชาญ
การพิมพ์, 2528.

บุญชัย เกิดปัญญาวัฒน์. การศึกษาความเหมาะสมในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกระบวนการ
การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ
มหิดล, 2535.

บุญลือ คชเสนีย์. ความรู้และความตระหนักของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวชายทะเล ศึกษาเฉพาะกรณีเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. วิทยา
นิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหิดล, 2532.

บุษบา ภูสกุล. พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในการรักษา
ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ เขตอำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชา
สัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

เบญจพร วุฒิพันธ์. กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์และประสิทธิผลโครงการรณรงค์ “อ่านฉลากก่อน
ซื้อ” ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา
วิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2540.

ประมะ สตะเวทิน. หลักนิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์, 2540.

ประนอม หลีพันธ์. กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอข่าวสิ่งแวดล้อมต่างประเทศทางสถานี
โทรทัศน์ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการ
สื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร : ไทย
วัฒนาพานิช, 2526.

พวงบุหงา ภูมิพานิช. สื่อมวลชนและการโรงแรม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2539.

พันธวัศ สัมพันธ์พานิช. สภาวะแวดล้อมของเรา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.

พีระนันท์ บุรณะโสภณ. พฤติกรรมกรเปิดรับสาร ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในการใช้
ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2537.

ไพลิน ศศิธนากรแก้ว. การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

รสนันท์ สรรสะอาด. กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

รัชนิดา นิตินาการรักษ์. การเปิดรับสื่อมวลชน ความรู้และการเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ลดาวัลย์ พอใจ. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตอำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

วัลลีพันธ์ สถิตยพุกการ สำอาง หิรัญบุรณะ พยอม ธรรมบุตร. การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.

วิชัย วงศ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรือง, 2523.

วิเชียร เกตุสิงห์. คู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2537.

วิไลลักษณ์ จิตติพลดำรง. การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาเด็กด้อยโอกาส ความตระหนัก ความเชื่อถือและการตัดสินใจของประชาชนในการให้การสนับสนุนองค์การเอกชนที่พัฒนาเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนากการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

วุฒิชัย จำนง. พฤติกรรมการณ์ตัดสินใจ : การพิจารณาข้อบ่งชี้ทางทฤษฎี. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. (เมษายน 2521) : 193.

ศศิวิมล ปานศรี. พฤติกรรมการณ์เปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการณ์ใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนากการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ศุภวิทย์ เปี่ยมพงศ์สานต์. เอกสารการสนธิสัญญาหมายสิ่งแวดล้อม. นนทบุรี : ฝ่ายการพิมพ์ มสธ, 2533.

ศุภวิทย์ เปี่ยมพงศ์สานต์. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศไทย. วารสารประชากรศาสตร์ 2 (มีนาคม 2531) : 1-10.

สมาคมโรงแรมไทย. คู่มือโรงแรมประเทศไทยปี 2543-2544. กรุงเทพมหานคร : เอส พี เอ็น การพิมพ์ จำกัด, 2543.

สนั่น ปัทมะทิน. ศัพท์านุกรมสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2520.

สนิ นัยวินิจ. พฤติกรรมการณ์เปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กับ ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนากการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

สุมาลี พิตรากุล. นิเวศวิทยา. ตำรา-เอกสารวิชาการฉบับที่ 24 ภาคพัฒนาตำรา-เอกสารวิชาการ
หน่วยศึกษานิเทศก์. กรมการฝึกหัดครู, 2532.

สุมาลี ตั้งจิตต์ศิลป์. พฤติกรรมกรเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ กับ ความรู้
ทัศนคติและพฤติกรรมกรมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำของประชาชนในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์พัฒนาการ
ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

สุรพงษ์ ไสยณะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์, 2533.

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา. พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสาร กับ ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมใน
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวแพ จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทบริหารศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2536.

เสถียร เขยประทับ. การสื่อสารกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2528.

เสถียร เขยประทับ. การสื่อสารงานนอกรวม. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2525.

เสถียร เขยประทับ. ศักยภาพของสื่อมวลชนในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร :
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

อลิสรา วีรพัฒนกุล. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการปฏิบัติตามกฎจราจรของผู้
ขับที่รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์พัฒนาการ
ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

อารยา ศุภุทมงคล. พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

อุทัยวรรณ โกศลวัฒน์. พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหนี้เสียในโครงการบำบัดน้ำเสียของผู้บริหารธุรกิจและเจ้าของสถานประกอบการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ภาษาอังกฤษ

Atkin, Charles K. New Model for Mass Communication Research. New York : The Free Press, 1973.

Ball-Rokeach, S.J. and DeFleur. Theories of Mass Communication. New York : David McKay Company, 1975.

Bettinghaus, Ervin P. Persuasive Communication. New York : Holt, Richard and Winsion, 1968.

Bickhard H. Mark. Cognition, Convention and Communication. New York : Praeger Publisher, 1980.

Bloom, Benjamin S., Thomas J. and Madaus George F. Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York : McGraw-Hill Book Company, 1971.

Blummer, Herbert. Symbolic Interactionalism Perspective and Method. Englewood Cliffs,NJ : Prentice-Hall, 1969.

Breckler, S.W. Attitude Structure and Function. Hillsdale, NJ : L. Erlbaum Association, 1986.

Defleur, Melvin L. Theories of Mass Communication. New York : David Mckay, 1966.

Defleur, Melvin L. Theories of Mass Communication. New York : David Mckay, 1970.

Eysenck, H.J. and Arnold, W. Encyclopedia of Psychology. London : Search Press, 1972.

Friedson, Eliot. Communication Research and the Concept of the Mass. In American Sociologist Review 18 (1950).

Gerbner, George. Communication in the Twenty-First Century. New York : John Wiley and Sons, 1956.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.

Harrington, Jon. Organization Structure and Information Technology. (n.p.) : 1991.

Katz, Elihu and Lazarsfeld, Paul F. Personal Influence : The Part Played by People in the Flow of Communication. New York : The Free Press, 1955.

Klapper, Joseph T. The Effects of Mass Communication. New York : The Free Press, 1960.

Krejcie, Robert V and Morgan, Daryle W. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. W. Scott Gehmaned. 30 : 3 (Autumn, 1970).

Lazarsfeld, P.F. and Menzel, H. Mass Media and Personal Influence. In Wilbur Schramm (ed.) The Science of Human Communication. New York : Basic Books, 1968.

Likert, Rensis. New Patterns of Management. New York : McGraw – Hill Book Company, 1961.

McCombs, M.E. and Becker, L.B. Using Mass Communication Theory. Englewood Cliffs : NJ Princtice Hall, 1979.

Meredith, Patrick. Learning, Remembering and Knowing. London : The English Universities Press, 1966.

Merill, C.J., and Lowenstein L.R. Media Message and Men : New Perspective in Communication. New York : David Mckay, 1971.

Ottman, Jacquelyn A. Challenges and Opportunities for the New Marketing Age. Illinois : NTC Business Books, 1994.

Reiley and Flowerman. Group Relations as a Variable in Communications Research. Sociology Review 16 (1951).

Rogers, E.M. and Shoemaker, F.F. Communication of Innovation. New York : The Free Press, 1971.

Rogers, E.M. and Svenning Lynne. Modernization among Peasants : The Impact of Communication. New York : Holt Rinehart and Winston, 1969.

Rogers, Everett M. Communication of Innovations : A Cross-Cultural Approach. New York : The Free Press, 1971.

Rogers, Everett M. Communication Strategies for Family Planning. New York : The Free Press, 1973.

Rogers, Everett M. Diffusion of Innovations. New York : The Free Press, 1983.

Rogers, Everett M. Traditional Midwives as Family Planning Communication in Asia.
Honolulu : The East West Communication Institute, 1978.

Runes, Dagobert D. Dictionary of Philosophy. New Jersey : Littlefield, Adams & Co., 1971.

Samuel, L. Becker. Discovering Mass Communication. Illinois : Scott Foresman and Company Glenview, 1972.

Schramm, Wilbur. Men, Messages and Media : A Look at Mass Communication.
New York : Harper and Row Publisher, 1973.

Simon, Herbert A. Administrative Behavior. New York : The Macmillan Company, 1960.

Wolman, Benjamin B. Dictionary of Behavioral Science. London : Educational Publishing Inc., 1973.

Wright, Charles R. Mass Communication : A Sociological Perspective. New York :
Random House, 1927.

Zimbardo, Philip G. and Leippe. The Psychology of Attitude Change and Social Influence. New York : 1991.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการศึกษาและการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น ดังนั้น จึงขอความกรุณาในการตอบแบบสอบถามตามความรู้สึก ความคิดเห็นและสิ่งที่ท่านกระทำตามสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริง (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ

1. ชาย
 2. หญิง

2. อายุ

1. 20 – 30 ปี
 2. 31 – 40 ปี
 3. 41 – 50 ปี
 4. 51 – 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

- 1. อนุปริญญาหรือต่ำกว่า
- 2. ปริญญาตรี
- 3. ปริญญาโท
- 4. สูงกว่าปริญญาโท
- 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ปัจจุบันมีตำแหน่งใด

- 1. ผู้จัดการฝ่ายช่าง
- 2. ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม
- 3. ผู้จัดการแผนกต้อนรับส่วนหน้า
- 4. ผู้จัดการแผนกแม่บ้าน

5. อายุการทำงาน

- 1. ต่ำกว่า 5 ปี
- 2. 5-10 ปี
- 3. 11-15 ปี
- 4. มากกว่า 15 ปี

6. ขนาดของโรงแรม

- 1. ต่ำกว่า 200 ห้อง
- 2. 200-400 ห้อง
- 3. มากกว่า 400 ห้อง

7. โรงแรมของท่านเป็นโรงแรมที่มีระดับมาตรฐานการบริการอยู่ในระดับใด

1. ระดับ 1 ดาว
2. ระดับ 2 ดาว
3. ระดับ 3 ดาว
4. ระดับ 4 ดาว
5. ระดับ 5 ดาว

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1. ท่านดูโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบ่อยครั้งเพียงใด

1. บ่อยมากหรือเป็นประจำ (เดือนละ 8-10 ครั้ง)
2. บ่อย (เดือนละ 5-7 ครั้ง)
3. ปานกลาง (เดือนละ 2-4 ครั้ง)
4. น้อย (เดือนละครั้ง)
5. น้อยมาก (น้อยกว่าเดือนละครั้งหรือน้อยกว่านั้น)
6. ไม่เคยฟัง

2. ท่านฟังวิทยุเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบ่อยครั้งเพียงใด

1. บ่อยมากหรือเป็นประจำ (สัปดาห์ละ 6-7 ครั้ง)
2. บ่อย (สัปดาห์ละ 4 - 5 ครั้ง)
3. ปานกลาง (สัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง)
4. น้อย (สัปดาห์ละครั้ง)
5. น้อยมาก (น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้งหรือน้อยกว่านั้น)
6. ไม่เคยฟัง

3. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบ่อยครั้งเพียงใด

- 1. บ่อยมากหรือเป็นประจำ (สัปดาห์ละ 6-7 ครั้ง)
- 2. บ่อย (สัปดาห์ละ 4 - 5 ครั้ง)
- 3. ปานกลาง (สัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง)
- 4. น้อย (สัปดาห์ละครั้ง)
- 5. น้อยมาก (น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้งหรือน้อยกว่านั้น)
- 6. ไม่เคยอ่าน

4. ท่านอ่านนิตยสารหรือวารสารเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบ่อยครั้งเพียงใด

- 1. บ่อยมากหรือเป็นประจำ (สัปดาห์ละครั้ง)
- 2. บ่อย (2 สัปดาห์ต่อครั้ง)
- 3. ปานกลาง (3 สัปดาห์ต่อครั้ง)
- 4. น้อย (4 สัปดาห์ต่อครั้ง)
- 5. น้อยมาก (น้อยกว่า 4 สัปดาห์ต่อครั้งหรือน้อยกว่านั้น)
- 6. ไม่เคยอ่าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. โดยปกติท่านได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากการพบปะพูดคุยกับบุคคลต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด

บุคคล	สัปดาห์ ละ 6-7 ครั้ง	สัปดาห์ ละ 4-5 ครั้ง	สัปดาห์ ละ 2-3 ครั้ง	สัปดาห์ ละ ครั้ง	น้อยกว่า สัปดาห์ ละครั้งหรือ น้อยกว่านั้น	ไม่เคย เลย
1.บุคคลที่ประกอบธุรกิจการ โรงแรม						
2.เพื่อนร่วมงานและพนักงาน ในโรงแรม						
3.เพื่อน						
4.ผู้สัมมนาและผู้เข้าร่วม สัมมนา						
5.ญาติ และบุคคลในครอบครัว						
6.อื่น ๆ โปรดระบุ.....						

ตอนที่ 3 ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1. ข้อใดไม่ใช่ผลประโยชน์ที่โรงแรมจะได้รับจากการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 1. ช่วยลดค่าใช้จ่ายของโรงแรม
 2. ช่วยสร้างภาพลักษณ์ของโรงแรมให้ดีขึ้น
 3. ช่วยลดภาระหน้าที่การทำงานของพนักงาน
 4. ช่วยลดการบริโภคผลิตภัณฑ์ของโรงแรม

2. ข้อใดเป็นการปฏิบัติที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ
 1. โรงแรมใช้แก๊สหุงต้มในการปรุงอาหาร
 2. โรงแรมใช้น้ำมันเตาในการรีดผ้า
 3. โรงแรมใช้น้ำมันปลอดสารตะกั่วกับยานพาหนะ
 4. โรงแรมใช้น้ำยาซักแห้งในการทำความสะดวกพื้นผิวอาคาร

3. สารชนิดใดที่พบในโรงแรมเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
 1. สารอินทรีย์จากอาหารที่เน่าเสียแล้ว
 2. สารคลอรีนในสระว่ายน้ำ
 3. สารฟอรัมาลินในน้ำยาล้างจาน
 4. สาร CFC ในเครื่องระบายอากาศ

4. วิธีการใดที่จะช่วยให้โรงแรมสามารถประหยัดการใช้น้ำได้มากที่สุดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการ
 1. การนำน้ำที่ใช้แล้วมาใช้อีก
 2. การติดตั้งเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ
 3. การจำกัดการใช้น้ำของพนักงาน
 4. การควบคุมเวลาการเปิด-ปิดระบบการไหลของน้ำภายในสำนักงาน

5. โรงแรมควรหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ประเภทใด
- 1. การใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ได้เพียงครั้งเดียว
 - 2. การใช้ผลิตภัณฑ์ที่นำกลับมาใช้อีกได้
 - 3. การใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ
 - 4. การใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ
6. ข้อใดคือการใช้ที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม โรงแรมควรหลีกเลี่ยง
- 1. การใช้โคมไฟในการตกแต่งสถานที่
 - 2. การใช้ถ้วยกระเบื้องหรือถ้วยแก้วแทนถ้วยกระดาษ
 - 3. การใช้ผ้าเช็ดมือ ผ้าเช็ดปากแทนกระดาษเช็ดมือ กระดาษเช็ดปาก
 - 4. การใช้หลอดไฟฟลูออโรเรสเซนต์ในการให้แสงสว่าง
7. ข้อใดคือสิ่งที่โรงแรมพึงปฏิบัติเพื่อช่วยประหยัดพลังงาน
- 1. การเปิดสวิตช์ไฟฟ้าและเครื่องปรับอากาศตลอดเวลา
 - 2. การจำกัดบริเวณการใช้ห้องพักโดยเปิดเพียงบางชั้นในกรณีธุรกิจชบเซา
 - 3. การตั้งอุณหภูมิของเครื่องปรับอากาศในระดับสูง
 - 4. การใช้โคมไฟชนิดไม่ไปรุ่งแสง
8. ข้อใดคือการจัดการของเสียที่ไม่ถูกต้องของโรงแรม
- 1. โรงแรมจัดการของเสียโดยการเผา
 - 2. โรงแรมทิ้งขยะเปียกและแห้งรวมกัน
 - 3. โรงแรมมีการแยกของเสียเพื่อประโยชน์ต่อการนำกลับมาใช้ใหม่
 - 4. โรงแรมจัดการของเสียโดยการฝังกลบ

9. ข้อใดคือวัสดุสิ่งของที่โรงแรมควรนำกลับมาใช้ใหม่มากที่สุด

- 1. กระดาษ
- 2. พลาสติก
- 3. อาหาร
- 4. แก้ว

10. ข้อใดเป็นวิธีการจัดการเพื่อรักษาคุณภาพน้ำที่ไม่ถูกต้อง

- 1. โรงแรมติดตั้งถังดักไขมันในบริเวณที่มีการซักล้าง
- 2. โรงแรมตรวจสอบการรั่วไหลของทางระบายน้ำเสียอย่างสม่ำเสมอ
- 3. โรงแรมควบคุมเวลาเปิด-ปิดของเครื่องบำบัดน้ำเสีย
- 4. โรงแรมติดตั้งตะแกรงหรือถังเพื่อดักตะกอนในน้ำเสีย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องแสดงความคิดเห็น ในเรื่องต่อไปนี้

ท่านมีความคิดเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1. ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม โรงแรมควรร่วมกันรับผิดชอบ พร้อมกับภาครัฐและเอกชน					
2. โรงแรมไม่มีความจำเป็นต้องจัดทำนโยบายเกี่ยวกับ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
3. การดำเนินกิจกรรมของโรงแรมไม่ได้ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมหรือไม่ได้มีการใช้พลังงานอย่างสิ้นเปลือง					
4. โรงแรมไม่จำเป็นต้องมีการแยกของเสียเพื่อประโยชน์ ต่อการใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่และลดปริมาณของ เสีย					
5. โรงแรมไม่มีความจำเป็นต้องติดตั้งระบบบำบัดน้ำ เสียเพราะทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย					
6. โรงแรมไม่ต้องการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อ เฉพาะกิจ					
7. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากโรงแรมถือว่าเป็น เรื่องปกติเช่นเดียวกับปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้นใน ประเทศไทย					
8. โรงแรมควรมีบอร์ดข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อ แสดงต่อบุคลากรหรือผู้ใช้บริการ					
9. โรงแรมมีความจำเป็นต้องเชิญชวนผู้ใช้บริการให้ ช่วยกันประหยัดพลังงานและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
10. ในปัจจุบันโรงแรมมีความจำเป็นต้องเข้าร่วมโครงการ หรือกิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					

ตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นว่าโรงแรมท่านได้กระทำหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นมากน้อยเพียงใด

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	ไม่ได้ทำ
การจัดการใช้พลังงานและน้ำ						
1. โรงแรมมีการวางแผนการใช้พลังงาน น้ำหรือทรัพยากรอื่นๆให้สอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาต่างๆ ของฤดูท่องเที่ยวและอัตราการเข้าพัก						
2. โรงแรมจำกัดบริเวณการใช้ห้องพักโดยเปิดเพียงบางชั้นเพื่อลดปริมาณการใช้พลังงานในกรณีธุรกิจชบเซา						
3. โรงแรมปรับอุณหภูมิ การตั้งเวลา ระดับแสงสว่าง ฯลฯ ในระดับที่เหมาะสมโดยใช้พลังงานน้อยที่สุด						
4. โรงแรมมีการติดตั้งอุปกรณ์ประหยัดน้ำ, ฝักบัวและสุขภัณฑ์อื่นๆ						
5. โรงแรมได้จัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์หรือส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการ/ผู้มาพักช่วยกันประหยัดพลังงานและน้ำ เช่น การปิดเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องปรับอากาศหรืออุปกรณ์อื่นๆ เมื่อไม่ใช้งาน						
การจัดการของเสีย						
1. น้ำเสียของโรงแรมถูกบำบัดก่อนถ่ายลงท่อสาธารณะ						
2. โรงแรมได้แยกของเสียเพื่อประโยชน์ต่อการใช้น้ำนำกลับมาใช้ใหม่และลดปริมาณของเสีย						
3. โรงแรมมีการงด ลด และหลีกเลี่ยงปริมาณของเสียจากการตกแต่งสถานที่ เช่น โฟม						
4. โรงแรมมีการลดปริมาณการใช้กระดาษและพลาสติก						
5. โรงแรมมีการแยกประเภทของขยะเปียกและแห้ง						

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	ไม่ได้ทำ
การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์						
1. โรงแรมเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสามารถใช้งานได้นานและซ่อมแซมได้เมื่อมีการชำรุดเพื่อประหยัดทรัพยากรและค่าใช้จ่าย						
2. โรงแรมหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ได้เพียงครั้งเดียว เช่น แก้วกระดาษ กระดาษเช็ดปาก เป็นต้น						
3. โรงแรมเลือกใช้อุปกรณ์หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ช่วยประหยัดพลังงาน เช่น ตู้เย็นที่มีฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5						
4. โรงแรมเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการรีไซเคิลและผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำมารีไซเคิลได้						
5. โรงแรมเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่หาได้ในท้องถิ่นเพื่อการประหยัดพลังงานในการขนส่ง						

ขอขอบพระคุณในการตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ทม 0310/

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

28 สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้จัดการฝ่ายบุคคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 4 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนารีกันต์ พรหมนุก นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาค
วิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนิน การวิจัยเพื่อจัดทำ
วิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมของโรงแรม” โดยมี รศ.พัชนี เที่ยจรรยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการดำเนินการวิจัยนิตินี้จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์โดยใช้วิธี
วิจัยแบบสำรวจ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้เรื่องการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม
ข้อมูลที่ต้องการขอความกรุณาจากผู้บริหารระดับกลางของโรงแรมเป็นผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ผู้จัดการฝ่าย
ช่าง ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จัดการแผนกต้อนรับส่วนหน้าและผู้จัดการแผนกแม่บ้าน รวมทั้งหมด 4
ท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการกรอกแบบสอบถามและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ)

หัวหน้าภาควิชาการประชาสัมพันธ์

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

โทร.218-2130

ที่ ทม 0310/

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนารีกันต์ พรหมนุก นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาค
วิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์
ในหัวข้อ “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของโรงแรม” โดยมี รศ.พัชณี เขยจรรยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการดำเนินการวิจัยนิตินี้จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์โดยใช้วิธี
วิจัยแบบสำรวจ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้เรื่องการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการกรอกแบบสอบถามและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ)

หัวหน้าภาควิชาการประชาสัมพันธ์

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

โทร.218-2130

ที่ ทม 0310/

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้จัดการแผนกต้อนรับส่วนหน้า

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนารีกันต์ พรหมนิก นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาค
วิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์
ในหัวข้อ “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของโรงแรม” โดยมี รศ.พัชณี เขยจรรยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการดำเนินการวิจัยนิตินี้จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์โดยใช้วิธี
วิจัยแบบสำรวจ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้เรื่องการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการกรอกแบบสอบถามและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ)

หัวหน้าภาควิชาการประชาสัมพันธ์

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

โทร.218-2130

ที่ ทม 0310/

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้จัดการแผนกแม่บ้าน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนารีกันต์ พรหมนุก นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาค
วิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์
ในหัวข้อ “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของโรงแรม” โดยมี รศ.พัชนี เขยจรรยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการดำเนินการวิจัยนิตินี้จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์โดยใช้วิธี
วิจัยแบบสำรวจ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้เรื่องการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการกรอกแบบสอบถามและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ)

หัวหน้าภาควิชาการประชาสัมพันธ์

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

โทร.218-2130

ที่ ทม 0310/

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

23 สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้จัดการฝ่ายช่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวนารีกันต์ พรหมนุก นิสิตปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาค
วิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์
ในหัวข้อ “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ของโรงแรม” โดยมี รศ.พัชณี เขยจรรยา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการดำเนินการวิจัยนิตินี้จำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์โดยใช้วิธี
วิจัยแบบสำรวจ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้เรื่องการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงแรม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการกรอกแบบสอบถามและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ)

หัวหน้าภาควิชาการประชาสัมพันธ์

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

โทร.218-2130

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โรงแรมและประเภทของโรงแรม

ธุรกิจโรงแรม

โลกของเราทุกวันนี้แคบลงไปทุกที เนื่องจากการติดต่อสื่อสารสะดวกและกระทำได้รวดเร็วขึ้น การเดินทางก็สะดวกและมีหลายวิธี คือ ทั้งทางรถ เรือ รถไฟและเครื่องบิน ซึ่งขนส่งผู้คนที่เดินทางไปมาระหว่างประเทศทั่วโลก ไม่ว่าจะไปด้วยเรื่องส่วนตัวหรือธุรกิจ ในกรณีของประเทศไทย มีผู้กล่าวกันว่าเกือบทุกเที่ยวบินที่ออกจากสนามบินดอนเมือง จะต้องเป็นผู้โดยสารคนไทยรวมอยู่ด้วยเสมอ

ผู้คนที่เดินทางไปมาๆ เหล่านี้ล้วนแต่ต้องใช้บริการด้านอาหาร ที่พักและบริการที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ด้วยกันทั้งนั้น

ผู้ประกอบการด้านที่พักและอาหารจะศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาใหม่ๆ ในวงการเพื่อให้บริการของตนมีมาตรฐานสูง มีประสิทธิภาพและราคาไม่แพง หลักที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ต้องทำให้โรงแรมและร้านอาหารของตนสะดวกสบาย น่าเข้า น่าอยู่ โดยรักษาธรรมเนียมปฏิบัติของโรงแรมที่สืบทอดมานาน

ในระยะ 10-20 ปีที่ผ่านมา ธุรกิจโรงแรมและห้องอาหารมีอัตราการเติบโตสูงมากและขยายอย่างรวดเร็วไม่ใช่เฉพาะประเทศไทย แต่เป็นปรากฏการณ์ทั่วโลก ทำให้มีความต้องการคนทำงานที่ได้รับการอบรมและผ่านงานมาจำนวนมากและสม่ำเสมอ คนที่มีลักษณะเหมาะสมกับงานโรงแรมจึงมีโอกาสมหาศาลในด้านงาน ในประเทศอังกฤษประเทศเดียว มีคนทำงานในกิจการโรงแรมและร้านอาหารในปัจจุบันรวมกันแล้วเกินกว่า 1 ล้านคนทีเดียว ในเมืองไทยเองเชื่อว่าผู้ที่ทำงานด้านโรงแรมคงมีจำนวนหลายแสนคนเหมือนกัน ดังนั้นการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรมจึงได้กลายเป็นสินค้าสำคัญที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยในอันดับต้นๆไปแล้ว

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายไว้ว่า โรงแรม ที่พักคนเดินทาง สถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว

หนังสือ “ The Encyclopedia Americana International Edition” ได้อธิบายความหมายของโรงแรมไว้ดังนี้ โรงแรม (Hotel) เป็นอาคารขนาดใหญ่ ที่จัดไว้ให้บริการสำหรับประชาชนเข้าพักอาศัย โดยผู้เช่าหรือลูกค้าต้องเสียค่าเช่าหรือค่าบริการและโดยปกติทั่วไปโรงแรมจะจัดเตรียมอาหาร เครื่องดื่มและเจ้าหน้าที่ไว้คอยบริการอย่างทั่วถึง โรงแรมส่วนใหญ่จะเสนอบริการที่ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ และประทับใจ เช่น ห้องประชุมในโอกาสต่างๆ ห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ ร้านจำหน่ายสินค้าานาชนิด ห้องรับแขกที่กว้างขวาง โถงและมุขชายกาแฟ บาร์ที่มีบริการเครื่องดื่มและภัตตาคารต่างๆ

อุตสาหกรรมโรงแรม การแบ่งชนิดและการจัดประเภทของโรงแรม

Hotel Industry-Types and Classifications

ดังนั้นคำว่า “อุตสาหกรรมโรงแรม” อาจพอสรุปได้ว่า การดำเนินธุรกิจแบบที่มีสถานประกอบการ จัดตั้งเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทางหรือ บุคคลที่หาที่อยู่หรือที่พัก มีบริการอาหาร เครื่องดื่มไว้บริการคนเดินทางอย่างมีแบบแผน มีมาตรการการควบคุมตามขอบข่ายของการบริการนั้นๆ ด้วยเหตุนี้อุตสาหกรรมโรงแรมจึงแตกต่างไปจากอุตสาหกรรมอื่นที่มีผลผลิตเป็นสินค้ารูปวัตถุ แต่โรงแรมเป็นเครื่องมือการผลิตที่มุ่งขายบริการให้ได้กำไรให้คุ้มกับการบริหารงานและทุนที่ลงไป ผลผลิตของอุตสาหกรรมโรงแรมในทางเศรษฐศาสตร์เป็นหน่วยผลิตเชิงซ้อน (Complex Productive Unit) ซึ่งต้องบริการงานด้านต่างๆมากมาย เช่น การให้เช่าห้องพัก การใช้ห้องโถง ห้องรับแขก สระว่ายน้ำ สวนดอกไม้ ห้องจัดเลี้ยง ห้องประชุมฯลฯ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในเรื่องการจัดแบ่งงาน (Function) ของโรงแรมตามความสามารถและความถนัดตามส่วนบุคคล ในระหว่างลูกค้าและคนงานของโรงแรม ความซับซ้อนของโรงแรมทำให้มีการประสานงานโดยตรง (Direct Collaboration) ระหว่างบริการต่างๆทุกชนิด

วิธีการจัดระดับโรงแรมที่นิยมอันเป็นแนวทางอย่างกว้างๆ พิจารณาจากสิ่งเหล่านี้

ราคา คือ ราคาค่าเช่าห้องต่อหนึ่งคืน เพื่อเป็นแนวทางให้แขกมองเห็นภาพอย่างกว้างๆ ตามกำลังเงินที่จะต้องใช้จ่าย

สถานที่ตั้ง อาจจะใช้เป็นพื้นฐานการจัดระดับตามเขตอันเป็นสถานที่ตั้งโรงแรม เช่น อยู่ใจกลางเมือง ชานเมืองรอบนอก หรือชายทะเล เป็นต้น

ขนาดโรงแรม ขนาดของโรงแรมเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางให้แขกทราบว่าจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าโรงแรมขนาดเล็ก แต่แขกบางกลุ่มอาจชอบโรงแรมขนาดเล็ก เนื่องจากจะได้รับการบริการและบรรยากาศที่อบอุ่นกว่าโรงแรมใหญ่ๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการแขกเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการเลือกใช้บริการของแขก โรงแรมจึงจำเป็นต้องให้แขกได้รับทราบสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่มีบริการในโรงแรม เช่น สระว่ายน้ำ สนามเทนนิส ห้องอาหารต่างๆ บาร์ ห้องประชุมขนาดต่างๆ เป็นต้น

มาตรฐาน มาตรฐานของการบริการนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและบ่งชี้ระดับได้ค่อนข้างยาก ไม่เหมือนกับระดับราคา ขนาดโรงแรม หรือสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งบ่งบอกได้โดยง่ายและชัดเจน คุณภาพของการบริการที่แขกได้รับ อาหารที่เสิร์ฟ การต้อนรับ เป็นเครื่องตัดสินว่ามีมาตรฐานเพียงไร โรงแรมที่เรียกว่ามีมาตรฐานการบริการสูงในประเทศหนึ่ง อาจจะมีการเทียบเท่าโรงแรมที่มีมาตรฐานปานกลางของอีกประเทศหนึ่งก็ได้ ฉะนั้นมาตรฐานของการบริการของโรงแรมต่างๆจึงนิยมเปรียบเทียบกันในประเทศนั้นๆ

กลุ่มเป้าหมายในเชิงการตลาด โรงแรมสมัยใหม่จะต้องหาทางกำหนดกลุ่มเป้าหมายในเชิงการตลาด (Target Markets) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือจะต้องกำหนดว่าจะขายให้แก่แขกประเภทใดหรือมาจากที่ไหน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการวิจัยตลอดจนใช้เครื่องมือและกลยุทธ์ทางการตลาดเข้ามาช่วยเสียก่อน แล้วจึงพยายามเจาะกลุ่มเป้าหมายนั้น

การแบ่งแยกประเภทของโรงแรมตามกลุ่มเป้าหมายในเชิงการตลาด จะสามารถแบ่งอย่างกว้างๆได้ดังนี้

1. โรงแรมประเภทธุรกิจ (Commercial Hotels)

โรงแรมประเภทธุรกิจโดยทั่วไปจะตั้งอยู่ในตัวเมืองหรือเขตที่มีร้านค้า/บริษัทธุรกิจตั้งอยู่หนาแน่น ซึ่งเป็นบริเวณที่สะดวกต่อการติดต่อกิจการของแขกซึ่งคือนักธุรกิจ โรงแรมประเภทนี้มีจำนวนโรงแรมมากกว่าประเภทอื่นๆ และมุ่งขายห้องพักแก่นักธุรกิจเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยว

เที่ยวที่มาเป็นกรุป นักท่องเที่ยวทั่วไป และกลุ่มประชาสัมมนาที่ชอบโรงแรมประเภทนี้ด้วยเหมือนกัน ในสมัยก่อนโรงแรมธุรกิจประเภทนี้ ถือเป็นโรงแรมประเภทพักรั่วคราว หรือ Transient hotels เพราะระยะเวลาพักของแขก (Length of guest stays) สั้นกว่าในโรงแรมประเภทอื่น

ในโรงแรมประเภทธุรกิจ บริการสำหรับแขกส่วนใหญ่จะมีหนังสือพิมพ์ให้ฟรี เสริฟกาแฟตอนเช้า โทรศัพท์ โทรทัศน์ระบบเคเบิลทีวี วิทยุ บริการให้เช่ารถ บริการรับ-ส่งที่สนามบิน คอฟฟี่ช็อป ห้องอาหารกึ่งทางการ และค็อกเทลแลนจ์ นอกจากนี้ส่วนใหญ่จะมีห้องประชุม ห้องพักรั่วแบบชุด และบริการจัดเลี้ยง บางโรงแรมอาจมีศูนย์สุขภาพ ห้องอาบน้ำแบบเซาน่า

2. โรงแรมประจำท่าอากาศยาน (Airport Hotels)

ตั้งอยู่ใกล้กับท่าอากาศยาน โดยเฉพาะท่าอากาศยานนานาชาติ ลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นนักธุรกิจ ผู้โดยสารเครื่องบินที่จำเป็นต้องพักค้างคืนเนื่องจากเที่ยวบินได้รับการยกเลิกหรือเครื่องบินมีปัญหาติดขัดต้องเลื่อนกำหนดออกหรือจำเป็นต้องพักรอเพื่อต่อเที่ยวบินอื่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่สายการบินต่างๆ โรงแรมประเภทนี้จะมีรถบริการระหว่างสนามบินกับโรงแรม และส่วนใหญ่จะมีห้องประชุมเพื่อบริการแก่แขกที่เดินทางมาประชุม แต่ไม่ต้องการเสียเวลาในการเดินทางเข้าเมือง ซึ่งจะประหยัดทั้งค่าใช้จ่ายและเวลา

3. โรงแรมประเภทห้องชุด (Suite Hotels)

นับว่าเป็นโรงแรมประเภทที่เพิ่งได้รับการพัฒนาขึ้นมาล่าสุดและกำลังได้รับความนิยมอย่างมาก โรงแรมประเภทนี้จะมีห้องพักเป็นห้องชุดล้วนๆคือ จะมีห้องรับแขกแยกออกจากห้องนอน บางแห่งก็จะมีห้องครัวเล็กๆให้ โดยมีตู้เย็นและเครื่องต้มต่างๆจัดให้พร้อมอยู่ในห้องพักนั่นเอง การที่ให้เนื้อที่ไว้สอยสำหรับภายในห้องพักแขกมากขึ้น ทำให้มีเนื้อที่สาธารณะภายในโรงแรมน้อยลงกว่าปกติ

โรงแรมประเภทนี้ได้รับความนิยมจากแขกหลายกลุ่ม กลุ่มหนึ่งคือพวกที่กำลังเปลี่ยนที่อยู่ซึ่งใช้โรงแรมเป็นที่พักรั่วคราว ส่วนกลุ่มคนที่ต้องเดินทางบ่อยๆก็ชอบโรงแรมประเภทนี้เพราะให้ความรู้สึกเหมือนอยู่บ้าน พวกที่มาพักผ่อนก็ชอบเพราะเห็นว่ามีความเป็นส่วนตัวและก็สะดวกดี ส่วนคนที่ทำงานที่เป็นนักบัญชี ทนายความหรือนักบริหารก็ชอบโรงแรมประเภทนี้ตรงที่มีห้องรับแขกอยู่ใกล้ห้องนอน ซึ่งเขาจะใช้เป็นที่ทำงานหรือรับแขกก็ได้ บางโรงแรมถึงกับให้บริการด้านอาหารเช้าหรือเครื่องดื่มฟรีในการเลี้ยงรับรองแขกด้วย ซึ่งการที่ได้มีโอกาสพบปะผู้คนบ้างก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแขกที่พักรั่วอยู่นานๆ

4. โรงแรมประเภทพักรักษา (Residential Hotels)

ได้แก่โรงแรมประเภทที่ให้เช่าพักช่วงยาวแก่แขกที่ส่วนใหญ่มาพักคนเดียว โดยมีบริการต่างๆที่ค่อนข้างจำกัดกว่าโรงแรมทั่วไป โรงแรมประเภทนี้ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ในระยะหลังนี้ได้รับความนิยมลดลง เนื่องจากมีที่พักประเภทคอนโดมิเนียมและโรงแรมแบบห้องชุดเข้ามาแทนที่

ห้องพักของโรงแรมนี้จะมีลักษณะใกล้เคียงกับโรงแรมประเภท Suite hotels มากทีเดียว ในทางปฏิบัติโรงแรมประเภทนี้ก็ยินดีรับแขกที่พักรักษาด้วยเช่นกัน

5. โรงแรมเพื่อการพักผ่อน (Resort Hotels)

บุคคลที่ต้องการไปพักผ่อน หรือใช้เวลาช่วงวันหยุดพักผ่อนประจำปี จะเลือกไปพักยังโรงแรมประเภท Resort hotels ซึ่งจะอยู่ใกล้ภูเขา บนเกาะใดเกาะหนึ่ง หรือเป็นทำเลซึ่งอยู่ห่างไกลจากชุมชน และมีทิวทัศน์สวยงาม บริการต่างๆของโรงแรมจะเน้นกิจกรรมด้านบันเทิงมากเป็นพิเศษ เช่น จัดให้มีการเต้นรำ เล่นกอล์ฟ เทนนิส ขี่ม้า เดินป่า สกีและการว่ายน้ำ โดยเน้นให้มีบรรยากาศแบบสบายๆและให้แขกเกิดติดใจกับกิจกรรมที่สนุกสนานต่างๆเพื่อจะได้กลับมาพักอีก รวมถึงแนะนำคนอื่นให้มาพักด้วยแบบ “ปากต่อปาก” โรงแรมประเภทนี้มักจะจ้างเจ้าหน้าที่ตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายสังคม (Social Director) ไว้หลายคนเพื่อคอยวางแผนจัดและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกิจกรรมพิเศษต่างๆ

6. โรงแรมประเภทให้ที่พักกับอาหารเช้า (Bed and Breakfast Hotels)

บางที่เรียกย่อๆว่า B & B ประเภทนี้ได้แก่ บ้านหรืออาคารขนาดเล็กที่มีไม่กี่ห้องนำมาดัดแปลงเป็นที่พักค้างคืนของผู้เดินทาง เจ้าของสถานที่จะพักอยู่ในโรงแรมนั่นเองและเป็นผู้จัดการด้านอาหารเช้าให้แก่แขกด้วยตนเอง บริการอาหารมื้ออื่นส่วนมากจะไม่ค่อยมีบริการให้ด้วยบริการแบบง่ายๆเช่นนี้ ราคาห้องพักจึงค่อนข้างจะย่อมเยากว่าโรงแรมทั่วไปแขกส่วนหนึ่งก็จะชอบเพราะว่ามีความเป็นกันเองดี

7. โรงแรมประเภทแบ่งเวลาและประเภทคอนโดมิเนียม (Time-share and Communication Hotels)

โรงแรมประเภทที่กำลังขยายตัวได้แก่โรงแรมแบบแบ่งเวลา (Time-share hotels) ซึ่งมีลักษณะเป็นการซื้อความเป็นเจ้าของห้องพักเป็นระยะเวลาหนึ่ง (Purchase the ownership of accommodations for a specific period of time) ซึ่งปกติจะเป็น 1 หรือ 2 สัปดาห์ต่อปี ในช่วง

เวลาดังกล่าว คนที่เป็นเจ้าของจะมีสิทธิ์ครอบครองห้องพักของตน ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นห้องพักในคอนโดมิเนียม เจ้าของห้องพักอาจนำห้องพักของตนไปให้เช่าก็ได้โดยผ่านบริษัทที่บริหารโรงแรมนั้นอยู่ โดยที่วิธีบริการต่างๆ ก็เหมือนโรงแรมทั่วไปนั่นเอง ทำให้แขกไม่ทราบว่าที่ตนมาพักอยู่นั้นเป็นโรงแรมประเภท Time-share โรงแรมประเภทนี้จะเป็นที่นิยมมากเป็นพิเศษในกรณีที่ตั้งอยู่ในห้องที่ห่างไกล ซึ่งเจ้าของห้องพักจะไปพักเพียงปีละ 2-3 สัปดาห์เท่านั้นเอง จึงคุ้มกว่าที่จะซื้อไว้เป็นเจ้าของคนเดียว

โรงแรมแบบคอนโดมิเนียมก็คล้ายคลึงกับประเภทแบ่งเวลา จะต่างกันก็ตรงความเป็นเจ้าของห้อง คือแบบคอนโดมิเนียมแต่ละห้องจะมีเจ้าของคนเดียว ในขณะที่แบบแบ่งเวลาจะมีเจ้าของหลายคน ในกรณีของคอนโดมิเนียมเจ้าของห้องจะบอกผู้บริหารอาคารว่าตนเองจะมาพักวันไหนบ้าง และวันที่เหลือออกนั้นก็ให้เช่าแก่บุคคลอื่น

เจ้าของห้องพักโรงแรมทั้ง 2 ประเภท จะมีรายได้เป็นค่าเช่าจากการให้เช่าห้องพักของตน และจ่ายค่าธรรมเนียมแก่ผู้บริหารเพื่อเป็นค่าโฆษณาและค่าบำรุงรักษาทำความสะอาด

8. โรงแรมกาสิโน (Casino Hotels)

โรงแรมที่มีบริการด้านการพนันจะจัดอยู่ในกลุ่มโรงแรมกาสิโน แม้ว่าห้องพักและห้องอาหารของโรงแรมประเภทนี้จะค่อนข้างหรูหรา แต่ก็ยังเป็นหน่วยงานที่ยังเป็นรองกิจการด้านการพนัน ในสมัยก่อน แผนกห้องพักและห้องอาหารไม่จำเป็นต้องทำกำไรก็ได้ แต่ทุกวันนี้ ทุกกิจการของโรงแรมล้วนจะต้องทำกำไรให้ได้ทั้งนั้น

โรงแรมกาสิโนจึงมีแขกมาพักได้ด้วยเรื่องการพนันและการบันเทิง ส่วนใหญ่จะมีห้องอาหารพิเศษต่างๆ และการแสดงฟลอร์โชว์ชั้นดี รวมทั้งบางแห่งอาจจัดเที่ยวบินเหมาลำให้แขกที่ประสงค์จะไปเล่นการพนัน กิจการด้านการพนันของโรงแรมบางแห่งเปิดวันละ 24 ชั่วโมงและปีละ 365 วัน โดยไม่มีวันหยุดซึ่งย่อมมีผลต่อการดำเนินงานของโรงแรมทั้งสองฝ่ายห้องพักและฝ่ายอาหารเครื่องดื่มด้วย โรงแรมกาสิโนบางแห่งใหญ่โตมากขนาดมีห้องพักถึง 4,000 ห้องก็มี โดยอยู่ในอาคารหลังคาเดียวกัน

9. ศูนย์การประชุม (Conference Centres)

ธุรกิจของศูนย์การประชุมมุ่งที่การจัดประชุมกลุ่มใหญ่ๆ ส่วนมากก็จะมีบริการด้านที่พักด้วย และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุม เช่น บริการทางวิชาการ อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่มีคุณภาพ ศูนย์บริการธุรกิจ แก้อีซินิดนึ่งสบาย ฯลฯ

ศูนย์การประชุมมักจะไปตั้งอยู่นอกเมืองและมีบริการด้านบันเทิงและการพักผ่อนต่างๆให้ด้วย เช่น มีสนามกอล์ฟ สระว่ายน้ำทั้งในแบบร่มและกลางแจ้ง ศูนย์สุขภาพห้องอาบน้ำแร่ ที่วิ่งออกกำลังกาย ฯลฯ สำหรับค่าบริการก็มักจะคิดราคาแบบเหมารวมทุกอย่างซึ่งได้แก่ ค่าห้อง ค่าอาหาร ค่าใช้ห้องประชุม ค่าเช่าอุปกรณ์ต่างๆและบริการที่เกี่ยวข้องอื่นๆ แต่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับแขกจะมีไม่มากอย่างโรงแรม เพราะจะมุ่งสนองความต้องการของผู้จัดประชุมมากกว่าผู้เข้าพัก

10. โรงแรมเพื่อการประชุม (Convention Hotels)

โรงแรมเพื่อการประชุมเป็นโรงแรมประเภทหนึ่งที่กำลังเจริญเติบโต โดยปกติโรงแรมประเภทนี้จะมีขนาดใหญ่กว่าโรงแรมทั่วไปมากคือ อาจจะมีจำนวนห้องพักถึง 2,000 ห้องก็ได้ เพื่อให้บริการอย่างเพียงพอสำหรับการประชุมขนาดใหญ่ที่มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก

ตามปกติ โรงแรมประเภทนี้จะมีห้องนิทรรศการ ห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ (Ballrooms) และห้องประชุมขนาดกลางและเล็กอีกจำนวนมาก มีบริการห้องอาหารแบบต่างๆทั้งแบบบริการตนเอง (Self-serve restaurants or cafeterias) และแบบมีคณบริการถึงโต๊ะ ลูกค้ำส่วนใหญ่ได้แก่นักธุรกิจ ดังนั้นจึงมีบริการอำนวยความสะดวกแก่นักธุรกิจในด้านต่างๆด้วย เช่น การประชุมทางโทรศัพท์ (Teleconferencing) บริการด้านเลขานุการ การแปลเอกสารและเครื่องส่งโทรสาร (Fascimile machines) และอันที่จริงโรงแรมกาสิโนก็มีบริการคล้ายคลึงกันนี้เหมือนกัน

โดยทั่วไปลูกค้าที่มาประชุมจะเป็นสมาคม สโมสรและบริษัทต่างๆที่จัดประชุมเจ้าหน้าที่หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายจังหวัด ระดับภาค ระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ การวางแผนหรือการจองบริการของโรงแรมประเภทนี้จะต้องกระทำล่วงหน้าเป็นปี ถ้ายังเป็นงานประชุมที่มีขนาดใหญ่มาก ยิ่งต้องจองล่วงหน้ามาก บางครั้งเป็นเวลาหลายปีทีเดียว

ในบางกรณีโรงแรมอาจไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนตามที่แขกต้องการและต้องประสานความร่วมมือกับศูนย์การประชุม โดยเฉพาะในเรื่องสถานที่จัดนิทรรศการ ศูนย์การประชุมเองก็ต้องประสานกับโรงแรมที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง เพื่อให้มีห้องพักพอสำหรับแขกมาพักมากขึ้น เป็นลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

11. ที่พักประเภทอื่นๆ

นอกจากโรงแรมประเภทต่างๆ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ในต่างประเทศยังมีที่พักแบบอื่นๆอีก เช่น สวนสาธารณะสำหรับจอดรถพักค้างคืน (Vehicle parks) พื้นที่สำหรับตั้งแคมป์ (Camp

grounds) และสวนสาธารณะสำหรับจอดรถที่ดัดแปลงเป็นบ้าน (Mobile home parks) ซึ่งล้วนมีลักษณะคล้ายโรงแรมตรงที่ให้เช่าพื้นที่เพื่อพักค้างคืนและมีส่วนกระทบกระเทือนรายได้ของโรงแรมต่างๆในละแวกใกล้เคียงไม่น้อย เนื่องจากมีบรรยากาศดีเพราะอยู่ในสวนสาธารณะ แคมราก็ถูกกว่ามาก

ระดับมาตรฐานของโรงแรมและการให้ “ดาว”

วิธีจัดกลุ่มโรงแรมอีกแบบหนึ่ง คือ การแบ่งตามระดับมาตรฐานของการบริการ ระดับมาตรฐานของการบริการวัดจากผลประโยชน์ต่างๆที่เสนอให้กับแขก เรื่องมาตรฐานของบริการนี้ไม่เกี่ยวกับขนาดของโรงแรมหรือว่าเป็นโรงแรมประเภทไหน ระดับการบริการนั้นโดยทั่วไปจะพอรู้ได้จากอัตราค่าห้องพักนั่นเอง

ในสหรัฐอเมริกาเมืองการค้าหลายแห่งที่จัดการประเมินและให้คะแนนบริการของโรงแรม และกิจการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับผู้เดินทาง ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักดีที่สุด ได้แก่ สมาคมยานยนต์สหรัฐ (The American Automobile Association หรือ AAA) และหนังสือคู่มือการเดินทางของโมบิล (The Mobil Travel Guide) โรงแรมที่ AAA ให้คะแนนไว้สูงสุดจะได้รับเพชร 4 หรือ 5 เม็ด (Diamond) ส่วน Mobil Travel Guide จะให้ดาว 4 หรือ 5 ดวงแก่โรงแรมที่ได้คะแนนสูงสุด

การจัดกลุ่มโดยวิธีให้ดาวนั้น แต่ละกลุ่มมีลักษณะแตกต่างกันดังนี้

กลุ่มดาวเดียว * หมายถึงโรงแรมซึ่งมีขนาดเล็กๆ ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเฟอร์นิเจอร์แบบง่ายๆและพอใช้ได้ ห้องพักทุกห้องมีน้ำร้อนและน้ำเย็นพร้อม มีห้องอาบน้ำและส้วมพอเพียง (เป็นแบบที่แขกหลายห้องใช้ร่วมกัน) มีบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มสำหรับผู้พัก แต่อาหารไม่บริการแก่บุคคลภายนอก โรงแรมกลุ่มนี้จะมีบรรยากาศเป็นกันเองและส่วนมากเจ้าของโรงแรมจะเป็นผู้ดูแลบริหารงานเอง

กลุ่มสองดาว ** ได้แก่โรงแรมที่มีมาตรฐานด้านห้องพักสูงกว่ากลุ่มดาวเดียว มีห้องพักที่มีห้องอาบน้ำในตัวอยู่บ้าง ในห้องพักอาจมีโทรทัศน์และโทรทัศน์ให้ด้วย มีอาหารให้เลือกมากกว่า แต่ก็ไม่ให้บริการแก่บุคคลภายนอกเช่นเดียวกับกลุ่มดาวเดียว

กลุ่มสามดาว *** ได้แก่โรงแรมที่ตกแต่งดี ห้องพักกว้างขึ้นและมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆมากขึ้น ส่วนใหญ่จะมีห้องน้ำในตัวโดยมีอ่างอาบน้ำด้วย มีบริการด้านอาหารครบเครื่องขึ้น แต่อาจไม่เปิดจำหน่ายแก่บุคคลภายนอกสำหรับมือเหิงและในวันสุดสัปดาห์

กลุ่มสี่ดาว **** โดยทั่วไปจะเป็นโรงแรมขนาดใหญ่ที่ตกแต่งดีเป็นพิเศษ มีมาตรฐานสูงในด้านบริการและความสะดวกสบาย อาจมีห้องอาหารมากกว่า 1 ห้อง

กลุ่มห้าดาว ***** โรงแรมขนาดใหญ่ประเภทหรู ซึ่งมีมาตรฐานสากลระดับสูงสุดในทุกด้านคือทั้งห้องพัก อาหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

การจัดองค์กรของโรงแรม

การจัดองค์กร หมายถึง การกำหนดโครงสร้างของโรงแรม โดยการจัดแบ่งคนทำงานโดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ทำเป็นแผนๆ หรือเป็นอย่างไรๆ ไป ซึ่งจะขึ้นอยู่กับขนาดและมาตรฐานของโรงแรม กล่าวคือ ถ้าเป็นธุรกิจขนาดเล็ก เจ้าของหรือผู้ลงทุนมักจะเป็นผู้จัดการควบคุมดูแลกิจการเองทั้งสิ้น แต่ในธุรกิจขนาดใหญ่จะมีการจัดแบ่งสายงานและลำดับการบัญชาเป็นแผนก โดยมีผู้จัดการทั่วไป ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของให้เป็นผู้ดูแลกิจการตามนโยบายและระบบที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้

การดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม ประกอบด้วยผู้ที่รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งและระดับต่างๆ กันมากมาย จึงจำเป็นต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจกันดำเนินให้ไปสู่ความสำเร็จ การบริหารงานของธุรกิจโรงแรมในปัจจุบัน ได้แบ่งพนักงานออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับผู้กำหนดนโยบายและผู้ควบคุมนโยบายไปปฏิบัติ คือ ผู้จัดการทั่วไปและระดับหัวหน้าฝ่ายและแผนกต่างๆ (General Manager and Department Heads)
2. ระดับรองและผู้ช่วยหัวหน้าแผนก (Sub and Assistance Department Heads)
3. ระดับหัวหน้างาน (Supervisor)
4. พนักงานปฏิบัติการทั่วไป (General Staff)

ภาคผนวก ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อสมาชิกสมาคมโรงแรมไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร
ประจำปี 2000

Alexander	3303 Ramkhamhaeng Road, Huamark, Bangkok 10240
Amari Airport Hotel	333 Chert Wudthakas Road, Don Muang, Bangkok 10120
Amari Atrium Hotel	1880 New Petchburi Road, Huay Kwang, Bangkok 10320
Amari Boulevard Hotel	2 Soi 5 Sukhumvit Road, Bangkok 10110
Amari Watergate Hotel	847 Petchburi Road, Pratunam, Rajthevi, Bangkok 10400
Ambassador Hotel Bangkok	171 Sukhumvit Road, Bangkok 10110
Ariston Hotel	19 Sukhumvit Soi 24, Sukhumvit Road, Bangkok 10400
Arnoma Hotel	99 Rajdamri Road, Pathumwan, Bangkok 10330
Asia Hotel	296 Phayathai Road, Bangkok 10400
Bangkok Centre Hotel	328 Rama IV Road, Bangkok 10500
Bangkok Palace Hotel	1091/336 New Petchburi Road, Bangkok 10400
Best Western Baiyoke Suite Hotel	130 Rajprarop Road, Rajthevee, Bangkok 10400
Best Western Jade Pavilion	30 Sukhumvit Soi 24, Klongtoey , Bangkok 10110

Century Park Hotel	9 Ratchaprarop Road, Pratunam-Victory Monument, Bangkok 10400
Chaleena Hotel	453 Soi Ladprao 122, Ladprao Road, Bangkok 10310
Chaophaya Park Hotel	247 Ratchdapisek Road, Dindang, Bangkok 10320
Classic Place Hotel	1596 New Petchburi Road, Bangkok 10310
D' MA Pavilion Hotel	1091/388 Nakorn Luang Plaza, Soi Jarurat, New Petchburi Road, Bangkok 10400
The Dusit Thani Hotel	946 Rama IV Road, Bangkok 10500
Elizabeth Hotel	169/51 Pradipat Road, Sapankwai, Phayathai, Bangkok 10400
The Emerald Hotel	99/1 Ratchadapisek Road, Dindang, Bangkok 10320
The Empress Bangkok	1091/343, New Petchburi Road, Makkasan, Bangkok 10400
Eurasia Hotel	Wattananiwet 7, Sutthisarn Road, Huay Kwang, Bangkok 10310
Evergreen Laurel	88 North Sathorn Road, Silom, Bangkok 10500
First Hotel	2 Petchburi Road, Rajthevee, Bangkok 10400
Florida Hotel	43 Phayathai Square, Phayathai Road, Bangkok 10400

Fortune Hotel	1,3,5,7 Fortume Town, Ratchadapisek Road, Dindang, Bangkok 10320
The Four Wings Hotel	40 Sukhumvit Soi 26, Klongtoey, Bangkok 10110
Golden Horse Hotel	5/1-2 Dumrongrak Road, Pomprab, Bangkok 10100
Grace Hotel	12 Nana Nua Soi 3, Sukhumvit Road, Bangkok 10110
Grand China Princess	215 Yaowarat Road, Samphanthawongse, Bangkok 10100
Grand Hyatt Erawan	494 Rajdamri Road, Bangkok 10330
Grand Pacific Hotel	259 Sukhumvit Road, Bangkok 10110
Grande Ville Hotel	903 Mahachai Road, Bangkok 10200
Hilton International Bangkok	2 Wireless Road, Bangkok 10330
Holiday Inn Crowne Plaza	981 Silom Road, Bangkok 10500
Holiday Mansion Hotel	53 Wireless Road, Bangkok 10330
Indra Regent Hotel	120/126 Rajaprarop Road, Bangkok 10400
JW Marriott Hotel	4 Sukhumvit Road, Soi 2, Bangkok 10110
The Imperial Impala Hotel	9 Sukhumvit Soi 24, Bangkok 10110
The Imperial Queen's Park Hotel	199 Sukhumvit Soi 22, Bangkok 10110

The Imperial Tara Hotel	9 Sukhumvit Soi 26, Bangkok 10110
The Landmark	138 Sukhumvit Road, Bangkok 10110
Le Royal Meridian	971, 973 Ploenchit, Bangkok 10330
Malaysia Hotel	54 Soi Ngamduplee, Rama IV Road, Bangkok 10120
Mandarin Hotel	662 Rama IV Road, Bangkok 10500
Manhattan Bangkok	13 Sukhumvit Soi 15, Bangkok 10110
Manohra Hotel	412 Surawongse Road, Bangkok 10500
Marriott Royal Garden Riverside	257/1-3 Charoen Nakorn Road, at Krungthep Bridge, Bangkok 10600
Maruay Garden Hotel	1 Phaholyothin Road, Ladyao, Chatuchak, Bangkok 10900
Maxx Hotel	288 Rama 9 Road, Bangkok10310
Menam Riverside Hotel	2074 Charoenkrung Road, ,Bangkok10120
Miami Hotel	2 Soi 13 Sukhumvit Road,Bangkok 10110
Monarch-Lee Gardens Hotel	188 Silom Road, Bangra, Bangkok 10500
The Montien Hotel	54 Surawongse Road, Bangkok 10500
Montien Riverside Hotel	372 Rama 3 Road, Bangklo, Bangkok 10120

Morakot Hotel	2802 New Petchburi Road, Bangkok 10320
Nana Hotel	4 Nana Tai, Sukhumvit Road, Bangkok 10110
Narai Hotel	222 Silom Road, Bangkok 10500
New Empire Hotel	572 Jawarat Road, Bangkok 10100
New Fuji Hotel	299-301 Surawongse Road, Bangkok 10500
New Peninsula Hotel	295/3 Surawongse Road, Bangkok 10500
New Trocadero Hotel	343 Surawongse Road, Bangkok10500
Novotel Bangkok on Siam Square	392/44 Rama IV Road, Siam Square Soi 6, Pratumwan,Bangkok 10330
Novotel Bangna Bangkok	14/49 Moo 6 Srinakarin Road, Pravet, Nongbon, Bangkok 10260
Novotel Lotus	1 Soi Daen Udom, Sukhumvit 33 Road, Klongton Nua, Wattana, Bangkok 10110
The Oriental Bangkok Hotel	48 Oriental Avenue, Bangkok 10500
The Pan Pacific Hotel	952 Rama IV Road, Suriwongse, Bangkok 10500
The Park Hotel	6 Sukhumvit Soi 7, Sukhumvit Road, Bangkok 10110
Pathumwan Princess	444 Maboonklong Center, Phayathai Road, Pathumwan, Bangkok 10330

The Peninsala Bangkok	333 Charoennakorn Road, Klongsan, Bangkok 10600
Pinnacle Hotel Lumpinee	17 Soi Ngam Duplee, Rama 4 Road, Yannawa, Bangkok 10120
The Plaza Hotel	178 Surawongse Road, Bangkok 10500
Prince Hotel	1537/1 New Petchburi Road, Bangkok 10310
Prince Palace Hotel	488/800 Bo Bae Tower, Damrongrak Road, Klong Mahanak, Promprab, Bangkok 10110
Radisson Hotel	92 Soi Saengcham, Rama 9 Road, Huay Kwang, Bangkok 10320
Rama Gardens Hotel	9/9 Vibhavadi Rangsit Road, Laksi, Bangkok 10210
The Regent, Bangkok	155 Rajadamri Road, Bangkok 10330
The Regina Hotel	1,3,5,7,9 Soi Soontornsiri, Ratchadapisek Road, Huay Kwang, Bangkok 10310
Rembrandt Hotel	19 Sukhumvit Soi 18, Klongtoey, Bangkok 10110
Rex Hotel	762/1 Sukhumvit Road, Bangkok 10110
Rose Hotel	118 Surawongse Road, Bangkok 10500
Royal City Hotel	800 Boromratchonni Road, Bangplad, Bangkok 10100
Royal Hotel	2 Rajadamnoen Avenue, Bangkok 10200

Royal Orchid Sheraton Hotel & Towers	2 Captain Bush Lane, Siphaya Road, Bangkok 10500
Royal Parkview Hotel	19/9 Sukhumvit Soi 20, Klongtoey, Bangkok 10110
Royal Princess Larn Luang	269 Larn luang Road, Pomprab, Bangkok 10100
Royal River Hotel	670/805 Charansanitwong Road, Bangplad, Bangkok 10700
SC Park Hotel	474 Ramkamhaeng 39, Wangthonglang, Bangkok 10310
S.D.Avenue Hotel	94 Boromratchonni Road, Bangbumru, Bangplad, Bangkok 10700
Shangri-La Hotel	89 Soi Wat Suan Plu, New Road, Bangrak, Bangkok 10500
Sheraton Grande Sukhumvit	250 Sukhumvit Road, Klongtoey, Bangkok 10110
Siam City Hotel	477 Si Ayuthaya Road, Bangkok 10400
Siam Hotel	1777 New Petchburi Road, Bangkok 10320
Siam Intercontinental Hotel	967 Rama I Road, Pathumwan, Bangkok 10330
Sofitel Central Plaza Bangkok	1695 Phaholyothin Road, Chatuchak, Bangkok 10900
Sol Twin Towers	88 Rong Muang, Patumwan, Bangkok 10330

The Somerset Hotel	10 Soi 15 Sukhumvit Road, Bangkok 10110
The Sukhothai Hotel	13/3 South Sathorn Road, Yannawa, Bangkok 10120
Tai-Pan Hotel	25 Sukhumvit Soi 23, Klongtoey, Bangkok 10110
Thai Hotel	78 Prajatipatai Road, Bangkok 10200
Tong Poon Hotel	130 Rongmuang Soi 4, Pratumwan, Bangkok 10300
Tawana Ramada Hotel	80 Surawongse Road, Bangkok 10500
Tongtara Riverview Hotel & Spa	9/99 Charoen Krung Road, Bangkoklaem, Bangkok 10120
Town In Town Hotel	300/1 Ladprao 94, Wangthonglang, Bangkok, Bangkok 10310
Viengtai Hotel	42 Tanee Road, Banglampoo, Bangkok 10200
The Westin Banyan Tree	21/100 South Sathorn Road, Bangkok 10120
Windsor Hotel	8-10 Sukhumvit Soi 20, Sukhumvit Road, Bangkok 10110
Windsor Suites	8 Sukhumvit Soi 18-20, Sukhumvit Road, Bangkok 10110
Zenith Sukhumvit Hotel	29/117 Sukhumvit 3 (Nana-Nua), Bangkok 10110

รายชื่อของโรงแรมจำแนกตามขนาดของโรงแรม

โรงแรมขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 200 ห้อง)	โรงแรมขนาดกลาง (200-400 ห้อง)	โรงแรมขนาดใหญ่ (มากกว่า 400 ห้อง)
มีจำนวน 32 โรงแรมดังนี้	มีจำนวน 44 โรงแรมดังนี้	มีจำนวน 34 โรงแรม
1.Ariston Hotel	1.Alexander Hotel	1.Armari Airport
2.Eurasia Hotel	2.Amari Boulevard Hotel	2.Amari Atrium Hotel
3.Evergreen Hotel	3.Arnoma Hotel	3.Amari Watergate Hotel
4.Florida Hotel	4.Bangkok Centre	4.Ambassador Hotel
5.Golden Horse Hotel	5.BestWestern Baiyoke Suite	5.Asia Hotel
6.Grand China Princess	6.Best Western Jade Pavilion	6.Bangkok Palace Hotel
7.Holiday Mansion	7.Century Park Hotel	7.Softel Central Grand Plaza Hotel
8.Imperial Impala Hotel	8.Chaleena Hotel	8.Chaophaya Park Hotel
9.Imperial Tara Hotel	9.Classic Place Hotel	9.Dusit Thani Hotel
10.Malaysia Hotel	10.D'MA Pavilion Hotel	10.Emerald Hotel
11.Manorah Hotel	11.Elizabeth Hotel	11.Fortune Hotel
12.Miami Hotel	12.Empress Bangkok Hotel	12.Grace Hotel
13.Morakot Hotel	13.First Hotel	13.Holiday Inn Crowne Plaza
14.New Empire Hotel	14.Four Wing Hotel	14.Imperial Queen's Park
15.New Fuji Hotel	15.Grand Hyatt Erawan Hotel	15.Indra Regent Hotel
16.New Peninsula Hotel	16.Grand Pacific Hotel	16.JW Marriott Hotel
17.New Trocadero Hotel	17.Grand Ville Hotel	17.Landmark of Bangkok
18.Park Hotel	18.Hilton International	18.Le Royal Meridien President
19.Pinnacle Hotel	19.Mandarin Hotel	19.Marriott Royal Garden Riverside
20.Plaza Hotel	20.Manhattan Hotel	20.Maxx Hotel
21.Rex Hotel	21.Maruay Garden Hotel	21.Menam Hotel
22.Rose Hotel	22.Nana Hotel	
23.Royal Hotel		
24.Royal princess Hotel		
25.Siam Hotel		

โรงแรมขนาดเล็ก (ต่ำกว่า 200 ห้อง)	โรงแรมขนาดกลาง (200-400 ห้อง)	โรงแรมขนาดใหญ่ (มากกว่า 400 ห้อง)
26.Somerset Hotel 27.Tai-Pan Hotel 28.Thai Hotel 29.Tong Poon Hotel 30.Tongtara Riverview H & Spa 31. Winsor Hotel 32.Zenith Sukhumvit Hotel	24.Novotel Bangna Hotel 25.Novotel Lotus Bangkok 26.Oriental Hotel 27.Pan Pacific Hotel 28.Peninsula Hotel 29.Prince Hotel 30.Prince Palace Hotel 31.Rama Gardens Hotel 32.Regent Bangkok 33.Regina Hotel 34.Rembrandt Hotel 35.Royal City Hotel 36.Royal Parkview Hotel 37.S.C.Park Hotel 38.S.D.Avenue Hotel 39.Siam Inter-Continental 40.Sukhothai Hotel 41.Tawana Ramada Hotel 42.Town In Town Hotel 43.Viengtai Hotel 44.Westin Banyan Tree	22.Monarch-Lee Gardens Hotel 23.Montien Hotel 24.Montien Riverside Hotel 25.Narai Hotel 26.Pathumwan Princess 27.Radisson Hotel 28.Royal Orchid Sheraton 29.Royal River Hotel 30.Shangri-La Hotel 31.Sheraton Grand Sukhumvit 32.Siam City Hotel 33.Sol Twin Tower 34.Windsor Suite

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว นารีگانต์ พราหมนก เกิดเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ.2520 ที่จังหวัดนครปฐม สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอก ภาษาศาสตร์ สาขาวิชาโท ภาษาอังกฤษ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2541 จากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์(ภาคปกติ) คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย